

Dr. Marczell Mihály:

PÜNKÖSD

II. rész: PÜNKÖSD UTÁNI XIV. VASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

66. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	6
A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek	6
a) alcsoport: A lét alapjaival foglalkozó beszédtek	6
1. beszéd: A mindenség gyökérzete.....	6
2. beszéd: Miért áll a világ?.....	8
3. beszéd: Miért teremti Isten az embert?.....	8
1. beszéd: Isten terve – ember szolgálata	9
2. beszéd: Egy az Úr!	9
3. beszéd: Mindenki szolgál	9
4. beszéd: A föld rabszolgái	9
b) alcsoport: Miben észlelhető az Isten gondviselő keze?	10
1. beszéd: A gondviselés	10
2. beszéd: A világ adatainak rendezésében	10
3. beszéd: Az emberi élet segítésében.....	11
4. beszéd: A jórafordulás kegyelmével	11
c) alcsoport: Kicsoda az élet Ura?.....	12
1. beszéd: Az anyag?.....	12
2. beszéd: A véletlen?.....	12
3. beszéd: A szerető Atya?	12
d) alcsoport: Az „isteni előrendelés” tételhez példa	12
1. beszéd: Isten a célokat előre-tűző	13
2. beszéd: Isten a célokra segítő.....	13
3. beszéd: Isten és ember együttműködő	13
e) alcsoport: Életívelések tételei.....	13
1. beszéd: Látszólag – lehajlók.....	13
2. beszéd: Valóságban – változók.....	13
3. beszéd: A Gondviselés szerint – egekig törő	13
f) alcsoport: A számunkra legnagyobb jót biztosító Gondviselés tételei.....	13
1. beszéd: A legnagyobb érték.....	14
2. beszéd: A többiek megadtnak biztosan.....	14
3. beszéd: Az életboldogság kulcsa	15
4. beszéd: Mi a boldogság lényege?.....	15
6. beszéd: „Vissza -az őstermészethez”	16
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek	17
1. (Introitus) beszéd: Isten háza?	18
2. (Introitus) beszéd: Ember háza?.....	18
1. (Oratio) beszéd: Veled – biztos az életüdvünk	19
1. (Graduale) beszéd: Az Istenhez tapadók biztos alapja	19
2. (Graduale) beszéd: A diadalmas nemzedék élete.....	20
1. (Offertorium) beszéd: Isten angyalai járnak közöttünk	20
2. (Offertorium) beszéd: Miről zeng az Isten követe?	21
1. (Secreta) beszéd: Mit várunk Áldozatodtól?	22
1. (Communio) beszéd: Istent keressétek elsősorban.....	22
2. (Communio) beszéd: A többiek megadtnak – biztosan	23
1. (Postcommunio) beszéd: Hová vezessen szent Áldozatod?	23
B/ rész –b/ csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek	23
Különálló beszédek	24
a) alcsoport: „Két urat nem szolgálhatunk” gondolatára támaszkodó vázlatok	24
1. beszéd: „Senki sem szolgálhat két úrnak...”	24
2. beszéd: Istenünk?.....	25
3. beszéd: Az Isten Személye	26

4. beszéd: Csak egy az Úr!	27
5. beszéd: A felfigyelő ember	27
b) alcsoport: Az isteni Gondviselés területéről vett tételek	28
1. beszéd: Az isteni Gondviselés	28
2. beszéd: Földre küldettünk és égbe törünk	28
3. beszéd: Keresem az Istent	30
4. beszéd: Isten országának áhítozói	30
5. beszéd: Az Atya ismeri igényeiteket	30
6. beszéd: Az aggodalmaskodó rövidlátók	31
7. beszéd: Amit a pogányok keresnek	32
8. beszéd: A mezők liliomai	32
9. beszéd: Csodát tesz a Gondviselő	33
10. beszéd: A világ kataklizmái	33
11. beszéd: A mindennel bővelkedő teremtmények	34
12. beszéd: Test, vagy lélek?	34
13. beszéd: Kik a legbecesebbek?	35
c) alcsoport: Mit tegyen az ember, hogy az isteni Gondviseléssel egybecsendüljön az élete?	36
1. beszéd: Szolgáljon az ember	36
2. beszéd: Kik az Isten szolgálói?	36
3. beszéd: Az Úr szolgálatának módjai	36
4. beszéd: Az Úr és szolgálói	37
5. beszéd: „Keressétek először Isten országát”	37
6. beszéd: Földet és eget?	37
7. beszéd: „És az Ő igazságát...”	38
8. beszéd: Isten útján	39
9. beszéd: És a földi hatalmasok útján?	39
10. beszéd: És az ütközés esetén?	39
11. beszéd: A szolgálat helyes beosztása	39
12. beszéd: Az atyai lélek	40
Beszédláncok	40
I. beszédlánc címe: Mit akarunk a földön?	40
1. beszéd: Az élethullám töröttjei vagyunk?	40
2. beszéd: A föld szolgálói vagyunk?	40
3. beszéd: Az égiek szolgálói vagyunk?	40
II. beszédlánc címe: Mi az emberi élet aránytörvénye?	40
1. beszéd: Földön és égen a hazánk	40
2. beszéd: Eszköz legyen a föld!	40
3. beszéd: Cél legyen az ég!	41
III. beszédlánc címe: Félelem, vagy bizakodás?	41
1. beszéd: Ködös a jövő	41
2. beszéd: Fény az Isten	41
3. beszéd: Tisztulttá emelkedik – az örök táj	41
IV. beszédlánc címe: Kié a döntő erő?	41
1. beszéd: Mi az ember?	41
2. beszéd: Kicsoda az Isten?	41
3. beszéd: Minden az égi Atya	41
V. beszédlánc címe: Pesszimizmus – optimizmus?	41
1. beszéd: Ködfelhők alatt	41
2. beszéd: A „Nap” fényöve alatt	41
3. beszéd: Az „örök Nap” sugárzása alatt	42
VI. beszédlánc címe: Az uralomra-törők	42
1. beszéd: Az angyalok	42
2. beszéd: A Bábel népe	42
3. beszéd: Bacchus – Venus nemzedéke	42
4. beszéd: A „lélek népe”!	42

VII. beszédlánc címe: Mi az uralom?	42
1. beszéd: Birtokbavétel?	42
2. beszéd: Kiélvezés?	42
3. beszéd: Önuralom!	42
4. beszéd: Istenhez gravitálás	42
VIII. beszédlánc címe: Az ember erkölcsi értéke	43
1. beszéd: Tiszta látás.....	43
2. beszéd: Akarati döntés	43
3. beszéd: Istenhez fordulás.....	43
4. beszéd: Istenbe temetkezés	43
IX. beszédlánc címe: A szolgálat fajtái	43
1. beszéd: Béresek.....	43
2. beszéd: Önzetlen odahajlók	43
3. beszéd: Lelket is sugárzók.....	43
4. beszéd: Istenhez kísérek.....	43
X. beszédlánc címe: Az élet „számkivetettjei” vagyunk?.....	43
1. beszéd: Atyánk az Isten.....	43
2. beszéd: Atyai a gondoskodása	43
3. beszéd: Fíú a kapcsolatunk	43
4. beszéd: „Otthon” a lakásunk.....	44
XI. beszédlánc címe: Biztosan az Úr tenyerén	44
1. beszéd: Az egyetlen erő -az Isten.....	44
2. beszéd: A legnagyobb kincs -az ember	44
3. beszéd: A legkisebb baj -a földi	44
4. beszéd: A legnagyobb kincs -az égi.....	44
XII. beszédlánc címe: Ki a mi Urunk?	44
1. beszéd: Egyházunk tanítja.....	44
2. beszéd: Lelkünk odahajolva érzi.....	44
3. beszéd: Vágyaink Hozzá futnak.....	44
4. beszéd: A mi Urunk Jézus Krisztus!	44
XIII. beszédlánc címe: Mi a mi szolgálatunk?.....	44
1. beszéd: Felfigyelés.....	44
2. beszéd: Készséges követés.....	44
3. beszéd: Áldozatos cselekvés	45
4. beszéd: Boldog összefonódás.....	45
XIV. beszédlánc címe: Mi a mi bérünk?.....	45
1. beszéd: A föld urai lehetünk	45
2. beszéd: Önmagunk mesterei lehetünk	45
3. beszéd: Ég kegyelmének birtokosai lehetünk	45
4. beszéd: Az örök élet élői leszünk.....	45
XV. beszédlánc címe: Ki a mi élettartalmunk?	45
1. beszéd: Krisztus – a megszentelődésben	45
2. beszéd: Krisztus – a kenyérszínben.....	45
3. beszéd: Krisztus – az ösztönző előretörésben.....	45
4. beszéd: Krisztus – az örök életben	45
XVI. beszédlánc címe: A kegyelmi élet – az örök élet alapja	45
B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckére épített beszédek.....	46
Különálló beszédek	46
1. beszéd: A Lélek gyümölcsei.....	46
2. beszéd: Krisztus követői.....	47
3. beszéd: Az örök partok hajósai.....	48
4. beszéd: A test kívánságai.....	49
5. beszéd: Az asztal csábításai.....	49
6. beszéd: Ahol a test az Úr.....	50
7. beszéd: A beteg lelkűek.....	50

8. beszéd: Az ószövetségi törvény.....	51
9. beszéd: Az ószövetségi törvény tartalma.....	52
10. beszéd: A ház és lakója	52
11. beszéd: A Krisztuséi.....	53
12. beszéd: A „megfeszítettek” jutalma	53
Beszédláncok és sorozat	54
I. beszédlánc címe: Az emberi élet helyes szemlélete	54
1. beszéd: Isten teremtménye az ember.....	54
2. beszéd: Szent a test is	54
3. beszéd: Mindenekfeletti – a lélek.....	54
4. beszéd: A diadalmas lélek gyümölcsei.....	54
II. beszédlánc címe: A test túlméretezett és bűnös szemlélete	54
1. beszéd: Csak a test szolgálata a célunk!... ..	54
2. beszéd: Csak a test az életöröm forrása... ..	55
3. beszéd: Csak a testi öröm a boldogság telje?	55
4. beszéd: Csak a temetői pusztulás az élet értelme?	55
III. beszédlánc címe: A bűnös szemlélet átka.....	55
IV. beszédlánc címe: Az élet szent értéklésének gyümölcsei.....	55
Egy sorozat címe: A Szentlélek áldásai	55
1. beszéd: Áldott szemek.....	56
2. beszéd: Áldott fülek	56
3. beszéd: Áldott nyelvek	57
4. beszéd: Áldott kezek... ..	58

Előszó

A mai vasárnapot a „**Gondviselés vasárnapjának**” lehetne mondani. – Talán sehol sem csendül olyan szépen a Mester tanítása **az Atya gondoskodásáról**, mint a „hegyi beszédben”. Azért azt mondhatnók: a keresztény erkölcsstan rövid foglatát adja ez a szent tanítás. Így azután a „**hegyi beszéd napjának**” is mondhatnók ezt a vasárnapot. – Ez a vasárnap alapján annak a nagy kérdésnek a felelete: **kiben bizakodjék az ember?** Az kézenfekvő, hogy felénk kínálkozik az **anyagi világ**, az **emberközösség** és az **égi Atya**. – Az első kínálkozása annyit jelent: a **tárgy kínálkozik a személy felé**, a második azt suttogja: **a személy fonódik a személy köré** és a harmadik arról szól, hogy a **véges személy igényeskedik a végtelen Személy felé**... A lélek felé és a lélekből feltörő áramlások értékét értelmezi a mai liturgia és több irányú megvilágításban ad feleletet a nagy kérdésre. – Beszédvázlatainkban állandóan súlyt fogunk helyezni a gondolatra és úgy fogjuk felépíteni tételsorainkat, hogy ezekből kikicsillanjon a fenti isteni fényvetés. – Itt is három nagy csoportot alkotunk: **A/ részben** az ünnep jellegét mutató részeket fejtegetjük; **B/ részben** az írott liturgia szövegeinek három összetevőjét adjuk: – **a/ csoportban** a „kis liturgia” szövegeihez, – **b/ csoportban** az Evangéliumhoz, végül a – **c/ csoportban** a Szentleckéhez vázolunk fel szentbeszédeket, illetve beszédláncokat. Ezt a beosztást röviden előljáróban így érzékeltethetjük tartalom tekintve: természetes, hogy az **ünnep jellege** egyenesen kínálja az **Atya szeretetének, gondviselésének** tételeit... De ugyancsak értelmezhető **isteni előrendelet**, a világnak **ember számára való teremtése**, és így az **élet optimizmusának** meghirdetése. Így ez a vasárnap szinte kiáltva követeli az **optimizmus** meghirdetését. Ez az alapvető „jó hír” az ember életére. Világos: feltétele az ember **önkéntes odahajlása**. – A „**kis liturgia**” egyes szövegeinek rövid magyarázata után a B/ részben b/ csoportban a napi **Evangélium részletei** következnek, amelyek igen sok szép tételt kínálnak a szónok részére. – Elsősorban azt a roppant sokszor hangoztatott tételt: **első az Isten országa!** De azután az **anyagi igények és szellemi igények arányát**. Majd a gyengeség és félelem **elűzését** – mintha azt mondaná az Evangélium: **sohasem vagytok egyedül, nyilván veletek az Atya**. Továbbá biztatóan hirdeti: **minden Atyátoktól függ!** De jól jegyezzétek meg: **Atyátoktól!!** Így tehát tételtek lehet: ami Isten parancsa szerint történik, **az biztosan jól történik** (érinthető volna itt a gyermekáldás kérdése is ezzel az alapgondolattal: megjelenik az Úr új „báránykája”; biztosan rendelkezésére áll Isten „tavaszi legelője”...). – Végül kiterjeszkedhetünk a **pogány és keresztény gondolkodás ellentétére** és levezethetjük azt a fenséges különbséget: a pogány érdeklődése – a földi, a keresztényé – a lelki. Vagy ugyancsak tétellé kovácsolhatjuk: a pogány istenei – a félelem **ködrémei**, a keresztények Istene – a **szeretettel gondoskodó** égi Atya. – Utoljára a **Szentlecke tartalmát** fogjuk értékelni a – c/ csoportban. Ez a fenségesen szép szöveg a bűnös étellel szemben az isteni élet gyönyörűségét énekli. – Lássuk most ezeket a részeket és csoportokat egyenként.

* * *

A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek

Ebben a részben a „**Gondviselés vasárnapjának**” gondolatait kellene rendszeres kapcsolatba fogni. Természetes, hogy különálló beszédek is mondhatók, de az egész kérdés egységes kerete is figyelembe veendő. A rendszeresség azért igényelhető, hogy a szónok gondolatcsoportosítását segítse és egy-egy kérdésnek szerteágazó területeire is felhívja a figyelmet! Ez az **alapvetés** és **kiszélesítés** tekintetében nyújt segítséget. – Igen fontosnak tartanók, hogy a beszéd-tételek fejtegetésében – bármelyik beszéd-tételt is választjuk – hangot találjon az a **gondviselést kiemelő igazság**, hogy az Isten minden tevékenységével a képére és hasonlatosságára teremtett embernek célt és segítséget kínáló – **Atyja**. – Így emeltetik ki: Isten – Gondviselőnk!

a) alcsoport: A lét alapjaival foglalkozó beszéd-tételek

1. beszéd: A mindenség gyökérzete

(A lét oka)

Bev.: Az egész lét állandóan zsongó kérdése: hogyan vagyok és honnét jöttem? – Az emberi szel-

lem az elemi ész oknyomozó módszerével, majd az értelmező ész bölcséleti útján közeledik a világ-mindenség felé és más és más feleletet ad a hangoskodó kérdésre. – Mint ezer féle a virág, úgy ezer féle a felelési kísérlet... Talán érdemes volna foglalkozni azzal, hogy melyek a nagyvonalú feleletkísérletek és hol keresendő a döntő, az igaz és a boldogító felelet?

1. Fogjuk első feleletül ezt a kérdést: Talán önmagad vagy léted alapja? Azért kérdezem ezt elsősorban, mert legkönnyebben ötlük elénk ez a kérdés.

Ennek fejtegetése pedig **bölcséleti**. – Az **anyagelvű** (materialista) bölcsélet hajlamos erre a kérdésre **igenlő** feleletet adni. – De kérdeznem kell tovább is!

a) **Örök az anyag?** – Erre a kérdésre azonban kérdésekkel felelek. Örök és időben is változik?... Örök és részletes, osztott?... Örök és tehetetlen?... Csak a kérdéssor után állapítom meg, hogy **az örök fogalma** magában hordozza a **Végtelen fogalmát** is. A világ végnélkülisége pedig éppen osztottsága, esetlegessége alapján állítható!

b) **Önbíró-e az anyag?** – Mindig **tárgy**, amivel valami történik. Sohasem alany, **aki** kikezsd... Így tehát az önrendelkezés **teljes hiányát** mutatja.

c) De végül mégis csak kérdeznem kell: hát az ember értelmes szellemi lény, **aki** alakul és **alakít**; hát ő nem lehet **létének alapja?** – Erre csak az Írás szavával felelek, amely a leghivatottabb a döntésben. Hallgassuk tehát: „Megalkotta tehát az Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Vagyis: az ember nem adhat önmagának életet.

2. Nem tudom, mi a létezők alapja... Ez már pozitív felelet, de valóban a **szkepticizmus** jelentkezése. Itt már az **ingó értelem gyöngesége** a háttér!... Nem tudom... Ignoramus et ignorabimus (Du Bois-Reymond)...

a) A **felületes** ember még ennél is messzebb kalandozik és ezt mondja: nem törődöm vele... Pedig követeli a megoldást a szellem, de elutasítja és elnémitja hangját az ösztönös ember...

b) A kutató **eltévelyedése** arra utal, hogy bizonytalan a felfogó eszköz, emberi az ész (Hume, Kant); tehát bizonytalan az eredmény is... Ez bizony igen szomorú életkép, mert teljes erőnélkülinek tanítja az embert. Itt nem **emelkedő** az ember, hanem bizonytalanság kódébe **lesüllyedő**.

c) Ennek eredője: **minden homály és köd...** (Heidegger). Ez a vélemény odavezet, hogy a „mindenségből a semmiségbe jutunk”... A teljes eredmény végül is: életköd és teljes bizonytalanság. – Most azután méltán állhatunk elő Pilátus kérdésével: mi az igazság?...

3. A harmadik és döntő pozitívum: Istenatyánk a lét alapja (teizmus). Ez már életmegoldás, mert **Személyest** állít a **személyes emberélet élére**, Aki személyesen intézheti az emberszemély életét.

a) Okok során eljutunk az **Ősokhoz**... Gondolatunk így halad: minden másra utal. A sok „más” ősokot követel. – Még Hume és Kant magyarázata is kevés, akik ok helyett időbeli kapcsolatot állítanak.

b) Az **Ősök** pedig élő **Személy**. – Miért? Mert mi is személyek vagyunk. Az **Ősök** pedig nem lehet kisebb, mint az eredő. Ennek gyökérzetét magyarázza az Írás is: „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető (Róm. 1,19-20).

c) Az élő Személy pedig az élő emberszemély **boldogítója**. – Miért? Azért, mert a Személy és személy kapcsolata tudatos, és a **jó diadalmas hite mellett** szeretettel fonódik egybe. – Ez ugyan már bölcséleti és vallási terület, de érinthető. Az Írás pedig így magasztalja: „Meg akarsz győződni, te oktalan ember, hogy tettek nélkül meddő a hit?” (Jak. 2,20). Az eredmény pedig ez a Mester ígérete szerint: „Azon a napon megtudjátok, hogy én az Atyában vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20).

Bef.: Összefoglalásul ennyit mondunk: az **élő Szeretet** a mindenség értelme és értéke. **Ő** az eredet és vég; tehát **Ő** az értelmetlen világ gyökérzete, de az értelmes ember, az „Isten képe ember” és az „Isten fia ember”, aki az „isteni természetet vevő ember” örök boldogítója is. – De a legvégsőbb igazság ez: a boldogan élő végnélküli ember az örök Atya örök tárgyi dicsősége és alanyi dicsőítője.

*

Ez a beszéd reáépíthető arra a **bölcséletörténeti tényre**, hogy **minden** bölcsész kérdések kérdésévé teszi: az örök Isten léte micsoda?... Akárhogyan is próbál felelni, a kérdés izzító izzítása elől nem tud kitérni. Az igazság ez: az ember **Istent kereső lény**, tehát akarja és közelíti is az **Isten valóságát**.

2. beszéd: Miért áll a világ?

(Dogmatikus beszéd: A világ célja)

Bev.: A lét gyökérzete a Szeretet, és így a létező világ hivatása is a szeretet. – A tudattalan világ – Isten dicsérete, a tudatos világ pedig – Isten hódolatos szeretete. – Miért áll tehát a mindenség?

1. Hogy egész valója dicsőítse az Istent.

Kettős érvsor vezet ide.

a) Értelmünk diktálja, hogy a Végtelen nem köthető és a Végtelenen kívül cél sem lehető. – Ez az emberi ész szava.

b) Az Írás is ezt mondja és így az értelem szavát megerősíti. A világra ez áll: „Valamennyit, ki nevetem segítségül hívja, kit dicsőségemre teremtettem, alkottam és készítettem” (Iz. 43,7); „s fenségesebbé tegyen téged minden nemzetnél, amelyet teremtett, a maga dicséretére, hírnevére és dicsőségére...” (5Móz. 26,19). – Az emberre pedig ez a hivatás jelzés: „Könyörgök is azért, hogy szeretetetek mindjobban gazdagodjék helyes ismeretben és teljes megértésben, hogy el tudjátok bírálni mi a helyes. Akkor tiszták és kifogástalanok lesztek Krisztus napjára, és bővelkedni fogtok az igaz élet Jézus Krisztus által szerzett gyümölcsében Isten dicsőségére és dicséretére” (Fil. 1,9-11). – Ez a kinyilatkoztatás szava.

2. Hogy egyetemlegesen Őt szolgálva – a személyes lét Vele élje végnélküli boldogságát.

Persze, itt már elsősorban az emberről van szó. Azért is mondjuk, hogy az **alanyi** cél – az ember boldogsága. Ez a megállapítás pedig azért fontos, mert az **alanyi ember** – alanyi célt is igényel.

a) De miben áll ez az alanyi boldogság? Abban, hogy az Istent színről színre lássa. Ezt olvassuk az Írásban: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

b) Majd abban, hogy az Istent teljes boldogságban élvezze. Erről pedig így szól az Írás: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9).

c) Végül pedig abban, hogy a végnélküli életet Vele élje. Ezt meg így rajzolja elénk az apostol: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” /Jn 14,23/.

Bef.: Ezért teremtetett az ember! Íme: az élet optimisztikus megértése.

3. beszéd: Miért teremti Isten az embert?

(Dogmatikus beszéd: Az ember célja) (Ez: az előző beszéd részletesebb fejtegetése)

Bev.: Az ember rövid meghatározását így közli az Írás: „És megalkotá Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). – Bölcséletileg így cseng a tétel: test és lélek egysége az ember. – De mi a hivatása?

1. Személyesen dicsőítse az ég Urát.

Ez az **ontológiai** cél.

a) Óvakodj attól a kísértéstől, hogy egyszerű fejlődési produktum vagy. Ez állhat a testre, a lélek házára, de nem a lélekre. Isten szava: „...arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

b) De hódolj be boldogan, hogy az Isten dicsősége és diadala vagy. Mi vagy? Isten képe: „Alkosunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). Mi a hivatásod? Ennek a képnek kialakítása. „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

2. Hogy a föld anyagi erői szolgálják az embert.

De az Isten földet és mindenséget teremt, hogy abban éljen átfutó életet az ember. Ezt miért?

a) Legyen otthona az embernek a föld. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

b) És legyen szolgálja az embernek a mindenség. „Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen, a zöld növényzet pedig a föld minden állatának, az ég minden mada-

rának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagyon, hogy eledelükre legyen. Úgy is lőn” (1Móz. 1,29-30). – De hogyan? Termeljen neki eledelt. Adjon neki lélekfeszüléshez szükséges problémát. Jól jegyezd meg: uralom az ember hivatása: „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet, s hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). De egyúttal szellemi feszülés az ember munkája. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is. Tárnákat nyit idegen nép; leereszkedik oda, hová ember még nem tette lábát, és lebeg távol az emberektől...” (Jób 28,3-4).

Bef.: A világ teleológiája ez: Istent dicsőíti a mindenség, és embert szolgálja az anyagi teremtmény.

*

– Gondolatkört összefogó rövid **beszédsor**

1. beszéd: Isten terve – ember szolgálata

Bev.: Isten célra rendel...

1. Életboldogság a célunk.

a) Földi...

b) Örök.

2. Szolgálat az eszközünk.

a) A szeretetszolgálat – az embereknek.

b) Isten-szolgálat – égi Atyánknak.

Bef.: A szolgálat célhoz vezet...

2. beszéd: Egy az Úr!

Bev.: „Quis sicut Dominus?”

1. Tőle – létünk.

2. Tőle – megváltásunk.

3. Tőle – megszentelődésünk.

Bef.: Lehet-e más az Úr, mint a szerető Atya?

3. beszéd: Mindenki szolgál

Bev.: Gárdonyi szövege: ki és minek a szolgálója?... Pénz szolgálója, ital szolgálója, hatalom szolgálója... **Isten szolgálója.** Melyik legyünk?

1. Szeretetünk ragadjon Isten szolgálójává.

a) Sicut servus...

b) Életünk keresse az Úr szolgálatát.

2. Urunk szeretete megemeli Isten fiává.

a) Újjászüli... „Bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát” (Jn 3,3).

b) Fiává tesz... „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét .1,4).

Bef.: De minden **isteni szolga** – Isten fiává leszen.

4. beszéd: A föld rabszolgái

Bev.: Mivé **tehet** – a föld szolgálata?...

1. A hatalom rabjává...

2. A pénz rabjává...

3. Az élvezet rabjává...

Bef.: De csak akkor, ha nem eszköz, hanem cél.

b) *alcsoport: Miben észlelhető az Isten gondviselő keze?*

Ezt a kérdést is több helyütt érintettük, de itt az egész rendszeres keretben talál elhelyezést. – A beszédek lényege az volna, hogy **pontozzák ki** azokat a helyeket, amelyek észlelhetően utalnak reá a **Gondviselőre**. Így tehát a beszédek olyan **kicsiségekre is** felépíthetők, amelyek az **alanyi élettapasztalatokon** (nem babona!) épülhetnek fel. – Miben jelentkezik tehát a Gondviselő gondviselése?

1. beszéd: A gondviselés

Bev.: Ha **személyes** Lét az Isten, akkor milyen a kapcsolata az emberrel?... Pogány gondolat szerint: **vak sodródás** az élet (párkák!), vagy **sors áldozata** az ember (fatum; Ödipusz király „sorsa”). De hangzik ez a tétel is: az életerők, a természet fölszínre dobott terméke... (productum vitae). – Mi itt a fény, amely világító hatalom – a ködösségben? Mégpedig: mi az Isten szerepe és van-e ebben embernek is jelentős tevékenysége?

1. A gondviselő Isten – Atyánk.

a) Szól róla az Írás. Ószövetség szerint: **Van**. Lásd: Mózes és a csipkebokor („Én vagyok az „Aki vagyok”: 2Móz. 3,14). Újszövetségben: **Atya**. Lásd: „Mi Atyánk” (Mt 6,9). „Ne aggódjatok...” (Mt 6,25-34)... És **tartalmilag** mit tanít? Az Isten a személyes **Szeretet** (1Jn. 4,8). Tehát: **képére** teremt, **Magához hasonít** („isteni természet”) és **Magához segít** (megváltás!).

b) Felel reá az emberi természet. Érti személyes létét és értékeli erejét. Boldog a „természetfeletti természet” tudatában. – De a lényeg: **fiúnak** érzi magát, akit az Atya küld, vezet és hazasegít. – Így fényt kap, amely az **életcélt** világítja.

2. A földre küldött „fű” pedig küzdelmes életóriás. Ez a megállapítás – feladatot tár elénk.

a) Az ember **maga munkájával** alakítja egész jövőjét. – Mindent kap, de mindent **alakít** és **értékesít**.

b) Az „óriás” fogalma – küzdelmek és uraságok jegyét foglalja magában. A „nyárspolgár” helyett – **élettitán** az ember. – Ura a földnek és ura – önmagának!!!

c) Ebben a munkában – az izzító erő a **szenvedés is!** – Nem a „jeruzsálemi bevonulás”, hanem a keresztút a feltámadás útja!

d) De mindez hová mutat? Arra felé, hogy az ember legősibb megnyilatkozása – a **szeretet**. **Maga felé** hajlik – először. Majd a **földiek felé** ível – másodszer. Továbbá **embertársak felé** fordul – harmadszor. És végül: **Istenhez fordul** – teljesen. Mit mutat ez? Annak a **fiúságnak** jegyét, amely az Istenatya **szeretet-lényegéből** juttat belénk!! Így: a föld és önmagunk győzelmes **óriásai** – az Istenatya felé törő „**Istennek fiai**” vagyunk!

Bev.: Végül egy nehéz kérdés: hát miért ennyi nyomorúság a földön?... Betegség, háború, bűn... Miért??? Hol itt a Szeretet?... Felelet: ez a kérdés nem oldható meg **immanens** elgondolással! – A megoldás vonala: nem kizárólagosan a föld lakói vagyunk, hanem a **végnélküli élet isteni hordozóivá** lettünk. Így: **a szenvedéseket elviselve**, a földiek túligénylésétől szabadulva – a **földön is „isteni emberek”** vagyunk (Szt. Teréz!) és a **feltámadt élet világában** a diadalmas ember **Istenhez hasonulása örömeit éljük**. **Lettünk** – a föld boldogjai és **leszünk** – az élet diadalmasai. Ez a Szeretet gondviselése!

2. beszéd: A világ adatainak rendezésében

(Dogmatikai beszéd: A világ gondviselése)

Bev.: A világ belső rendszeressége, az atomok csodavilága, a sejtek titokzatos élete és az egybetartozandóság törhetetlen törvényszerűsége az egész mindenség **Rendezőjére** utal. – De hol van a Gondviselő rendezése? Ebben a tételben: minden az **Övé** és mégis minden a **miénk**. Talán így is felelhetnénk: minden a szellemi Lété és a szellemi Lét „emberképé”. – Hogyan értelmezhető ez a tétel?

1. Az égi Teremtő birtokállománya a mindenség.

Mindez azért állítható, mert a „valami” – a „Minden” függvénye. – De hogyan?

a) Teremtő gyökérzetben. Lét az Isten, függvény a teremtmény. Tervben és valóságban a Teremtőre utal.

b) De azután állítható az is, hogy a dicsőség tündöklésében is a „Mindenne” utal a „valami”, a „rész”. Mégpedig reáutal olyanképpen, hogy **saját értékét** (igaz voltát, szépségét, jóságát!) **viSSzaveti** ti a Teremtőre, Akitől vette... Az igazság ez: a teremtmény saját léte és tökéletességi foka – a Teremtő örök dicsőítése.

2. De az Isten képe, az ember boldogító célját is szolgálja a mindenség.

A nagy mindenség egyrészt Isten dicséretét zengő orgona, de másrészt az ember életboldogságát előmozdító és segítő égi adomány. –De hogyan?

- a) Biztosítja – a fizikai élet lehetőségét.
- b) Segíti az élet fennmaradását és kibontakozását.
- c) Titokzatos voltával megfeszíti a kutató értelem erőit.

d) Végül lépcsőzetté alázkodik, hogy rajta haladva egekig jusson az élet ura, az ember. „Hiszen ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20).

Bef.: Mi tehát a Gondviselés? A mindenség irányítása, hogy szolgálatot adjon az embernek. „...töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28). – És az ember? Az Istennek.

3. beszéd: Az emberi élet segítésében

(Dogmatikus beszéd: Az ember személyes segítése)

Bev.: Az emberi életet egy szó jellemezheti: **előretörés**. – De hogyan áll itt mellettünk az Isten?

1. Az ősi lendületet Ő adja. Ez a tétel azt jelenti, hogy az ember nem **befejezett lényként** jelenik meg a földön, hanem a **fejlődés sodrába** helyeztetik. Olyan szellemi lehetőség, amelyik az „Istenfia” magaslatára emelkedhet. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

a) Ez az Isten terve. Uralmat ad – a földön. Engedelmisséget parancsol a lélek világában. Tökéletesedést követel. Ezért adta törvényeit és kegyelmi erőit. Istenivé alakulást vár. Erre adja – isteni természetét. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” /2Pét. 1,4/.

b) Ez az **élet valósága**. Itt arra kell hivatkoznom: ami az Isten terve, azt mutatja az élet való alakja. Mindig – **előre**: ez az ember jelszava elméletben és gyakorlati nekivágásban. Mindig **előretörünk**. – Végső tétele így fogalmazható: az az életmenetünk, hogy a **természetes ember** legyen természetfeletti **isteni ember**.

2. Az előretörő tevékenységet Ő izzítja.

Maga az ilyen törtetővé teremtés – az isteni Gondviselés műve, de az ilyen levés – a Gondviselés segítése. – Hogyan észleljük?

a) Rossz sorsban – erőssel telít. Mert van ilyen letörés is. Szükséges tehát az égi megemelés. És van ilyen is.

b) Jó sorsban – derűre hangol. Van lendületes jó időszakunk is. De itt dalolóvá tesz az isteni Gondviselés.

c) Természetfeletti kegyelmével – istenivé alakít. Ez azután az élet csúcspontja. Valóságos „Tábor hegyre” jutás, ahol érezzük: itt az Isten! – Újjászületés. „Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5)... Életital. „Mindaz, aki e vízből iszik, ismét megszomjazik. De aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé” (Jn 4,13-14)... Éltető kenyér. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,56)...

Bef.: Íme! Mindig és mindenben velünk az Isten!

4. beszéd: A jórafordulás kegyelmével

(Erkölcsei beszéd: Életfordulatok kegyelme)

Bev.: Az előretörés tény, de a cél, amelyre tör az ember, lehet elhibázott. De még inkább az eszközök... Lehetnek – „**testi ember**”, lehetnek – csak „**természetes ember**” és lehetnek – „**természetfeletti ember**”. – És ha eltértem az utolsótól, akkor hogyan segít a Gondviselő?

1. Reádöbbsent az eltévelyedésre.

Az emberi élet sodródó előretörésében itt-ott van pillanatnyi felfigyelés, önértékelés és önítélés. –

Mi ennek alapja?

a) A „tisza látás kegyelme”, amely a Gondviselés kincse. Láthatom – életem elanyagiasodását. Láthatom – életerőim pusztulását. Láthatom – életerőim eltékozlását.

b) Fokozódó kegyelem: a tékozló élet bánkódó visszavonása. Ebben is a „tisza látás” a gyökér, de a „jót akarás” a további kegyelem. – Ha az elsőt lélekvizsgálatnak mondanám, akkor ezt bánatindításnak kellene neveznem.

c) Döntő kegyelem: a jó út keresés, amely a lélek újjászületésének alapját biztosítja. Mindez: felfigyelésre segít, amely azután további isteni kegyelemre hangol. Mi ez?

2. Reávezet – a megigazulásra.

Az életforduló lényege: anyagias volt az élet (bűnös élet!), szellemi létszen az igazi élet (isteni élet!). De ebben hogyan áll mellénk a Gondviselő Atya?

a) Természetfeletti élethivatásunkat adja. Ezért mondja az apostol: „méltóan éljete ahhoz az Istenhez, aki meghívott dicsőséges országába” (1Tessz. 2,12).

b) Erre isteni kegyelmét kínálja. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). „Isten kegyelmét ne vegyétek hiába” (2Kor. 6,1).

c) És végül természetének kiömlésztésével – Isten fiaivá emeli az élet zarándokait. Ezért mondja Szt. Pál: „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). És ezért részletezi ezt a kincset az **örökség** gondolatának kiemelésével az apostol: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,16-17).

Bef.: Egyéni életemből is kicsordul a hang: **Vicisti Galileai!**

*

c) *alcsoport: Kicsoda az élet Ura?*

Itt arról kellene szólni – bölcséleti elmefuttatással –, hogy mi, vagy ki a mindenség igazi Ura?

1. beszéd: Az anyag?

Bev.: Ez van előttem – őt kérdezem. De mi a felelet?

1. Az anyag – véges...

2. Az anyag részleges...

Bef.: Így nem lehet uralmat gyakorló.

2. beszéd: A véletlen?

Bev.: Játék-e a világmindenség?

1. Események sodródása...

2. De valóban okok valósága.

Bef.: Amit nem ismerünk, az a „véletlen”.

3. beszéd: A szerető Atya?

Bev.: Csak szellemi Személy tud indítani, erővel ellátni és célokra irányítani. – Kicsoda tehát az élet Ura?

1. Az égi Teremtő.

2. Az élő Szeretet.

Bef.: Tudatos Élet az egész mindenség és végnélküli emberélet Ura, Boldogítója és Életcélja.

*

d) *alcsoport: Az „isteni előrerendelés” tételhez példa (más helyeken bővebben!)*

1. beszéd: Isten a célokat előre-tűző

Bev.: Mit tud az Isten?

- 1. Benne él előre az életcél.**
  - 2. Benne él előre az életsiker.**
- Bef.: Minden Benne él...

2. beszéd: Isten a célokra segítő

Bev.: Az „előrendelés” mellett érvényt talál a „célrsegítés”.

- 1. Természetes élet adományaival.**
- 2. Természetfeletti kegyelmeivel.**

Bef.: De itt mindig figyelembe veendő: szabad, szellemi lény az ember!

3. beszéd: Isten és ember együttdolgozó

Bev.: Alaptétel: Istenszemély – emberszemély kapcsolatban él...

- 1. Tehetséget, törvényt, kegyelmet ad az Isten.**
- 2. Szabadsággal, felelősséggel dolgozik az ember.**

Bef.: A megoldás útja és gyarló fényvetése ez: Isten a Teremtő, Adakozó és Gondviselő, az ember a **szabadon** tevékenykedő.

*

e) alcsoport: Életívelések tételei

Itt arról lehetne szólni, hogy az emberi élet ívei felemelkedők és lehajlók... De melyik a győzedelmes? A gondviselő Atya – felemelő...

1. beszéd: Látszólag – lehajlók...

Bev.: Emberélet sok lehajlást mutat...

- 1. Életben is sok – a lehajlás...**
- 2. Halálban észlelhető – az elpihenés.**

Bef.: De a halál véglegessége – a problémák problémája...

2. beszéd: Valóságban – változók...

Bev.: Hullámozás képét tárja elénk az élet.

- 1. Van mélyresüllyedés.**
- 2. De van felemelkedés.**

Bef.: De a felemelkedés diadalát tanítja az isteni ige.

3. beszéd: A Gondviselés szerint – egekig törő

Bev.: De mit tanít a hitünk?

- 1. A szellem felível.**
- 2. Az élet égbe szökken.**

Bef.: És kicsoda a segítő? A gondviselő Atya.

*

f) alcsoport: A számunkra legnagyobb jót biztosító Gondviselés tételei

A következő beszédvázlatok is a mai vasárnap gondolatkörére (gondviselő Atya!) építkeznek tehát.

A legnagyobb jó elérésében módot és segítőkegyelmet közöl a Gondviselő. – Természetes: a legnagyobb jó az örök élet! Ennek szorgalmazását hangsúlyozza a Mester: „Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát...” (Mt 6,33 és az egész 6.fej. olvasandó lehet...). Elérésére ad meg **mindent** az égi Üdvözítő. Mindez pedig arra az isteni igazságra építkezik: értünk küldötte Egyszülöttjét az Úr: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Így tehát a **mi üdvösségünk** az élő Áldozatot bemutató Mester életének –Isten kiengesztelődő szeretetének megszerzése után – **életcélja**.

1. beszéd: A legnagyobb érték (Erkölcsei beszéd: Életértékünk)

Bev.: „Mi a világ vándorának legnagyobb kincse?” – merült fel a kérdés egyik tudományos konferencián. – Talán a föld aranya? Vagy az ösztönélvezés? Illetve a tudomány ereje? Azt is kérdezhetném jelképesen: a „mammon”, a „hedone”, vagy „Athén baglya”?... „A hit kegye” – felelte egy egyszerű lélek. Mégpedig azért, mert belőle gyökerezik az az isteni látás, amely boldognak látja a világot és az életet, és belőle sugárzik a föld és világ felé – a szeretet. Ennek a tételnek igazságát kellene magyaráznia a mai isteni igének.

1. A hit valóban csodalátás forrása.

a) Látunk – a ködben. Tudósok nyomoznak... hívők látnak...

b) Értünk – a bizonytalan életben. Tudósok lámpát oltanak... Hívők fényt lobbantanak (Prohászka: „minél mélyebb a tudásba mélyedés, annál titokzatosabb az élet”. Magam láttam a **scicindella** kis bogárka **salamoni köntösét**...)

c) Törtetünk – az örök tájak felé... Horizontot szűkít sokszor a tudós is. Horizontot tágít az egyszerű hívő... Olvasd csak el még egyszer a mai Evangéliumot. Nem ad égi látást annak, aki isteni Mester ajkán csendülőnek érzi a szent igét?...

2. A hit valóban csodaélés gyökere.

a) Nyugodt a lélek, mert vele az égi Atyja (tenger-felszín – fürdő napsugárban!).

b) Bizakodó a lélek, mert Gondviselő az Atya (ég felé nyíló virág – az égi kamatozása!).

c) Örvendező az élet – a szeretet észlelésében... (Dal és harmónia az élet. – Virágos fa... tavaszi rét... dalos madár... illatozó rózsza... **Még bajokban is ugyanez!!**). Sőt azért ember-öröm, mert Isten gyermeke a zarándok!

3. A hit valóban az örök élet diadalmas motívuma.

a) Indítja – a lélek szárnyait (Icarus és Daedalus).

b) Ragadja – a szárnyalót. Mindig magasabbra! De nem a föld lendíti, hanem az ég kegyelme ragadja.

c) És a cél? A földön „isteni emberré” nemesíti és az örök életben „Isten fiává” boldogítja.

Bef.: Tegnapelőtt kirepültek kertem kicsi tengelicei (pinty féle énekesmadár)... Gyenge szárnyak verdesése volt erőfeszítésük. De a jó anyamadar melléje szegődött a leggyengébbnek... Megetette... Szárnyra segítette és ágról-ágra vitte... Mit féltek ti kicsinyhitűek? A ti mennyei Atyátok veletek van egész élteteken át! Az örök fészek pereméig!...

2. beszéd: A többiek megadatnak biztosan (Erkölcsei beszéd: Az életcél elérésének eszközei)

Bev.: De az Istent célnak találó ember elszakad-e teljesen a világ anyagi és kulturális kötelékétől? – Jelenti-e a mai „áldozási ima” szövege azt, hogy „Weltflucht”-ot keressen az igazi keresztény?

1. A földiek mind megadatnak.

Krisztus imája: „...mindennapi kenyerünket add meg nekünk...” (Mt 6,11).

a) Szükségesnek mondatnak. Kell a föld – ez a házunk. Kell a kenyér és ital – ez a táplálékunk. Kell a föld minden kincse – ez a mi erőforrásunk fizikailag.

b) Csak értékrendben másodrendűeknek hirdettetnek. Első az ég és azután a föld. Az elsőből jöttünk, a másodikon fáradozunk és az égbe térünk.

2. De az égiek lépcsőzetévé alakíttassanak.

Az ember a teremtés útján égből indul, de a földi születésben vándornak jelentkezik.

a) Oda térjen, **ahonnét jött**. A test – a földbe: „...mert porból vagy és porrá kell lenned...” (1Móz.

3,19). A lélekről pedig álljon – átvitt értelemben – ez a tétel: „Ezután mindegyikük hazatért” (Jn 7,53).

b) De a **földi lépcsőzetén** érjen célt a zarándok. A föld az ember dolgozó területének első lépcsőzete. Ez nem időrendi. Van ugyanis ember, ki igen keveset dolgozhat a földön. Ez nem térbeliség. Van igen kis területen fáradozó. Ez a „teremtési” feladata. Olyanná tegye, úgy használja a földieket, hogy **azokon keresztül** birtokolja az égieket! Per materialia – ad spiritualia! – **Jákob létráját** – maga alakítsa a „**jócselekedetek alkémiája**” útján és ő maga emelkedjék rajta Isten országába. – Értelme: tégy jócselekedeteket – a földön a földiekből és alakítsd – égiekké!

Bef.: A Teremtő biztosítja a másodrendű eszközöket, ha megadta az elsőrendű életcélunkat!

3. beszéd: Az életboldogság kulcsa

(Erkölcsei beszéd: A mi boldogságunk alapja)

Bev.: A francia akadémia egyszer pályázatot tűzött ki – az ember boldogságának kérdéséről. **Rousseau** nyerte el a pályadíjat azzal a különös feleletével: **a kultúra nem vitte előre az emberek boldogságát!** – Én azt szeretném, ha mi oda telepednénk a Mester lábához és a „nyolc boldogság hegyén” hallgatnók életet adó igéit. – Hallgassuk ezt és kövessük. Mit mond tehát?

1. Küzdelmes előretörés az élet.

a) Minden mozzanat és életrezdülés – előretörést mutat. Élettavas az indulás... Termelő nyár és ős a folytatás... De tán a tél temet? A betegség pusztít? Igaz! – De az Isten tervében magasabb hivatású ember az **élettel** útján is előkészítést kap – az „**élet legnagyobb érték**”-ére.

b) Minden előretörés – küzdelemben fogan és harcban edződik. Ebben a küzdelemben, küzdelmes területben sok a fájdalom. A kereszt. A lemondás. De kérdés: vajon letörés-e ez, vagy **emberi feladat vállalás?** Az Evangélium szerint: talentum-értékesítés. Munka és áldozat, amely végül is értékes eredményt termel. A nagy mindenség uraivá leszünk.

2. Égi Atyába kapaszkodjék a boldogságot kereső lélek.

Az élet hullámozása és lendítése isteni terv.

a) A forgatag ereje: a sodrító hatalom. Előre is juttat, tör és zúz... Olyan, mint a háborgó Genezáret tava... A „hajós nép” bizony bizonytalankodó...

b) A sodródók ereje – a Teremtő. De ne félj! Belső és indító erőben a Teremtő adja, sőt lepergő vonalát is a Gondviselő Atya irányítja.

c) Itt egyensúly teremtés folyik; de az élet tartalmának egyensúlyozása – a Gondviselő Atya szeretetének eredője. Bizalom! Hozzá menekvés! – Ez legyen a jelszó.

d) A boldogság találás lényege: Istennel való élet – az örök élet vonalán. Valóban: **belehelyezkedés** az örök vonalakba. – **Rousseau** feleletének magyarázata: **csak a véges vonalakat figyelte kutató szemmel.** – A teljes élet – teljes boldogság. „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Mi adja tehát a boldogságot? A „szent otthon” tudata, amelynek Atyja az Isten! – Itthon és otthon!... A boldogság lényege **tárgyilag** a lélek kielégültségének **végnélkülisége, alanyilag** pedig az örök Atyának felénk forduló szeretete. Így: küzdelmes az előretörés, de győzedelmes a boldog lélek.

4. beszéd: Mi a boldogság lényege?

(Erkölcsei beszéd: A boldogság mibenléte)

Bev.: Ha a boldogság mibenlétének a kérdését akarnók megoldani, akkor nehéz volna **egy tételt** találni... Tudósok próbálják, de csak a hegyi beszédben tanító Mester a megoldást nyújtó. – De itt is mi a közös nevezője a sok belső mozgásnak?

1. Tárgyilag: lélekegyensúly.

Maga az a tény, hogy test és lélek egysége vagyunk, arra utal, hogy ellentétes életvágyságok és boldogság irányok harcában állunk.

a) Többirányú a fejlődő ember igényeskedése... testi... (öröm és erő). Lelki... (kultúra). Szellemi... (Eschatologia).

b) De **harmónia** a boldogság alapja. Az élet igazi öröme az **egybe-csendülés.** – Harcok folynak bennünk. De a kiegyensúlyozottság a boldogság birtoklása. Nem: elhaló nyugalom, hanem tudatosan birtokolt és élvezett: **egyensúlyozottan tevékeny élet.**

2. Alanyilag: Atyánkhoz fűződő szeretet-kapcsolat. A fenti végül is bölcséleti és tárgyi megállapítás. De mi az **alanyi** boldogság? A felelet ez: a személyes szeretet áramlása.

a) Önmagam felé...

b) Embertestvérem felé...

c) Istenatyám felé. Mindig szeretet, mindig szeretet, mindig szeretet tehát! Olyan szeretet, amely jót gondol, jót akar és jót sugároz. Mivel ez ezután kétfelől induló áramlás, azért a kiegyensúlyozás boldogságát adja.

Bef.: Mi tehát az igazi boldogság? **Tárgyilag** megtalálása az Istenatyának, mint az örök harmónia alapjának, és **alanyilag** kiáradása az Isten adta személyes szeretetnek.

5. beszéd: **A boldogság hegyének oromzatán**

(Erkölcsei beszéd: Az élet teljes boldogsága)

Bev.: Az „életboldogság hegye” – régi legendák képe. De jó a kép, mert a „boldogság hegyéről” élvezni lehet az örömeket. – De hogyan?

1. Magasabbról világosabb a látás.

A hegyek orma kiemelkedő, és a rajta álló ember kilátása szélesedő.

a) A magassági pontról messzenyúlik a horizont. Tágul a látási gyűrű, és kisebbedik a síkon fekvő házak mérete...

b) A magassági „lélekoromról” nézve eltöprel a közeleső **életöröm** igéző szépsége. Nem vonz – a közvetlen csábítással. Mégpedig azért, mert magukhoz ragadnak a messze távlatok felcsillanó életde-rűi.

2. A magasságból kitágul az örök horizont. De most az Úr Jézus **látópontjából** nézve az életet, ilyen módon tárul elénk a nagy mindenség értéke.

a) Nemcsak a földet látom. A föld és a teremtett „nagyvilág” minden előtt észlelhető, de az „örök tájak” csak a Mester „életeromzata” magaslatáról figyelhető.

b) De ez a látás nem marad egyszerű leszögezés, hanem a Végtelen felé ragadtatás erejével jelenik meg előttünk. Az „örök távlatok Ura” vonzza az embert. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vízéhez, úgy kívánkozik a lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). Az „örök távlatok Ura” – mindenkit magához ragad. Ő mondja: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok (Jn 12,32).

Bef.: Ezért „szentek” a hegyek, mert oromzatukról „láthatók” – az egek...

6. beszéd: „Vissza -az őstermészethez”

(Erkölcsei beszéd: Vissza a természethez)

Bev.: Rousseau szerint ez a törvény oldja meg az élet boldogságának nagy problémáját... És a Mester szavai szerint? Mélyebbre fogva hasonló ehhez. „Vissza a Mindenhatóhoz, vissza égi Atyámhoz”! – Kettős vonalon próbálkozik tehát az életboldogság megoldása.

1. Az élet alacsony húrján muzsikál a boldogtalan ember...

Miben keres az ilyen ember boldogságot?

a) A föld birtoklásában. Akár – területileg, akár – örömet okozó kiélvezést tekintve. Végül is: mi az ilyen ember? Rövid felelet: a föld terméke és a föld habzsolója.

b) Az élvezet tobzódásában. De ez a „földből merítési vágy” nem elcsillapodó és elhalkuló, hanem **fokozódóan követelődő**. A több után mindig többet... Különösen Venus örömeiből... Az azután nem számít: mi lesz ennek gyászos következménye!

c) A hatalom élvezésében. Itt a gőg hozta örömökre kell gondolni. Az „egyéniséggé” gőgösödő ember azt mondja: Ecce ego!... Nietzsche szerint: Übermensch... Spranger szerint: Machtmensch... Jézus Krisztus szerint pedig **gőgös ember**. – Ne felejtse a Mester szavát: „Boldogok a szelídek: övök lesz a föld” (Mt 5,5). Még a földet is a szelídek veszik birtokukba!...

2. Az élet prímhegedűjén zeng az ég és föld Ura.

Miben rejlik az igazi boldogság?

a) Istenhez való visszatérésben. Így: az Ősforrásnál vagyunk! (Pl. vizek üdítését a **forrás** biztosítja! **Oda** kell visszamenni az üdülést keresőnek!).

b) **Atyához** juttató szerető találkozásban. Még szentebb és **magasabbra** emelő tudat: **Atyám az**

Isten!! Ezért gondoskodik rólam mindennél jobban (Fészkek – igényei a madaraknak! Aba Novák festménye: „Isten keze”. Magyar mondás: „Isten tenyerén öröm az élet!).

c) Így boldogítja **az Istennel kapcsolódás** a föld zarándokát. De mindennél több: **földön és örök életben** állandó a szeretet kapcsolódása.

Bef.: Miben tévedett Rousseau? **Alacsony húron** muzsikált. – Mivel dalolt fenségesen a Mester? **Égi magaslaton** zengte boldogság dalát... Bögő, prímhegedű...! Ez az **örök** élet dala!

7. beszéd: **Mi a boldogság gátja?**

(Erkölcsi beszéd: A boldogság akadályai)

Bev.: A felületes ember első felelete: a **szenvedés**. Kérdés: igaz-e ez a megállapítás?

1. A szenvedés fajának terhe – gátló erő.

Látszólag igaz ez, mert erre utal az élet közvetlen tapasztalata. De ezt tanítja-e a Mester?

a) Iugum? Erre nézve ez a Mester igéje: „Az én igám édes, az én terhem könnyű” (Mt 11,30).

b) Passio? Erről pedig ezt tanítja a Mester: „Keresztelő János napjaitól fogva mindmáig a mennyek országa erőszakot szenved és az erőszakosak ragadják el azt” (Mt 11,12). Sőt maga életéről is ezt mondja: „...arra kezdte oktatni őket, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók elvetik és megölik, de harmadnapra föltámad” (Mk 8,31). – Majd a szenvedést így értékli az apostol: „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódotokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19). „Az a véleményem, hogy a jelen szenvedések nem mérhetők az eljövendő dicsőséghez, mely nyilvánvalóvá lesz rajtunk” (Róm. 8,18).

c) Destructio? A szenvedés nem elpusztító, hanem igen gyakran megváltó, tehát felsőbbrendű életet szolgáló erő. A Mesterről azt mondja az apostol: „Nem is bakok, vagy borjak vérével, hanem tulajdon vérével lépett be egyszerismindenkorra a Szentek Szentjébe, s örök megváltást szerzett... Sőt a törvény szerint majdnem minden vérral tisztul meg, és vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat” (Zsid. 9,12 és 22).

2. De a szeretet Keresztjének viselése megváltó hatalom.

Nézzük csak a Mester és a mi életünk áldozatainak értékét.

a) Sacrificium Christi – Deus pacificans. Ez a Mester életáldozatának gyümölcse. Olvasd az apostol szavát: „Mindez Istentől ered, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, s aki reánk bízta a kiengesztelés szolgálatát. Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal s nem számítja be bűneinket, sőt ránk bízta a kiengesztelés igéjét. Tehát Krisztus követségében járunk. Isten maga buzdít általunk. Krisztus nevében kérlek: engesztelődjete ki Istennel!” (2Kor. 5,18-20).

b) Sacrificium Christi hominem sanctificans. Olvasd csak Péter apostol szövegét: „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódotokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét.1,18-19).

c) Sacrificium vitae nostrae nosmetipsos beatificans. Mindent el kell vetnünk, ami a lélek örök életét veszélyezteti. Olvasd csak az Írásban: „Ezért ha jobb szemed megbotránkoztat, vágd ki és vedd el magadtól. Inkább egy tagod vesszen oda, semhogy egész tested gehennára kerüljön. Ha pedig jobb kezéd botránkoztat meg, vágd le és vedd el magadtól, inkább egy tagod vesszen oda, semhogy egész tested pokolba jusson” (Mt 5,29-30). És mindent fel kell szívnunk, ami az örök életet boldogságával elősegíti. Olvasd csak: „Mint az ő munkatársai, figyelmeztetünk titeket, hogy Isten kegyelmét ne vegyétek hiába” (2Kor. 6,1).

Bef.: Dominus noster Jesum Christum crucifixum et **resurgens**. Íme: az áldozat – megdicsőülés.

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

Ez a rész az egyházi szertartás himnuszos énekeinek szövegére támaszkodik. – De ha jól megfigyeljük a szövegeket, akkor itt is kicsillan ez a gondolat: bizalommal tekinthetsz az egekre, ember, mert szeretettel hajlik feléd a **Gondviselő Isten**... Te az Úr szeretetének tárgya vagy és biztos lehetsz áldásának bőségében. – Lássuk a beszédvázlatokat egyenként.

1. (Introitus) beszéd: Isten háza?

(Dogmatikus beszéd: Földi otthonunk)

„Oltalmazó Istenünk, tekints ide, nézz fölkenednek arcára! Mert jobb egy nap a te udvaraidban, mint más helyen ezer. Inkább akarok utolsó lenni Isten házában, mint lakni a gonosz sátraiban” (Zsolt. 83,10-11).

Bev.: Ahol az Isten él, az az Ő háza. – De olvassuk a Kátéban: Isten „mindenütt” van, tehát minden az Ő háza. – És ha **részletezve** kérdezzük: mi a mi Gondviselő Istenünk háza?...

1. Földünk?

Azért az első kérdés, mert ezen élünk és a nagy világ csillagrendjében a Terra bolygónk érdekel bennünket legjobban.

a) Tényleg ezt teremti otthonunknak és itt járt közöttünk... „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1). „Vette tehát az Úr Isten az embert s a Gyönyörűség paradicsomába helyezte, hogy művelje és őrizze meg” (1Móz. 2,15).

b) Tényleg itt járt közöttünk – Krisztus alakjában. Betlehem... Golgota... Mennybeszállás. – Mind a Mester életút-állomása...

2. Kicsi otthonunk?

Ez a második kérdés.

a) Itt van úgy is mint **mindenütt** lévő. – Lehet ez **ház**, de mindenekfelett **lélek**. – A Mester ezt mondotta: „Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

b) De ott van mint Mester – az isteni ígélet szerint. „Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20) – És ha nem látjuk? Az emmausziak sem látták és mégis...

3. Ember emelte templomunk?

Ez a harmadik kérdés. A felelet: igen. – Azért zengi a Zsoltáros: „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura!” (Zsolt. 83,2). Sőt így folytatja: „Én azonban nagy irgalmadban bízva, bemehetek hajlékodbá; irántad való félelemből leborulhatok szent templomod előtt” (Zsolt. 5,8).

a) A Mester – az Úr házában mondja: „Ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká! (Jn 2,16).

b) A csodás Kenyér ajándékával is jelen van, a templom így legvalóságosabban Isten háza. Ígérte, szerezte és állandósította. „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

Bef.: De csak ezek Isten jelenlétének szent helyei? Valóban legszentebb ház: a mi lelkünk. Erről azt mondja az Írás: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Ott éljen az Úr!

2. (Introitus) beszéd: Ember háza?

(Dogmatikus beszéd: Az örök otthon)

Bev.: Isten háza – a véges világ és a végnélküli emberlélek. – Keressük csak ott a gondviselő Istent és reátalálunk. – De kérdés: vajon micsoda – az ember háza? Vajon a kicsiny kunyhó, vagy a díszes palota? Vagy van-e ennél szebb és szerető Atya építette értékesebb házunk?

1. Vágyaink – örök otthont igényelnek.

Minden ember lelkét örömmel tölti el az a gondolat: „az én házam, az én váram!” (angol közmondás).

a) Szeretjük a „home” fényes keretét. A földön díszítjük... És ez közös módszerünk. Mindenki díszíti a földi otthont, mert ez az ő nyugalmi vára.

b) De még inkább keressük és előkészítő lélek munkájával díszítjük a saját örök otthonunkat. Földi életben azért szórjuk kincseinket, hogy azok értékeink legyenek...

c) Mégpedig azért, mert kevésnek és kicsinynek tartjuk a földdel záró végességet. Szeretnők megbontani az égbolt kék záró függönyét és azt kiáltani az egek felé: nekem kicsi a föld, **én az ég rokona vagyok!** (Ady E.). Ezért az én házam az örök Atya háza. Szélesedik és „örök világgá” tárul az „én házam”: így is – „Isten háza” az „én házam”.

2. Égi Atyánk így építkezett.

De miért robban elő ez a vágy belőlünk? Mert az égi Atyánk nemcsak vágyként adta belénk ennek

a Háznak áhítózását, hanem ennek birtoklására teremtett bennünket.

a) Teremtette – a végnélküli életet. Ezért mondja a Mester: „Mindaz, aki elhagyja értem otthonát, testvéreit, nővéreit, atyját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap és örökségül kapja az örök életet” (Mt 19,29).

b) Jutalomképpen hazasegíti küszködőit. Ezt tanítja az égi Üdvözítő: „A szolga nem marad mindig a házban, de a fiú mindig ott marad” (Jn 8,35). – Sőt ezt adja mindenkinek, aki szeretettel fordul az örök Szeretet felé: „Én örök életet adok nekik: Nem vesznek el soha és senki sem ragadja el őket a kezemből” (Jn 10,28). Ezért buzdít az apostol mondván: „Vívj meg a hit jó harcát! Szerezd meg az örök életet, hiszen erre kaptál hivatást, erre tetted le számos tanú előtt az igaz hitvallást” (1Tim. 6,12).

Bef.: Isten teremtő és szerető lelkével betölti a földet. Sőt Jézus alakjában a föld lakója lett, hogy az ember az ég lakójává emelkedjék.

*

1. (Oratio) beszéd: Veled – biztos az életüdvünk

Bev.: Hogyan jut hozzánk segítő, gondviselő szereteted?

1. Örökké segítsd Egyházunkat.

a) Ő – igédet hirdeti.

b) Ő – kegyelmeidet közvetíti.

2. Hogy örökké éljünk Egyházadban.

a) Földön – az élet hajóján...

b) Égben – az örök kikötőben.

Bef.: Gondviselő szereteted küldötte értünk Egyházadat!

*

1. (Graduale) beszéd: Az Istenhez tapadók biztos alapja

(Dogmatikus beszéd: Az Isten változatlan)

„Jobb az Úrban bízni, mint emberben reménykedni. Jobb az Úrban bízni, mint fejedelmekben reménykedni” (Zsolt. 117,8-9).

Bev.: Az eredet kérdése azért is izgatóan érdekes, mert a folytatásban benne zsong az eredet őseréje. Izzóan érdekel: mi az ember voltom eredete, hogy lássam, merre akar sodorni a Gondviselő Szeretete.

1. Törzsem az emberiség életfája.

Ezt a törzset egyetemlegesen és családfákon ki is lehet nyomozni.

a) Az emberiség törzse – az élet egyik legnagyobb kérdése. Van itt látszólagos kapcsolat – a szellemtelen álltavilággal... (ez a tapasztalati tudományok kérdése. Darwinizmus – örökléstan). – De ez csak a **test eredetének** problémája. – De van itt **lélekeredet** és kinyilatkoztatási kapcsolat problémája. Ezt így dönti el az isteni ige: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

b) Az én egyéni törzsem – az életem egészének egyik legerősebb összetevője. Amint az **Istentől eredés** – egyetemes pecsétje az Istenhez tartozásnak, úgy az **egyéni leszármazás**, – az ősök kincseinek, esetleg terheinek ősforrása.

2. De éltető erőm az örök Isten szerető mindenhatósága.

A megindulás – első lendítés. A megindító pedig – jegyeket közlő. Istentől – isteni jegyeket hoztunk. „Ezért, amint hordtuk a földi ember képét, úgy hordani fogjuk a mennyeknek képét is” (1Kor. 15,49).

a) A teremtő Isten – indít. Ez az isteni **jegyünk**: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlóságunkra” (1Móz. 1,26). – De további „concurus – divinus”-sal tökéletességre segít. „Ti legyetek tehát olyan tökéletesek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) További jegyünk: a fokozatos **istenivé** nemesítés. Van ebben – földi újjászületés. „Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – De lesz ebben a végnélküli

életben való áthasonulás. „Mi pedig mindnyájan födetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét és dicsőségről dicsőségre ugyanazon képmássá változunk át az Úr Lelke által” (2 Kor. 3,18). – A kegyelem égi kincse árad felénk és a kegyelemmel való élés felértékel minden életrezgést.

Bef.: A mi életünk legnagyobb kincse és értéke: isteni eredetünk és istenivé nemesedésünk. Az első a teremtés pillanata, a másik az üdvösségünk végnélkülisége.

2. (Graduale) beszéd: A diadalmas nemzedék élete

(Erkölcsei beszéd: Az Istent hódoló boldogsága)

Bev.: Dal, zene, csapongó diadalének csendül azok ajkán, akik a királyi Zsoltáros szövegei szerint élék életüket. El ne felejtsetd ezt a szent ígét: „Jobb az Úrban bízni, mint emberben reménykedni, jobb az Úrban bízni, mint fejedelmekben reménykedni” (Zsolt. 117,8-9). – De kérdéssé tehető: mi az ilyen boldog népek élettartalma?

1. Csordulásig telik a lélek örömmel.

Szt. Pál szerint ez az élet hivatása: „Örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek!” (Fil. 4,4). De mi szüli ezt a hangulatot?

a) A belső harmónia tudata. – Az Írás így jellemzi ezt: „Boldog ember, ki el nem indul a gonoszok tanácsán, meg nem áll a bűnösöknek útján, és le nem ül a pestis székére, hanem az Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszébe forgatja törvényét!” (Zsolt. 1,1-2).

b) Belső rendről szóló a lelkiismeret szava. Mindig lelkedben zsongjon ez az isteni íge: „...boldog, ha megtartja a törvényt” (Péld. 29,18). Lehet ez – gyermekvilág öntudatlansága, de értékesebb az ember tudatos önismerete.

c) Végül az isteni kegyelem tudatos birtoklása. A megkeresztelt ártatlanság még nem **érték li**, de **éli** az isteni életet. A kezdet így értékelődik az apostolnál: „...az Úr Jézus nevében és Istenünk Lelke által megtisztultatok, szentek lettetek és megigazultatok” (1Kor. 6,11).

d) A tudatos ember a szentség magaslatain élvezheti az Urunk Tábor-hegyi színváltozásának örömeit. Ezt pedig így magasztalja az Írás: „...az igazak felvillannak, és olyanok, mint a szikra, mely a nádasban tovarapózik” (Bölcs. 3,7). – A valóság az, hogy közvetlenül érezzük ennek a szent szövegnek erejét: „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,15-17).

2. Zengő muzsikával dalol a lelkem.

a) Dalol a lelkünk – a boldogságbírási örömetől. „Az Úr kegyelmét örökké éneklek, hűségedet szájjammal nemzedékről nemzedékre hirdetem” (Zsolt. 88,2). – De ugyanezt erősíti az apostol is: „Egy-más közt zsolnárt, himnuszt és szent dalokat énekeljétek, daloljátok és zengedeztetek szívből Istennek” (Ef. 5,19).

b) De dalol a lelkünk a hálálkodó és magasztaló ember kitárulásával. – A Jelenések könyve így írja le ennek a diadalmas életnek kicsorduló örömet: „Új éneket énekeltek a trón, a négy élőlény és a vének előtt. Az éneket senki sem tudta megtanulni, csak a földről megváltott száznegyvennégyezer” (Jel. 14,3). Majd így folytatja: „Éjjel-nappal szüntelenül kiáltották: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő!” (Jel. 4,8). – És mindent így zár egységbe a Zsoltáros: „Énekelek az Úrnak, amíg élek, zengedezem Istenemnek, amíg leszek” (Zsolt. 103,33).

Bef.: Milyen tehát az Istent félő „hódolatos” ember élete? Nem szolgaszerű, összeroskadó, hanem boldogságban úszó, Istenhez hasonló.

*

1. (Offertorium) beszéd: Isten angyalai járnak közöttünk

(Erkölcsei beszéd: Kik az Isten követői?)

„Az Úr angyala táboroz azok körül, kik őt félik, és szabadulást hoz nekik. Ízleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr...” (Zsolt. 33,8-9).

Bev.: Szárnyas angyalnépet Raffaello festett isteni szépségben. – De valóságos angyaljárást Írá-

sunk tanít – isteni kinyilatkoztatásban. Olyan angyaljárást, amely Ráfael, Gábiel, Michael alakban kopogtat, de amelynek dicsőítői dala eget-földet bejár az Írás szerint: „Áldjátok az Urat, angyalai mind!” (Zsolt. 102,20). – De **járnak-e és milyen alakban járnak** köztünk Isten angyalai?

1. Ember alakban.

Embertörzsből fakadunk. Emberszülők és embertestvéreink a gondozóink. Közöttük már találhatók – az „Isten angyalai”.

a) Szülők – az elsők. Ezért int az Írás: „Figyelmezz, fiam, atyád intelmére, s el ne hagyj anyád tanítását, mert azok koszorú a fejedre, és ékes lánc a nyakadba!” (Péld. 1,8-9). Ők szeretnek minket. Ők jobban látják a helyes utat. Végül is: ők: „Isten angyalai”. – Mi tehát a teendő velük szemben? Az Írás diktálja: „Gyermekek! Fogadjatok szót mindenben szüleiteknek, mert ez kedves az Úrnak” (Kol. 3,20). Viszont azt is mondja: „Ki átkozza atyját és anyját, annak mécsese a sötétség idején elalszik” (Péld. 20,20).

b) A nevelők – a második. Ezek bölcsességére bíznak a szülők (iskola szervezete)! Mivel pedig bennük bölcs segítőt ad a szülői szeretet, azért ide is illik az Írás szava: „Inkább kell hallgatni a bölcsnek csendes szavára, mint a balgák vezérének kiabálására” (Préd. 9,17).

c) Barátok – a harmadik. Ezek közvetlen embertestvéreim. Akár vérszerinti, akár nem vérszerinti barátokra gondolok. Bölcsen int az Írás: „A hűséges barát erős menedék, ki ilyenre talál, kincset talál! Az igaz barátnak nincsen mása, hűsége értékét nem lehet mérni arannyal, ezüsttel!” „Ha barátot szerzesz, próba árán szerezd, és ne bízzál meg benne túl hamar” (Sir. 6,7).

2. Belső lélekindításokban.

Az említettek látható követek. – De további kérdésem: járnak-e lelkünkben láthatatlan, de indító isteni követek?

a) Külső kegyelmek. Mik ezek? Az élet eseményei – általában. De egyéni eseményeim és lélekre ható tényeim – részletesen (tudás, haladás, boldogság). – Majd az élet rendkívüli megrezdülései – különlegesen (betegség, enyéim halála vagy vagyoni, erkölcsi rengések...).

b) Belső kegyelmek. – Istentől jönnek és minden életportán kopogtatnak. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7).

c) Végül a megigazulás. Lelki megtérés és Isten felé fordulás (nagy megtérők). Vízis életfeltárás. Ezek lélek-látomások (Alacoque Margit...). Végül misztikus együttélés... (Szt. Ferenc és Szt. Teréz...).

Bef.: Lebontom a fantázia festette angyalképeket, a szárnyakat és megtalálom a nekem szárnyakat biztosító – isteni angyalokat.

2. (Offertorium) beszéd: Miről zeng az Isten követe?

(Dogmatikus beszéd: Isten követeinek ismertető jelei)

Bev.: Az Isten követe az Úr égi üzenetét hozza. Amilyen az Úr, olyan a követe. – Ha tehát tudni akarom, hogy Isten követe jár-e nálam, akkor gondoljam el azt, hogy **kicsoda a követküldő** és azután vizsgáljam **ennek valóságából, hoz-e a kopogtató?**

1. Örök Jóság az Isten.

Ez az Isten ősi meghatározásának egy formulája.

a) Írásunk tanítja. A sok szövegből idézzünk néhányat. „Dicsérjétek az Urat, mert jó, mert irgalmassága örökkévaló” (1Krón. 16,34). „Hisz te, Uram, jóságos és kegyes vagy, nagyirgalmú mindazokhoz, kik téged, segítségül hívnak” (Zsolt. 85,5). „Jó az Úr azokhoz, akik benne bíznak, a lélekhez, mely őt keresi” (Jer.sir. 3,25). „Később odalépett hozzá valaki és megkérdezte: „Mester, mi jót kell tennem, hogy eljussak az örök életre?” „Mit kérdesz engem a jóról? – válaszolta (Jézus). Egy a jó, (az Isten)” (Mt 19,16-17).

b) Életünk valósága is ezt mutatja. Mit kaptam én az Istentől? Megigazulást – a keresztségben. Szentlelket – a bérmálásban. Magát az Urat – a kenyér színében. – És hányszor? A bűnbánati megigazulást és a Szent Kenyértörést – ahányszor akartam. – Jóságos az Úr! Bölcs! Szerető! Gondviselő!

2. A boldogság árasztása – Isten követségének hivatása.

Isten követei – Isten áldását, kegyelmét és üzenetét hozzák. Miről ismerek reájuk?

a) Az égiekhez emelő és boldogító üzenetükről... És ha a földhöz akarnak kötni? (Pl. belső vágyak!)... Ezek **nem** Isten követei. Mégpedig azért, mert az Úr parancsa így szól: „Keressétek (először) inkább az ő országát (és annak igazságát) és ezeket (mind) megkapjátok...” (Lk 12,31). – És ha az éghez emelnek (pl. égi vágyak)? Ezek isteni követek. – Jól jegyezd meg, hogy az „odafent valókat” kell

keresni! „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján” (Kol. 3,1).

b) Az Ég felé lendítő munkájukról... Ezek tehát lehetnek: személyek (szülők stb.), sugallatok, végül isteni tettek. Szeretetük és gyámolító munkájuk arra segít bennünket, hogy igaz legyen számunkra is ez az isteni igé: „Tárujjatok fel, hatalmas kapuk, tárujjatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,7).

Bef.: Égből jönnek és égbe visznek. „Ki mehet fel az Úr hegyére? Ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta, ki magát hiúságra nem adja, s nem tesz hamis esküt társának” (Zsolt. 23,3-4). – Isteni kegyelmet hirdetnek és égi ajándékot osztanak. Ezek előtt – kétszárnyra nyíljék a lélek kapuja, mert az isteni Gondviselésnek földön kopogtató képviselői.

*

1. (Secreta) beszéd: Mit várunk Áldozatodtól?

Bev.: Melkizedekként jöttél... a földre... Mit ad szerető Lelked áldozata?

1. Lelkünk tisztulását.

a) Bűneinket – Te moshatod. „Pedig ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi békességünkért van rajta a fenyíték, az ő kék foltjai által gyógyultunk meg... Feláldoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik mint a juhot leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját” (Iz. 53,5 és 7).

b) Kegyelmeket – Te adhatod.

2. Szerető hatalmad erejét.

a) Ezzel indulunk – az életúton.

b) Ezzel győzünk – az életharcban.

Bef.: Szerető, gondviselő kezéd telít és irányít!

*

1. (Communio) beszéd: Istent keressétek elsősorban

(Dogmatikus beszéd: Az ember valóságos életcélja)

„Ti keressétek elsősorban Isten országát és annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok” (Mt 6,33).

Bev.: Merre néz a szem? A mélységekre és a magasságokra! Merre jár az értelem? A mélységek titka és a magasságok Ura felé. – És miért van ez így?

1. Hogy megtalálja igazi célját a halandó.

Semmi sem olyan izzító kérdés: miért élünk? Ez érték kérdése és életfeladat kérdése. A felelet ez: Istentől, Istennel és Istenért.

a) Dicsérő hódolattal övezze. De ez nem a rabszolga hódoló dicsérő dala. Ez a fiúnak az Atyát érintő szent himnusza. Ezért zengem ezt a szent dalt, amelyet magamra is vonatkoztathatok: „Mondom az Úrnak: Te vagy az én Istenem, náladnál nagyobb javam nincsen. A szentekkel kik országában vannak, csodálatosan kielégíti minden óhajtásomat” (Zsolt. 15,2-3). „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). Belőle, Tőle, Érte! „Ő az Úr, a mi Istenünk, az egész földön ő ítélkezik” (Zsolt. 104,7). Csak Rajta keresztül – önmagunkért!

b) Életünk tökéletesítésével – tárgyian magasztalja. Minket tettél szemed fényévé; legyünk tehát örök dicsőséged! Lényeges gondolatunk legyen: a mű dicséri a művészt. Életünk istenibb arculata tökéletesebben dicséri az Urát.

2. És szolgálja életcélját az egek felé zarándokoló.

Életünk igazi célját ebben a szent szövegben jelzi az Írás: „Hadd lássam az Úr pompáját, hadd látogassam templomát” (Zsolt. 26,4). – Ámde az emberszemély Isten képmása. Ez a **személyes képmás**; épp **alanyi volta** miatt – az alanyi boldogság és dicsőség várományosa.

a) A tökéletesedő – Istenhez közeledik. Ez a közeledés pedig így történik, legyen ez a tetteinknek ilyen hangolása: „Mert szeplőtelen voltam előtte, s őrizkedtem, hogy vétkem ne legyen. Megfizetett

nékem az Úr igaz voltom szerint, kezemnek előtte ismeretes tisztasága szerint” (Zsolt. 17,24-25). – De legyen bizakodó is a lelkünk, hogy a tökéletességre segítő Atya is közeledik küszködő lelkünkhöz. „Ő az Isten, ki erővel övezett fel engem, és szeplőtelenné tette utaimat. Lábamat gyorsá tette mint a szarvasét, és magaslatokra állított fel engem” (Zsolt. 17,33-34).

b) Isten kegyelme pedig az ember lelkébe áramlik. Mi az én válaszom? „Kelj fel, dicsőségem, kelj fel, koboz és lant! Hadd keltsem fel a hajnalt! Hálát adok neked, Uram, a népek között, zsoltárral dicsérek a nemzetek között” (Zsolt. 107,3-4). – Életem pedig ilyenné válik: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: A testi szem és a lélekszem olyan utat jár, amely emberélet célját Istenben és Rajta keresztül az ember végnélküli életében találja meg.

2. (Communio) beszéd: A többiek megadatnak – biztosan (Erkölcsei beszéd: Az életcél elérésének eszközei)

Bev.: De az Istent életcélként találó ember elszakad-e teljesen a világ anyagi és kulturális kötelékeitől? Jelenti-e a mai „áldozási ima” szövege azt, hogy „Weltflucht”-ot keressen az igazi keresztény?

1. A földiek mind megadatnak.

Krisztus imája: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...” (Mt 6,11).

a) Tehát a föld javai: szükségesnek mondatnak. Kell a föld – ez a házunk. Kell a kenyér és az ital – ez a táplálékunk. Kell a föld minden kincse – ez a mi erőnk forrása.

b) Csak a föld javai értékrendben másodrendűeknek hirdettetnek. Első az ég és azután a föld. Az elsőből jöttünk, a másodikon fáradozunk és égbe térünk.

2. De az égiek lépcsőzetévé alakíttassanak.

Az ember a teremtés útján indul, de a földi születésben vándornak jelentkezik.

a) Oda térjen, **ahonnan jött**. A test – a földbe. „...por vagy és vissza kell térned a porba” (1Móz. 3,19). A lélekről pedig álljon értelemben ez a tétel: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

b) De a földi lépcsőzeten érjen végnélküli célt. A föld az ember dolgozó területének első lépcsőzete. Ez nem időrendi. Van ugyanis ember, aki igen keveset dolgozik a földön. Ez teremtési feladat. Olyanná tegye, úgy használja a földieket, hogy azokon keresztül birtokolja az égieket (per materialia ad spiritualia)! – **Jákob létráját** maga alakítsa – a **jócselekedetek alkémiája** útján és **ő maga** emelkedjék **rajta** Isten országába. Értelme: tégy jócselekedeteket a földiekből és Isten kegyelmével átalakítod égiekké! – Gondolj a sáfár példabeszédére: „Szereztek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor meghaltok, befogadjanak titeket az örök hajlékba” (Lk 16,9).

Bef.: A Teremtő biztosítja a másodrendű eszközöket, ha megadta elsőrendű életcélunkat!

*

1. (Postcommunio) beszéd: Hová vezessen szent Áldozatod?

Bev.: Az ember útja – földön vezet és égbe torkollik... Hogyan vezessen kezéd?

1. Vezessen az élet helyes útján.

a) Lássuk – az élet célját.

b) Járjuk – az élet igaz útját.

2. Vezessen át az örök boldogulás kapuján.

a) A földiekből merítsünk.

b) Égiekkel – töltekezzünk.

Bef.: **Ezt** adja meg nekünk – Áldozatod.

* * *

B/ rész –b/ csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek

Az Evangélium szövege így szól: „Senki két úrnak nem szolgálhat: vagy gyűlöli az egyiket s szereti a másikat, vagy egyikhez ragaszkodik s a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a

mammonnak. – Azt mondom tehát nektek: Ne aggódjatok megélhetésetek miatt, hogy mit egyetek vagy mit igyatok, sem testetek miatt, hogy mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél, s a test nem több-e a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak s csűrökbe sem gyűjtenek: mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti többet azoknál? Ugyan melyiktek toldhatja meg életkorát csak arasznyival is, ha aggodalmaskodik? És a ruha miatt miért nyugtalankodtok? Nézzétek a mezei liliomokat, mint növekednek. Nem fáradoznak s nem fonnak. Mondom nektek: Még Salamon sem volt minden dicsőségében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig Isten így öltözteti a mezei virágot, amely ma virít, de holnap kemencébe kerül, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűeket? Ne nyugtalankodjatok tehát és ne kérdezzétek: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mibe öltözzünk? Mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja mennyei Atyátok, hogy minderre szükségetek van. Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok” (Lk 6,24-33).

Ennek az isteni szövegnek rövid tartalma: szeret az Isten és Gondviselő az Isten. Természetes tehát, hogy szolgálatára jelentkezzünk. De hogy a sok gondolatot ébresztő szöveg bennünk is rendszeres gondolkodást indítson, azért az Evangéliummal kapcsolatban ilyen beosztással fogunk beszédvázlatokat felvázolni: a) alcsoporthoz megindulunk a **két úr szolgálatának** gondolatával, majd b) alcsoporthoz a **Gondviselő Atyában** fogjuk megrajzolni az egyetlen és igaz Úr képét, végül c) alcsoporthoz fel fogjuk vetni a kérdést: **mit tegyen tehát az ember**, hogy örök Adakozó legyen feléje az Isten? – Lásuk most ezeket egyenként.

Különálló beszédek

a) alcsoporthoz: „Két urat nem szolgálhatunk” gondolatára támaszkodó vázlatok

1. beszéd: „Senki sem szolgálhat két úrnak...”

(Egyedüli Úr az Isten)

Bev.: Kicsoda az én Istenem? – kérdezi sokszor önmagától az ember. A lélek felelete így visszahangzik: az **ég Ura-e, aki** hódolatot vár földi gyermekétől?... Vagy valamiféle **„ősanyag”-e, amely** sötét köd és rabszolgasorba szorítja helótáit?... Ezt a kérdést tárja elénk állandóan az Isten-hívők és a hitetlenek nagy tábora. – Kérdezzük most csak: mit követel tőlünk kemény hangon a mai Evangélium?

1. Egyetlen Urunk legyen a mindenség Ura!

Az evangéliumi parancsot előfutározza a próféta mondván: „Én vagyok az Úr, ez az én nevem; dicsőségemet nem engedem át másnak, sem dicséretemet a bálványoknak” (Iz. 42,8). Minden Tőle, minden hódolat tehát Hozzá! Ez az igazi jelszó. – Föld és csillagok ezt hirdetik; ember is ezt cselekedje életével! Hangunk sem némulhat el, ha egyre gondolunk; dalunk és dicséretünk égbe száll, mert hűségesek akarunk lenni az Írás parancsához: „Dicsérjétek az Urat, kiáltásotok nevét, hirdessétek a népek közt tetteit. Énekeljétek neki, zengedeztetek neki, beszéljétek minden csodatettét... Ő az Úr, a mi Istenünk, Ő ítéli az egész földet... Országok, az Úrnak mindnyájan énekeljétek, szabadítását napról-napra hirdessétek...” (1Krn. 16,8-9; 14 és 23).

a) Minden **Tőle!**... Teremtény, vagy önérték-e az anyag, a csillag, az élet?... Ezért mondja a híres tudós, Pasteur: „Mert sokat tudok, azért annyira hiszek, mint a bretagnei férfi, ha még többet tudnék, akkor hitem olyan lenne, mint a bretagnei parasztasszonyé!” – Az ember is Tőle: „Meg is teremté az Isten az ember...” (1Móz. 1,27).

b) **Hozzá** minden!... A természettörvények hűséges követésében! – Amit rendel a Teremtő, azt teszi az értelem nélküli teremtmény. Vizek, hegyek, csillagok... Az ember is Feléje forduljon! Az értelem és akarat hódolásával. „Méltó vagy Urunk Istenünk, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert te alkottad a mindenséget: akaratod hívott létre és teremtett mindent” (Jel. 4,11). Legyen tehát mindnyájunk Ura az Isten, és legyen az Úrnak hódoló szolgája az élet zarándoka!

2. De ugyancsak követeli azt is, hogy csak az ég Ura előtt hódoljon az ember!

A Teremtő a **föld királyává** teremtette az embert. Ezért mondja: „...uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” /1Móz. 1,28/. – Így tehát az élet ura az ember. – De ha ura is a földnek, legyen hódolatos tisztelője az Istennek! „Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomból, a rabszolgaság házából. Rajtam kívül más istened ne legyen. Ne csinálj magadnak faragott képet, se valamely képmást arról, ami fenn az égen, vagy lenn a földön, vagy a föld alatt, a vizekben vagyon” (2Móz. 20,1-4). – Az „idegen istenek”, bálványszobrok, pogány tévelygők „faragott képei” ma nem igen követelnek imádást az embertől. A kultúra kiöli a bálványoknak **ilyen**

alakját. – De nem volna szabad azt hinni, hogy nincsenek olyan bálványok, amelyek „istennek” igényeskednek!...

a) Ezeknek elseje az **anyagias élet**. Olyan élet, amely nem elméleti Isten tagadás, hanem nemtörődöm anyagiaskodás. „Bizony mondom nektek: A gazdag nehezen jut be a mennyek országába. Ismét mondom nektek: Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak Isten országába jutni” (Mt 19,23-24).

b) Majd jön a **sok kapkodó és Isten-keresés bizonytalansága**, a ködös kétségekben a szellemvilág felé forduló sokasága. – Ezeknek tudniuk kellene Szt. Pál szavát: „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen!” (Gal. 1,8).

c) Végző sor a **hitetlenek nagy csapata**. Kultúra-e vagy túlságos világhoz való tapadás-e az ok, az mindegy... De ne felejtsek ezek: „Így szól szívében az esztelen: Nincs Isten!” (Zsolt. 13,1). – Tehát csak az oktan beszéde ez...

Bef.: Mivel zárjuk a mostani beszédet? Azzal a vigasztaló szóval: mi az **egyetlen** és igaz **Isten hívői** vagyunk és **maradunk**. „Hirdesse szájam az Úr dicséretét, és minden élő áldja szent nevét örökön-örökké” (Zsolt. 144,21). – Járjuk a földi utat, ahová égi Atyánk küldött, de keressük az **örök utat**, hogy azon járva Hozzá jusson életünk! Nem vagyunk elhagyatottak ebben a munkában. Értelmünk Hozzá vezet, életünk egésze Hozzá fűződik, és szolgálatunk teremt – annak a kegyelme erejével, Aki **fiává** fogad a **földön** és **örökké** boldogít az **égben**.

*

a) Ez a beszéd felépíthető **Szt. Ágoston** mély mondására: „Nyugtalan a mi lelkünk, amíg Benne nyugalmat nem találunk”...

b) Ugyancsak felépíthető **Kanut** angol király történetére, amely szerint a hódolók és hízelgők azt magyarázgatták a szent királynak, hogy hatalma olyan nagy, hogy parancsára elcsendesednek a tenger hullámai... A hízelgők megszégyenítésére kiadta a tengernek a parancsot, de a vizek tovább háborogtak. Erre azt mondta – koronáját a habok közé dobva –: csak egy Úr van: ez az Isten!

*

2. beszéd: Istenünk?

(Dogmatikus beszéd: Isten – az ember látószögéből)

Bev.: Kicsoda **reánk nézve** az Isten? Kutató lelkünk áttör a horizonton és az égboltozaton, hogy feleletet kapjon erre a kérdésre. – Az ugyanis ősi ösztönös vágyunk, hogy **kapcsolatot** találjunk – a Végtelennel. Legelső és gyökeres törtétese eszünknek, hogy megvilágítsa Istenhez való viszonyunkat. – Az emberiség egész története az Isten keresés és szolgálat története. Pogányok, történelmi népek mindig ezt keresik. – Ki tehát **reám nézve** az Isten?

1. Az első felelet szerint: **Isten a mi Teremtőnk**. Visszalapozva a Szentírást, az elején olvassuk: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából...” (1Móz. 2,7). De azt is olvassuk: „...arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). – E kettős teremtő tény a földanya gyermekeivé és égi Atya lelkének gyermekévé tett bennünket.

a) **Testünk** – a földé. Eredetben, fejlődésben és célban. Odatör, ahonnét vétetett. „Porrá lettél és porrá leszesz”. A temető útja – közös, kötelezően megjárando út.

b) **Lelkünk** – az égé. Eredetben, kegyelem adta fejlődésben és végcélban. – Istentől jövünk, Isten kegyelmével dolgozunk és hazatérünk...

c) Nagy kegy a **létezés** és még nagyobb az **örök életben való feltámadás**. Nagy kegy a Teremtő erejében való fejlődő előretörés, de még nagyobb kegy az **isteni természetben való részesedésig emelkedő kiteljesülés**. – Ilyen elgondolás mellett: nagyon is érdemes és értékes az élet.

2. **Teremtő Atyánk azután Gondviselőnk, Kísérőnk, Vezetőnk és Hazasegítőnk.**

A földi élet rövid, de áldozatos életszakasz. Fejlődő életünket a nagy világ sok-sok adata határozza. Kell ehhez és ennek helyes vezetéséhez a gondviselő Isten.

a) Nem könnyű ugyanis a földi élet. Küzdőtere az embernek és televénye a földi életet fejlesztő anyagi kultúrának. Csakis azért mehetünk **biztosan** a földi munkának, mert vigasztaló az Úr szava: „Ne nyugtalankodjatok tehát és ne kérdezzétek: Mit együnk? vagy: Mibe öltözzünk... Hiszen tudja

mennyei Atyátok, hogy minderre szükségtek van” (Mt 6,31 és 32).

b) Mindenben pedig azért gondoskodik az Isten, mert királyi Zsoltáros szerint az Isten szeretetének tárgya az ember. „Uram, mi az ember, hogy figyelembe veszed, s az emberfia, hogy gondját viseled?” (Zsolt. 143,3). A felelet így hangzanék az Isten ajkáról: szolgám az Ószövetség előkészületi idejében és fiam a megszentelt Újszövetség szent időszakában.

c) Végül sohasem elhagyott. Örök kísérő az Úr, mint Tóbiás életében az angyal. „Kézen fogva vezet a Mester...” – zengi a költő. Aki így érez, annak lelkét betölti a bizalom... Bajban is velünk az Úr. Éhség idején is könnyöröghető a mindennapi kenyér. „Bízzál Istenben, ő majd gondodat viseli” (Sir. 2,6) – mondja az Írás. Majd más helyen: „Aki az Úrban bíz, olyan, mint a Sion hegye; meg nem inog sohasem” (Zsolt. 124,1) – éneklé a Zsoltáros. – Földi életünkről, sodráról meg van írva, hogy az az örök vizekbe torkollódjék. Ezért az égi Atya az **égben otthont biztosító családfőnk**. – Állandóan zsong életünk diadalhymnusza: „Jöjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34). – Amíg velünk élt a Mester, addig hirdető szóval készítette lelkünket az örök életre. Majd áldozatos halálával készítette az örök hajlékot. Amikor pedig örök Atyjához tért, akkor vigasztaló szavai szerint elment, hogy lakóhelyet készítsen. „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek” (Jn 14,2). – Ilyen a mi Istenünk, az élet sodrában hanyódo ember életében.

Bef.: Nem kell sokat mondanunk boldogságunkban. Urunk az Isten, aki a semmiből az örök életbe hozott, Gondviselőnk az Isten, Aki földi életünk sodrán át összes igényünk teljesedésében áll mellettünk és Urunk az Isten, Aki hazavezet az örök életbe.

*

a) Ez a szentbeszéd felépíthető **népiesen** arra a **mesére**, amely szerint az **álmodozó ember** nem látott helyesen, de **a varázslattal felébresztett** látta az élet titkát...

b) De felépíthető arra a **tudományos kongresszusra** is, amely Isten megismerésének megtárgyalására ült össze évekkkel ezelőtt. **Látni akarta emberi ésszel az Istent**. – A döntő határozat az volt: Isten a mi Urunk, célunk és üdvösségünk.

*

3. beszéd: Az Isten Személye

(Dogmatikus beszéd: A személyes Isten)

Bev.: Csak egyszerű Ősök-e az Isten, vagy velünk is viszonyban élő Atyánk? Azért fontos ez a kérdés, mert az újabbkorú „tudósok” igen gyakran úgy tüntetik fel Istent, mint aki „elhúzódva” marad a teremtett világtól (deizmus). Tudományosan azt szokták mondani: Isten a „személytelen örök”, az egész létnek alapja, a „Van”. – Miképpen kell gondolkodni erről a kérdéstről minékünk?

1. Az első megállapításunk tagadó legyen. **Nem „örök személytelen törvény” az Isten.**

a) Az Írás szavai között ezt olvassuk: „Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten, szolgáljátok az Urat örömmel, járuljatok eléje lelkendezve. Ő alkotott minket, és nem mi magunkat; az ő népe az ő legelőjének nyája vagyunk!” (Zsolt. 99,2-3). Bár maga ez a szöveg is tagadja a személytelenséget, mégis kissé értelmezni kell Isten ősokságának mivoltát. Valójában ez annyit jelentene: Isten teremt, de a világ és ember saját sorsára hagyatva a kényszertörvények alatt nyöghet?... Hol volna itt: az isteni bölcsesség? Hol volna itt: az ember urasága? „Töltsétek be a földet és hajtátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28).

b) De a helyes tagadás alapja lehet továbbá ez a kérdés: hogyan lehetne **nagyobb az okozat az oknál?...** Az ember személy. A személyiség lényege: az értelem és az akarat, amely az **önbírást** hordozza magában. Ezt a nagy kincset így fejezi ki az ember: **én**. Ez pedig azt jelenti: kikerekített, különálló, mások felett lévő lénynek, – **alanynak** tudja magát. – Elképzeltető, hogy a Teremtő – nem lévén személy – kisebb a teremtménynél?...

2. Ezért létszen a második megállapításunk: **Isten személyes Atyánk is.**

a) Személyes voltát maga hirdeti: „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az „Aki vagyok” (2Móz. 3,14). Majd ugyanezt a tételt erősíti az Írás: „Bizony én vagyok az Úr, ki nem változom” (Mal. 3,6). Továbbá ezt hirdeti az apostol is mondván: „Amint az Atyának élete van önmagában, úgy adta a Fiú-

nak is, hogy élete legyen önmagában” (Jn 5,26). Ugyanezt mondja Szt. Jeromos hirdető: „Isten aki mindig van... nem származtatja egyebünnen létét... hanem önállóságának saját maga az oka”. – Majd az Úr is így is szól: „Ti tehát legyetek olyan tökéletesek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Mivel pedig a tökéletesség Tökéletességéhez a személyes lét is hozzátartozik, azért az égi Atya –élő Személy.

b) De a személyes Lét – égi Atyánk is – hirdeti a Mester ajkán át az ember és Isten igazi viszonyát. Továbbá a jóakarató atyaság jegyét adja: „Kérjétek és adnak nektek... (Mt 7,7). „Vagy ki ad közületek fiának követ, ha kenyeret kér? Vagy halat kér, ki ad neki kígyót?... (Mt 7,8-9). „Ha tehát ti, bár rosszak vagytok, tudtok jót adni fiatoknak, mennyivel inkább tud mennyei Atyátok az őt kérőknek!” (Mt 7,11). „Hiszen tudja mennyei Atyátok, hogy milderre szükségetek van” (Mt 6,32). – De ez az igazság azután nemcsak tétel, hanem életet emelő égi kegyelem. Ennek erejében nemcsak gazdagodik igazságléltárunk, hanem emelkedett, Isten-fűség örömeiben dolgozó léssen egész életünk. Teremtő Urunk – személyes Atyánk. Tehát a teremtmény-ember a Teremtő gyermeke.

Bef.: Ridegen hangzanék ez a tétel: Isten az örök Való. Melegen a teljes igazság: az örök Személy. Így Teremtőnk és Atyánk!

4. beszéd: Csak egy az Úr!

(Erkölcsei beszéd: Az egy Isten létének következménye)

Bev.: A „kettő” ellentét. Mintha az „egyik”, az Úr, szemben állna a „második”-kal, a szolgálóval... De ez a kérdés: hogyan és milyen kötelességi igénnyel lép elénk az „egy igaz Isten”? Van ebben **elméleti**, behódolás és gyakorlati, **életszolgálat**. – Hogyan van ez tehát?

1. Csak az egy Isten az uralkodó.

Ez a tétel – értelmi leszögezés.

a) Tanítja: az Írás...Az egész Ószövetség isteni hangja ezt dalolja; de a „tévelygő nép” el-elhajlása ennek elernyedését mutatja...

b) Követeli: az értelem. Hiába emel faragott képet vagy természeti erőket „istenné” az ember, mindig reáfelel az igazi értelem: ez **mű** és nem **Teremtő** (Szókratész).

2. Az egész lét pedig Istent szolgáló.

A lét vonalát most úgy értelmezzük, hogy a lélektelen és a lélekkel áldott létet zárjuk ide.

a) Az anyagi világ – tudatlanul is – Istent dicsérő – hatalmasan függő orgona...

b) A szellemi lelket hordozó angyal – és embervilág pedig – az Isten tudatos magasztalója. Azért mondja a Zsoltáros: „Dicsérjétek az Urat az egeből... Dicsérjétek őt, angyalai mind... Dicsérjétek az Urat a földről... Föld királyai és mind a népek... Mert csak az ő neve magasztos, fölsége égnél-földnél nagyobb!” (Zsolt. 148,1-2; 7; 11; 13-14)...

Bef.: De el ne csüggedj annak a gondolatnak hallatára, hogy Isten dicsérete életed hivatása!... Ezt a hivatást így töltsd ki tartalommal: az **Isten szolgálata – életuralom gyakorlása**.

5. beszéd: A felfigyelő ember

(Erkölcsei beszéd: Az Istenre figyelés)

Bev.: Héli és Sámuel történetét lehetne idéztetni. „Elmondá erre néki Sámuel az egész dolgot s nem titkolt el előle semmit sem. Ő azt felelte reá: Ő az Úr, tegye azt, amit jónak lát szeme. Sámuel aztán felnövekedék s az Úr vele volt s ígéreteiből semmi sem esék a földre” (1Kir. 3,18-19)... Ebben a történetben (a nem idézett résszel teljesen) két mozzanat vagyon: hallja az Isten szavát a hűséges ember és alázattal szolgálatra jelentkezni készséges a lélek: „Szólj, Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,10). – Vizsgáljuk kissé a két tételt és mindig azzal a kérdéssel: és mi?!...

1. Hallja az Isten szavát.

a) Az Isten hívóan szól... Vagy oktató beszéddel (tanító Egyház), vagy szülői tanító hangon (természetes nevelők), vagy **egyéni** lelki indítással (lélek megvilágítás). – Sámuel és az Úr tanítványai – mindig készségesek voltak a követésre.

b) De az Isten engem is hívóan hívogat... Hogyan? Épp úgy, mint a fenti embertestvéreket. Kérdezzem: meghallottam-e hívó szavát?...

2. És azonnal teljesíti Isten hívását.

Itt ismét – a történelem és egyéni életünk legyen a kérdés.

a) Az Úr szentjei – életkészséggel feleltek az Úr szavára...

b) De én **ilyen** hűséges voltam-e az Úr hívására? „Quid statis hic otiosi...”

Bef.: Kik tehát az Úr igazi házanépei? A „felfigyelők” és „munkába állók”. Ezek azután az „Isten szolgái”!

*

b) *alcsoport: Az isteni Gondviselés területéről vett tételek*

1. beszéd: Az isteni Gondviselés

(Dogmatikus beszéd: Isten – Gondviselő)

Bev.: Alapkérdések kérdése: mi a Gondviselés? Egyszerű a felelet: a teremtés, a világ állandó gondoskodó irányítása. – Ez tehát általában az egész **világra vonatkozó isteni tevékenység**. – Milyen irányt követ a mindenség, és hogyan segít céljába az ég Ura?

1. Minden teremtmény – önmagához viszonyítva – Őérette van.

a) Az Úr – a hódolat követelője. „Ki elküldi a fényt, s az elmegyén, és ha hívja, remegve engedelmeskedik neki. A csillagok örömmel ragyognak őrhelyükön, ha hívja őket, azt mondják: „Itt vagyunk!” – És készséggel ragyognak alkotójuknak” (Bár. 3,33-35). „Uram, örökkön örökké áll a mennyben a te igéd. Nemzedékről nemzedékre tart a te hűséged” (Zsolt. 118,89-90). Ugyanígy Izaiás: „Ki az idők elejétől fogva kinyilatkoztatom az utolsó dolgokat, és kezdet óta azt, ami még nem történt meg, és mondom: Határozatom beteljesül, és minden akaratom megvalósul” (Iz. 46,10).

b) Az emberre, a személyes életképre ugyanez áll. Méltán mondja a Bölcsesség Könyve: „Hisz a kicsinyt is, a nagyot is ő alkotta, s egyaránt viseli gondját mindegyiknek” (Bölcs. 6,8). – Azért mondja az Üdvözítő is: „Ne aggódjatok megélhetésetek miatt, hogy mit egyetek vagy mit igyatok, sem testetek miatt, hogy mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél, s a test nem több-e a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrökbe sem gyűjtenek: mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti többet azoknál? Ugyan melyiktek toldhatja meg életkorát csak egy arasznyival is, ha aggodalmaskodik? És a ruha miatt miért nyugtalanoktok? Nézzétek a mezei liliomokat, mint növekednek. Nem fáradoznak s nem fonnak. Mondom nektek: Még Salamon sem volt minden dicsőségében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig Isten így öltözteti a mezei virágot, amely ma virít, de holnap kemencébe kerül, nem sokkal inkább titeket kicsinyhitűek?” (Mt 25,30). – Végül magunknak is így kell éreznünk és boldogulnunk: „Alázkodjatok csak meg Isten súlyos keze alatt, hogy annakidején fölmagasztaljon titeket” (1Pét. 5,6). – Ezt a szent tanítást helyesli az értelem is, mert a Végtelen csak Önmagáért teremthet; de ugyancsak igaz, a Végtelen nem hagyhatja célbasegítés nélkül teremtményeit. – Bár **tárgyilag** Istenért a világ és az ember, de **alanyilag** saját életének boldogító kifejtéséért is él az ember.

2. De a „minden teremtmény” között szereplő ember az Isten tárgyi dicsérete mellett önmagáért is van.

a) A Jelenések Könyve hódolva hódol a Teremtő előtt midőn így ír: „Méltó vagy Urunk és Istenünk, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert te alkottad a mindenséget: akaratom hívott létre és teremtett mindent” (Jel. 4,11). – A mi emberi lelkünk tehát Isten dicsérő élethárfa; de Isten teremtette boldogságvágyunk a Gondviselő segítségével célbafutó szent adományunk. – Ezért mondja Szt. János: „Szeretteim, most Isten fiai vagyunk, de hogy mik leszünk, az még nem nyilvánvaló. Tudjuk azonban, hogy megjelenésekor hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt úgy, amint van” (1Jn. 3,2). – Majd erről az életről beszél Szt. Pál: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

b) De hogyan egyezik a **tárgyi** és **alanyi** cél? Minden végül Isten dicsérete. Minél tökéletesebb ugyanis az ember, annál nagyobb az a dicséret, amellyel dicsőítjük. – Az embert tehát a teremtésben már önnön céljaira is teremti a Teremtő, és gondviselő szeretetével a cél felé és irányítja az égi Atya.

Bef.: Végül mi a Gondviselés? Irányítás a Teremtő célja felé, és az emberre nézve annyit jelent, hogy a gondviselés úgy megy végbe, hogy az égi Atya irányítja a gyermeket a boldogság felé.

2. beszéd: Földre küldettünk és égbe törünk

(Dogmatikus beszéd: Az ember célja – az Isten szempontjából)

Bev.: Bármilyen módon forgatjuk is az ember sok-sok életkérdését, végül mindig abba az alapkérdésbe torkollunk: honnan jöttünk és hová megyünk? Az érdeklődő ember legfőbb kérdése végül is: **önmaga**. – Azt kellene tudnunk, ha erre felelni akarnánk: mi velünk a Teremtő célja? Egyházunk tanítása **tárgyi** és **alanyi** célban jelöli meg a Teremtő elgondolását.

1. A tárgy ez: Istent dicsérjük a földön és az égben.

a) A Teremtő végtelensége **Önmagát** teheti csak célul, mert nem függhet semmitől. Ezért mondja az Írás: „Az Úr mindent önmagáért alkotott” (Péld. 16,4). – Az anyagi világra teljesen érthető is ez. A virág, az erdő létének szépségével tükrözi az Istent. **Ilyen értelemben** közelítse meg az ember is azt, hogy fejlődő és kifejlett alakjában Isten **tárgyi szépségének** hirdetője. Minél tökéletesebb az ember, annál jobban dicséri Isten végtelenségét.

b) Ennek a tárgyi Isten-dicséretnek azután olyanná kell lennie, hogy az emberi **hódolatos, imád-ságos életben is tisztelje az Istent**. Ezért mondja Izaiás: „Bízom én és nem félek, mert az Úr az én erőm és dicsérő énekem” (Iz. 12,2). Majd hozzá hasonlóan szól Szt. Pál: „Tehát akár esztek, akár isz-tok, vagy bármi mást tesztek, tegyetek mindent Isten dicsőségére” (1Kor. 10,31).

c) A földi élet azután végkifejlődésre tör és valamilyen **egyéni alakban** Isten színe elé kerül. – A megszentelő kegyelem embere **létevel és életével** örök dicséret, az Istentől elszakadt lélek pedig az **isten-i akarat örök diadalának tragikus hirdetője**. – Mindig és mindenütt a cél: Isten!

2. A Teremtő kiáradó nagysága, jósága és szeretete adja léte lényegét, ezért az öntudattal áldott embernek alanyi célul jelzi, hogy: **Isten jelenlétében boldogságot szerzünk földön és égben egy-aránt**.

Mintha azt mondanók: a **személyes ember** végül is **személyes célt** is nyer az Istentől.

a) A **földi élet** boldogságkeresés. Ha a siralomvölgye is az átmeneti otthon, mégis a boldogság vi-lágává teremthető, ha a Mester szavai szerint rendezzük be életünket. – Alapul kell elfogadnunk: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Vagyis nem a **külső világban**, hanem a **belső életben** kell ezt megtalálnunk. – Gyakorlatul kell követnünk a hegyi beszéd szavait: „Boldogok a lélekben szegények... Boldogok a szomorkodók... Boldogok a szelídek... Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot... Boldogok az irgalmasok... Boldogok a tisztaszívűek... Boldogok a békességesek... Bol-dogok, akiket az igazságért üldöznek... Boldogok vagytok, ha miattam szidalmaznak és üldöznek tite-ket... Örüljete és ujjongjatek: nagy lesz jutalmatok a mennyben” (Mt 5,3-12). –Ez a földi élet átértéklése és megszerzésének igazi módja.

b) Az **örök élet** birtoklását minden jóakarátúnak ígéri a Mester. „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25)... Aki a jócselekedeteket gyakorolja, an-nak azt fogja mondani: „Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34)... Aki eszi az Ő Testét, annak így szól ígérete: „Aki e kenyérből eszik, örökké él” (Jn 6,51)... Aki azután mégis rettegne, annak ezt mondja: „(Isten) letöröl szemükről minden köny-nyet. Halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom” (Jel.21,4). – Ilyen világ, ilyen föld-i és örök boldogság alkotja Krisztus megváltotta isteni nemzedék életcélját.

Bef.: Ne elégedjünk meg azzal, hogy csak úgy lássuk Istent, mint a hódolat **személyes tárgyai**, hanem tekintsük hálával is, mint a boldogság **személyes hordozói**. „Szüntelenül imádkozzatek! Adja-tok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatoktól Krisztus Jézusban” (1Tessz. 5,17-18). – Urunknak dicsérői, Atyánknak boldog birtokosai. Földön és égben egyaránt. Ez az emberi élet boldo-gító tartalma.

*

a) Ez a beszéd átépíthető arra a **tudományos** kérdésre, amelyet A. Carrel vet fel: „Az ismeretlen ember” című művében.

b) De ugyancsak reáépíthető Szókratész szavaira: „ismerd meg magadat”.

c) Felépíthető Maeterlinck: „Kék madár” című színdarabjára, amelynek értelmében egy lélek sem jelenhet meg a földön **valamelyes egyéni küldetés** nélkül.

d) Végül kidolgozható olyan formán is, hogy az **isten-i követ hivatását a követet indító égi Atya terveiből vezetjük le**.

*

3. beszéd: Keresem az Istent

(Dogmatikus beszéd: A Gondviselés rejtélye)

Bev.: Bajok és szenvedések idején sikongva kiáltja az ember: hol a Gondviselő Isten? – A feleletet az az ember találja meg, aki reádöbben a következőkben fejtegetendő két igazságra.

1. Az egyik így szól: ha csak a földi vonatkozásban keresem tevékenységét, akkor nem találok a Gondviselést.

a) Gondolj csak a földön élők talentum-elosztására: „Egyiknek öt talentumot adott, a másikkal kettőt, a harmadiknak csak egyet...” (Mt 25,15). A környezet... (?) – A bajok és szenvedések aránytalansága... (?) – A gonoszság diadala... (?)...

b) Egészen bizonyos, hogy **csak** földi életre bázírozva – nincs megoldás. A titokzatos Isten titokzatos és transzponált módon oldja meg az élet kérdéseit. „Bizony, titokzatos Isten vagy te, Izrael Istene” (Iz. 45,15). Ezért mondja a Bölcs is: „melyik ember tudhatja Isten akaratát, és ki tudná elgondolni, mit kíván Isten?” (Bölcs. 9,13).

2. De az élet metafizikai jellege mellett az örök cél szolgálatát is figyelembe véve, mindig megtalálom.

a) Első kérdésem: hol az Isten országa? Felelet: földön indul, égben nyer betetőzést. Ebből az következik, hogy az isteni Gondviselés is az **élet egészének** tekintetbevételével nyer érvényt (példák hozhatók: a földi és örök értékek viszonyára. Az Evangéliumból: a dúsgazdag és a nyomorult Lázár).

b) További **feladat**om legyen: szolgálni a végnélküli életet. **Ebben örök segítóm az Isten.** „És felüdíti lelkemet, helyes ösvényre vezérel önnön nevének kedvéért” (Zsolt. 22,3).

Bef.: Az örök élet platformján ez a hang cseng: megtaláltam a Gondviselő Istent! „Szerencsére vezetni utunkat a mi szabadító Istenünk” (Zsolt. 67,20).

4. beszéd: Isten országának áhítóói

(Dogmatikus beszéd: A Gondviselő Isten munkája)

Bev.: Van ember, akinek elég a föld. Legalább átmenetileg. Ez az életet holdakkal és takarékkönyvekkel méri. „Egy gazdag... így okoskodott: ...Ember, van elég vagyond, sok évre eltart. Nyugodjál meg végre, egyél-igyál, élvezd az életet...” (Lk 12,16-19). – Az emelkedett léleknek nagyobb a vágya. Ez az Isten nagyszerű ajándéka.

1. Ez az ember észreveszi, hogy nem e világból való.

a) Jól tudja, hogy az égből küldötték... „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” /1Kor. 3,16/.

b) Érzi, hogy ahhoz a világhoz tartozik, amelyről a Mester így szól: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Oda vágyódik, ahová a Mester távozott. Olyan életet akar, amelynek nincs vége. Olyan életformát keres, ahol véglegesen diadalmas a jó. – Mi ez? Szent hívás! A Gondviselő Atya ébresztető és hívogató szava. Lélektavasz – az élettől nyomán.

2. Ezt a szent hivatást teljesíteni kell és e szent célt el is lehet érni. Eszköze: Istenatyánk kegyelmével dolgozzatok, hogy az égi ország házanépei legyetek.

a. Magamévá is teszem az Úr parancsát: „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak. Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,19-21).

b. Teljesítsem a talentumokról szóló oktatást. „Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta” (Mt 25,20). – Szétszórva adom földi kincseimet: „Vagyonodból adj alamizsnát, és semmiféle szegénytől se fordítsd el arcodat” (Tób. 4,7). – Gyertyaként szórom lelki fényeimet: „Ti vagytok a világ világossága... És ha világosságot gyűjtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítsanak a ház minden lakójának” (Mt 5,14. és 15). – A két feladat teljesítésével így a **tevékeny Isten** egyszerű **képmásaként** kerülök örök Ősképem közelébe.

Bef.: Földi mércék mércései vonuljatok hátra. Ti sötétségben jártok. Az örök távlatokkal mérők a fény emberei. Ezek előtt minden fényben úszik. Azért, mert a **teljes élettől** számolnak földi életükben.

5. beszéd: Az Atya ismeri igényeiteket

(Erkölcsei beszéd: Az isteni szeretet kiáradása)

Bev.: Kinek adta a „látás”, az „igénylítés” kegyelmét az Isten? A családtyának és az anyának. Az „igénylítés” – az édesanyáé, az „áldozatosan gondoskodó látás” – az édesapáé. A nagy élet világában is így van.

1. A Teremtő tudja mire van szükségetek...

a) Teremtő szeretetével teremtette igényeinket. „Ne nyugtalanodjatok tehát és ne kérdezzétek: Mit együnk? vagy Mit igyunk? vagy: Mibe öltözzünk? Mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja mennyei Atyátok, hogy minderre szükségetek van” (Mt 6,31-32). Ő akarta, hogy ezeket igényeljük.

b) Bízhattok, hogy megadja nektek. De ez a bizakodás nem lehet fatalizmus (kifejtendő). Nem lehet igényeskedő hedonizmus (kifejtendő). Hanem legyen: **együtt dolgozó, áldozatos munkás laborizmus** (kifejtendő). Így lesz Isten látó szeme – az ember feladatra is fényt vető sugárkévéje.

2. De abban is bízzatok, hogy az Atya bőségesen szórja elétek a szükségeket.

A lényeg ez: látni az Isten szemével. Olyan értelemben, hogy észre kell venni a valóságos **szükséges** dolgokat. Sokszor gyarló ember igénye, és így nem lehet a Teremtő ennek teljesítője.

a) Jól mutatja az Írás a helyes **értékskálát**: „keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok. Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap nap majd gondoskodik magáról. Elég a mának a maga baja” (Mt 6,33-34). Ehhez kell tehát igazodni.

b) A többit Maga az Úr biztosítja. „Vesd az Úrra gondodat, s ő majd gondoskodik rólad” (Zsolt. 54,23). Bajban, szenvedésben egyaránt. Az élet hajóján...: „Mit félték kicsinyhitűek!” (Mt 8,26)... A kísértés percében: „Elég neked az én kegyelmem” (2Kor. 12,9)... A halál percében: „Én Veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20)...

Bef.: Szórókezü az Isten, mert lényege a jóság sugárzása. Fogjuk fel és éljük!

6. beszéd: Az aggodalmaskodó rövidlátók

(Erkölcsi beszéd: Az emberi ítélet gyarlósága)

Bev.: A rövidlátó ember természete, hogy a közelből **a messze távolba húzó vonalakat nem észleli**. Szűk tehát a látóköre és igen-igen gyarló az ítélete. Az emberi életben is sok az ilyen „rövidlátó”. – Mik ezeknek tulajdonságai?

1. Ezek tulajdonképpen először látják a földi nehézségeket.

a) A rövidlátók olyanok, mint a pusztában zarándokoló választott nép, amely a bajok és szenvedések idején így sopánkodik: „Bárcsak meghaltunk volna az Úr keze által Egyiptom földén, amikor a húsos fizek mellett ültünk s jóllakásig ettünk kenyeret. Miért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy éhen veszítsétek ezt az egész sokaságot?” (2Móz. 16,3). – De látta-e ez a nép az áldozatok útján beígért Kánaán földjét? Mózes látta... „Felméne erre Mózes... a Nébó hegyére... és az Úr megmutatá néki az egész országot... mondván: Ivadékodnak adom. Szemeddel ím láttad, de át nem mégy reá” (5Móz. 34,1-4). – A szőlőfürtöt hozók látták. Elküldé tehát ezeket Mózes, hogy vegyék szemügyre a földet... „Aztán elmenének a Szőlőfürt völgyéig s levágának egy szőlővesszőt a fürtjével együtt” (4Móz. 13,24).

b) A messzelátók látnak igazán. A mi életünkben is így van. Ne nézzünk csak a – jelennel. Ne érezzük csak a mostani fájdalmakat. Nézzük a jövőt, amelyért dolgozik és szenved a jelen. Lehet ez földi és örök célratörés.

2. Az ilyen „rövidlátók” könnyen vakokká lesznek és nem látják a Gondviselő Atya titkos irányítását.

a) Pedig kicsoda az Úr? Az Írás szerint: „Ő változtatja meg az időket és a korokat, dönt meg és alkot országokat, ad bölcsességet a bölcseneknek, és tudást a tudomány értelmeseinek. Ő nyilatkoztatja ki a mélységes és elrejtett titkokat, tudja azt, ami a sötétben történik, s a világosság nála vagyon” (Dán. 2,21-22).

b) Persze nem könnyű ezt megtalálni. Rendszerint utólag igazolódik, hogy úgy jó, ahogyan mennyei Atyánk rendezte és rendez. Nyugodj bele: ember tervez, Isten végez.

c) Aki ezt nem éli, állandó „akarnok” létszen. Nyugtalan, bizonytalan, kapkodó. Figyelj! Figyelj! Az Úr lelkedben is indít, irányít! Hallgasd és kövesd!

Bef.: Félénk bizalmatlanság nem a **gyermek** érzülete **Atyjával** szemben. Bizalom és szeretet – az egybeforrasztó erő!

7. beszéd: Amit a pogányok keresnek

(Pedagógiai beszéd: Isten nemzedékének igényei)

Bev.: Emberségére és még inkább bukott emberségére hagyatkozott emberek – a sötétségek sötétségében élnek (Példa: a pogány bálványimádók). Az ember tehát vak – a fényvel szemben. Égi fény kell ide, hogy az igazi értékeket megvilágítsa. – Hol lobban ez az égi fény?

1. Krisztus fénye nélkül csak a föld az érték.

a) A vagyon, az élvezet hivalkodva kínálja értéknek önmagát. A felületes „bálványimádó” követi is. Mindez azért bálványimádás, mert teremtményt imád. Az Úr így szól: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért?” (Mt 16,26).

b) Ez már olyan fényvetés, amely a földieket másodrendűekké teszi. Majd így szól: „Éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok...” (Mt 5,35). Ez is fényvetés, amely a földieket eszközzé teszi. – Majd így szól: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el amid van és árát oszd szét a szegények közt, így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem!” Ennek hallatára az ifjú szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt” (Mt 19,21-22). Íme a legtökéletesebb nem meri vállalni. – De a fokozatos tökéletes ítélezés alapfényét ez mutatja be. A sorrend ez: szeretni lehet a földieket, mint eszközöket földi és örök élet érdekében. Jobban kell szeretni az égieket. Legtökéletesebb **teljesen elhagyni a földieket** (remeték, szerzetesek). Ez sem világmegvetés, hanem átértékelés.

2. Krisztus fénye mellett az égiek a csillogó kincsek.

Ez a második igen fontos megállapítás. Hol csillan Krisztus fénye?

a) Először – **tanító életében** (látható életben az örök kincsek értékelése). „Az én eledelem az, hogy annak akarátát tegyem, aki engem küldött” (Jn 4,34).

b) Másodszor **tanító szavaiban**. Mindig azt hangoztatja: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved?” (Mt 16,26).

c) Végül is világmegváltó **keresztalálával**. Nem a föld, hanem a bűn terhét viszi rólunk. Keresztelő János mondá: „Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűnét!” (Jn 1,29). – Ezt **kell igényelnünk!**

Bef.: Nagyok a mi igényeink, ha Isten házanépéhez tartozunk. De jól van így! Valóban ilyen igények teljesülésének várományosai vagyunk!

8. beszéd: A mezők liliomai

(Szimbolikus beszéd: Isten földi kertjének virágai)

Bev.: Bezárult a paradicsom kertje, és megnyílt Isten házanépének virágzó életkertje. – Kik ezek az élő virágok ebben a földi Isten országában?

1. Az isteni törvény hűségese szolgálói.

a) Az **első emberpár**. „Meg is teremté az Isten az embert; a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

b) A **pátriárkák**. „Noé azonban kegyelmet talála az Úr előtt” (1Móz. 6,8)... Ábrahámnak: „...ivadékokban nyer áldást a föld minden nemzete, mivel engedelmeskedtél szavamnak” (1Móz. 22,18).

c) A **szentek**. Asszisi Szt. Ferenc, a gazdag kereskedő fia, a szegénységet választja úrnőjéül... Árpádházi Szt. Erzsébet stb. példái... Szt. Erzsébetről idézhetjük: „Anyósa kiüldözi férjének halála híre után a kastélyból. Mikor Eisenachba indul, a patak hídján találkozik egy öreg koldusasszonnyal, akit sokat segített. Ez kis gyermekeivel együtt betaszítja a folyóba... Lent a városban senki sem meri befogadni. A kocsmáros is csak az istállóban ad neki helyet. Másnap hajnalban a ferenceseknél „Te Deum”-ot mondat, hogy méltó volt istállóban eltölteni az éjszakát, mint az Úr Jézus... Később gyermekeiről gondoskodnak, ő azonban a szent szegénységet választja. A német császár is feleségül kéri, de ő hű marad fogadalmához. Mikor 24 éves korában meghalt, a hatalmas német császár mezítláb és hajadonfővel kíséri koporsóját.” (Alban Stolz: Das Leben der hl. Elisabeth).

d) **Mindnyájan**, kik keressük Őt. Ezek mind a parancsok hűségese teljesítői – és az Isten gondolatának áldozatos hirdetői. Lehetnek ezek: önéletük „teremtői”. Mások életének lélekszolgái. Mindezek: **Isten virágai**.

2. De a virág színompás szíromrokolyája még a gyökérben és magban is elpihen. Ezek a rejtett

szépségek még a lehetőség, a kifejlődés és megindulás pillanatától kezdve **az isteni szépség tudatalatti hirdetői**. „Mert megörvendezettél, Uram, műveddel, s ujjongok kezéd tetteinek. Mily nagyok, Uram, műveid, felette mélységesek gondolataid!” (Zsolt. 91,5-6).

a) Azért mondhatjuk, hogy virágzó emberélet és rejtve pihenő ki nem bontakozott életszépségek már az Úr jóságának, szépségének, nagyságának harsonázói. „Jók az Úr művei mindannyian, és minden szükségletéről idejében gondoskodik” (Sir. 39,39).

b) Az embervirág azonban ezernyi válfajú. A szerény ibolya, a díszes rózsza, a harangozó gyöngyvirág, a sudár jegenye, az acélderekű tölgy... Az embervirág célbaállítás – ezernyi irányú... Az embervirág kibontakozása – ezernyi fokozatú... De akármilyen is, mindig csendben, a felfigyelők előtt hangoskodó Isten dicsérők. Dalos „Sanctus”, „Sanctus”, „Sanctus”. Dalol **harsonázva** – az Úr földi élő virágos kertje.

Bef.: Embervirágok dala, muzsikája cseng. Vagy valóságos énekben, vagy az élet gyönyörűségének dicsérő valóságában. „Dicsérjétek az Urat szent hajlékában, dicsérjétek őt az ég erős boltozatában. Dicsérjétek őt hatalmas tetteiért, dicsérjétek őt nagyságának teljességéért. Dicsérjétek őt harsonaszóval, dicsérjétek őt lanttal és kobozzal...” (Zsolt. 150,1-3).

9. beszéd: Csodát tesz a Gondviselő

(Dogmatikus beszéd: A csodatevő Gondviselés)

Bev.: A „**csodatevő Gondviselés**” is megjelenik az Evangéliumban. Sőt az a hang is csendül, hogy csodát tehet a hívő ember mások életében. „A hívőket ezek a jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöt űznek... kígyókat vesznek majd a kezükbe, és ha valami halálos mérget isznak, nem árt meg nekik, betegekre teszik a kezüket és azok meggyógyulnak” (Mk 16,17). – Mivel teszi legnagyobb az embert a Gondviselő Atya?

1. Az ég igényesévé teremti őt.

a) Az egész Evangélium annak hirdetése, hogy nekünk kevés a föld. „Hiszen itt nincs maradandó hazánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14). – Nekünk az Atyánk az Isten. „Nem a szolgaság lelkét vettétek ugyanis, hogy ismét félelemben éljétek, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Róm. 8,15). Nekünk otthonunk az ég... „Boldog, aki asztalhoz ülhet Isten országában” (Lk 14,15). Ki mondja? Az Úr! Tehát biztos.

b) Ezért tör az ember a földiek felett az örökkévalókra. – Sőt ezért lesz olyan öntudatos az ember, hogy Szt. Alajossal méltán mondhatja: „Mit ér mindez az örökkévalóságához képest!” (+1591), – Az igazság ez: Isten megemelő tanítása folytán az ember a földön jár és égbe néz...

2. A csodák várását élő embert azután mint az ég igényesét – egékbe vezeti a Gondviselő.

a) Röviden így szól az Úr szava: „Jól van, te hűséges, derék szolgáló!... menj be urad örömébe” /Mt 25,23/. Azokhoz szól, akik célbafutottak.

b) De a **cél felé törőket** is segíti. „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). „...bármit kértek imádságban, higgyétek hogy megkapjátok és úgy is lesz” (Mk 11,24). Bizhattok, mert Szt. Pállal elmondhatjátok majd: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8). – Van-e ennél nagyobb és csodásabb Gondviselés? Miért nézitek csak a földieket, mikor az ég a ti leendő hazátok?... **Ide** vezet a Mester.

Bef.: Csodát vár a gyermekember. A képzelet szárnya messze száll... És annál nagyobb az a csoda, amit a Gondviselő tesz: a földi embert égi, isteni emberré teszi! Ez a csodatevő Gondviselés!

10. beszéd: A világ kataklizmái

(Dogmatikus beszéd: A Gondviselés nehézségei)

Bev.: Magyar példából indulhatunk ki. A jégverés Isten csapásakor fejvesztve és lélekvesztve veri hadaróval a gazda is a búzát káromkodva mondván: „Lássuk, Uram, mire megyünk együtt!” Másképp kellene az Isten csapásokat megítélni?...

1. Az első szempontot ennek a gondolatnak kellene irányítania: **a szenvedések zúzzák az ember televényét.**

a) Az Írás nem ok nélkül mondja a következőket: „Boldog az az ember, kit Isten megfenyít! Ő se-

bet ejt ugyan, de be is kötözi, megver – de keze gyógyít is” (Jób 5,17-18).

b) Sőt az evangéliumi Mester egyéni élete, Maga is hivatkozik arra, hogy: „Bizony mondom nektek: Senki sem hagyja el otthonát, testvéreit, nővéreit, anyját, atyját, gyermekeit, vagy földjét értem és az evangéliumért, hogy százannyit ne kapna: már most ezen a világon... a másvilágon pedig az örök életet” (Mk 10,29). – Élete nem a föld fejedelmének élete... Halála nem puha ágyasház... A szegény Lázárt felmagasztalja.

c) Az emberek élete és a mi életünk is azt mutatja, jó nem ragaszkodni erősen a földiekhez, mert így reájutunk az égiekre (Jób története és saját tapasztalatunk). Az is igaz: aki **sokat** veszít a földön, az **mindent** talál lelkiekben az égben.

2. A szenvedések tehát elszakítanak a földiektől, de szerepük: szolgálják a lelkivé nemesedés szent felfakadását.

a) Az Írás jól látja az élet sodrát, amelyben alápereg az emberi élet. „Amilyen bőven részesedünk Krisztus szenvedéseiben, olyan bőven árad ránk Krisztus által a vigasztalás is” (2Kor. 1,5). Ez a vigasztalás már isteni ajándék és a lelki jóval való bővelkedés első lépése.

b) De tovább is megy ez. Aki nem ragaszkodik az anyagiakhoz, az szárnyal az ég felé (Például hozható fel: a léggömb. Le kell dobni a föld felé húzó homokzsákjait, hogy emelkedni tudjon a magasságok felé...). A lelki igények ott fakadnak, ahol kevés a földi törmelék és omladék...

Bef.: Nem jégverést segíteni, hanem a jégverés után **újból** és **szebben** dolgozni! Így lesz az Úr keze **emelő** és **nemesítő** kéz!

11. beszéd: A mindennel bővelkedő teremtmények

(Erkölcsi beszéd: Az Úr áldottai)

Bev.: Gazdagon áldott a világ minden teremtménye; de bőkezűen áldott az egész anyagi világ földi ura. Ez az ember. A csodás birtoklás lehetőségét kapta Istenatyjától. A következő három nagy lehetőség a mienk.

1. Miénk a föld – a testi munka árán.

a) Isten otthonnak teremtí, ember családi lakássá alakíthatja. Ezt jelenti a szent szöveg: „És megáldá őket az Isten és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, amely mozog a földön” (1Móz. 1,28).

b) Isten mindent fejleszt; de készen alig termel gyümölcsön kívül valamit a tüzes erejű nyári nap-sugár. A búzatábla hátát szántja az eke. Az állat bőrért cserzi a munkás. A hegylánc követ faragja az ember. Az ércet olvasztja a láng. Mindenütt dolgozik a „**homo faber**”. Azért, hogy **övé és szebb alakban legyen övé a föld.**

2. Miénk a lelki világ – a lélek szárnyalása útján.

Az értelem és az akarat a lélek két szárnya. Ezen jár az ember a magasságokban és a mélységekben. Az élet rejtélyei megoldást várnak. Ez a lélek leereszkedése. Ez is munka – de lelki. Tudósok és gyermekek végzik. Az első feltárja a rejtélyeket, a másik igényli a megismerendőket. A tudás tehát – birtokbavétele az élet rejtélyeinek.

3. Miénk az örök szellem birodalma – az Isten kegyelmével való együtt dolgozás útján.

a) Ez az örök élet. Ez valamiképpen maga az Úr birtoklása. Ezért mondja az Írás: „Szeretlek Uram, én erőm! Uram, én erősségem, menedékem és megszabadítóm; én Istenem, segítségem, kibem reménykedem. Oltalmazóm, meg-mentő szarvam, ki fölemelsz engem” (Zsolt. 17,2-3).

b) Ez a világ, melyet Isten kegyelmével igénylek. Új lélekbirodalom, az Isten kegyelmével áldott ember csodás megérezése. „Mert íme én új egeket és új földet teremtek, s a régieket nem is emlegetik, és nem is jutnak senkinek eszébe; hanem örvendeztek és vigadtok majd mindörökké azoknak, amiket majd teremtek; mert íme én Jeruzsálemet vidámsággá teremtem, népét pedig örömmé” (Iz. 63,17-18). – A valóságos birodalom pedig Isten országa. Ezt is birtokba kell venni.

Bef.: De mindezt csak – lehetővé teszi az égi Atya. **Az embernek magának kell birtokba vennie!** Ezért szent és gazdag az ember!

12. beszéd: Test, vagy lélek?

(Erkölcsi beszéd: Mít becsüljek nagyobbra?)

Bev.: Paloták, „dóge paloták”, királyi várak, fellegrádszerű sastanyákhoz viszonyítva mi több: a lakó, vagy a remekbe emelt kőhalom?... Mindig és mindenütt a lakó az első. Emberéletünk Isten alkotva vára a test, – és égi küldött lakója a lélek.

1. A test a lélek földi háza és a házat illetve tiszteletet érdemel.

a) A lélekkötő sejt, idegek, izmok, csontok építik és teszik **érző házává** a léleknek. – A királyi vér hordozójának nem sárból gyúrnák a házat. Művészek faragják köveit, festők díszítik falait.

b) Az ember lelke királyinál királyibb sarjadék. Isten lehelete, szellemi lény... **Otthona is a legcsodásabb égi építmény.** – Titkos parancsokat teljesítő munkások dolgozna benne (itt színezhető a sejt, a vér, a légzés stb. munkája...) Ezért is tiszteletet és szeretetet igénylő. Sőt gondozást is követel. A test elhanyagolása – bűn.

2. Ennek a szépséges háznak lakója a **Teremtő földre küldött szent lehelete: a lélek.**

a) Az Úr lelket alkotott és az emberi testbe lehelte. „Így szól az Úr, aki az eget kifeszítette, a föld alapjait megvetette és az emberbe lelket alkotott...” (Zak. 12,1). De olyant, amely az Ő képmása. A Káté is így dicséri: „Az ember lelke Istenhez hasonló...” Sőt azt a kegyet is adta neki az Írás szerint: „És visszatér a por a földbe, honnét vétetett, az életető lehelet pedig visszatér Istenhez, ki adta” (Préd. 12,7).

b) Mennyire kell ezt **nekünk** becsülnünk! A legnagyobb kincsünk és legnagyobb értékünk... Gondozzuk – a háznál jobban. Tápláljuk – az élő testi háznál erősebben. Óvjuk és fejlesszük – az örök életre. Isten legkedvesebbje – tehát az én legnagyobb kincsem.

Bef.: Nagyobb a lélek, mert **Isten képmása.** Hiszen az Írás szava szerint: „Isten ugyanis halhatatlannak teremtette az embert, és saját hasonlósága képére alkotta” (Bölcs. 2,23). – Mindennél nagyobb legyen ez a gondozás, mert ezt írja az Írás szava: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelke azonban kárt szenved? Vagy mit adhat az ember cserébe lelkéért?” (Mt 16,26).

13. beszéd: Kik a legbecsesebbek?

(Erkölcsei beszéd: Életértéklés)

Bev.: Minden szép és jó, ami az Isten kezéből kikerült. – Nézz szét a tavasz lehelete nyomán... vizsgálj a hópehelyek csillag alakját... Ahol Isten jár, ott szépségbe bontakozik a természet.

1. Isten kedves teremtményei a mezők liloma és az ég madarai.

Az Ő lelkének szülöttei, az ő szépségének vetületei. Azért mondja a Mester: „Nézzétek a hollókat, nem vetnek, nem aratnak, nincs éléskamrájuk, sem csűrük, Isten táplálja őket... Nézzétek a lilomokat, mint növekednek! Nem szönek, nem fonnak. Mégis azt mondom nektek, még Salamon sem volt minden dicsőségében úgy felöltözve, mint egy ezek közül” (Lk 12,24 és 27). Különben az egész természetre egyenként mondá: „Mondá továbbá az Isten: Gyűljenek a vizek, melyek az ég alatt vannak, egy helyre, s tűnjék elő a száraz! Úgy is lön...” (1Móz. 1,9 és 10). „Majd mondá: Hajtson a föld füvet, mely zöldül és magot hoz, és gyümölcsöző fát, mely gyümölcsöt hoz faja szerint, belsejében maggal, a földön. Úgy is lön... És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,11 és 12). „Mondá továbbá az Isten: Legyenek világítók az ég boltozatján, s válasszák el a nappalt az éjszakától, jelezzék az időket, a napokat s az esztendőket, világosodjanak az ég boltozatán s világítsanak a földre. Úgy is lön... És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,14-15 és 18). „Mondá továbbá az Isten: Hozzanak elé a vizek csúszómászó élő lényeket és szárnyaljon szárnyas a föld felett, az ég boltozata alatt” (1Móz. 1,20 és 21). „Mondá továbbá az Isten: Hozzon elé a föld élőlényt, faja szerint: barmot, csúszó-mászót s szárazföldi vadat, faja szerint. Úgy is lön... És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,24 és 25). „Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra. Meg is teremté az Isten az embert... És megáldá őket az Isten... Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen... Úgy is lön. És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,26; 27; 28; 29 és 31). – Honnét veszik ihlettségüket a művészek? Azokból az Isten alkotta gyönyörűségekből, amelyek így sorakoztathatók fel: a májusi harangvirágok... a zengő ég... a zenélő tavaszi erdő... az ébredő fészeklakók... De miért szereti őket az Úr? Mert teremtőjük, ők pedig a reájuk pazarolt szépség visszavetítői. Hálás nemzedék, mely dicsérettel dicséri az Istent! „Áldjátok az Urat, az Úrnak művei mindnyájan, dicsérvétek és felette magasztaljátok őt mindörökké” (Dán. 3,57).

2. De mennyivel kedvesebb Neki a földre küldött képmása.

a) Por népe a madárvilágnak a szürke veréb. Ha kevés is a pénzértéke, nagy az Isten gondoskodá-

sa. „Két verebet ugye egy fillérért adnak? De Atyátok nélkül egy sem esik földre. Nektek viszont minden szál hajatok számon van tartva. Ne féljeteek tehát! Sokkal többet értek ti a verebeknél” (Mt 10,29-31).

b) Hát még ti, élő embervirágai és dalos emberlantosai az Úr alkotta nagy világnak! Vannak – lilium-emberek... vannak – ibolya-gyermekek... vannak – hivalkodó rózsatövek... vannak – súlyos fejű búzaszálak... vannak – daloló pacstirták... vannak – víg cinkék... vannak –hasznos harkályok... Nagy az Isten embervirágos kertje. De legyen mindenki megelégedett – a maga fajtájával. Színpompa, dal – egyéni érték, de Istent magasztaló.

Bef.: A zöld mezők és sötét erdők dalos népe és színpompás virágai mellett – legértékesebbek az örök embervirágok.

*

c) *alcsoport: Mit tegyen az ember, hogy az isteni Gondviseléssel egybecsendüljön az élete?*

Erre a kérdésre felelő beszédvázlatok következnek most.

1. beszéd: Szolgáljon az ember

(Erkölcsei beszéd: Szolgálat az élet lényege)

Bev.: Induljunk meg ezzel a gondolattal: aligha lehet utolsó feladat a szolgálat, ha a Mester önhivatásáról így nyilatkozik: „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon... (Mk 10,45). – Ne felejtjük el: a nagy uralomvágy – bűnök bölcsője (Ádám – isteni akart lenni; Bábel népe – uralomra akart törni... Vége? Megaláztatás). – Milyen szolgálatot kíván az Úr?

1. A szolgálai szolgálat – nehéz és emberhez méltatlan.

a) Ez volt – a fáraók népének szolgálata.

b) Ez – a kufárember szolgálata.

2. De a szeretetből fakadó szolgálat öröm és boldogság.

a) Szeretetszolgálatra hív az Úr. – „Jól van, te derék szolgál... mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe” (Mt 25,23).

b) Örök szeretettel fizet az Úr (Lásd: Lk 19,17).

Bef.: Érdemes szolgálni, mert a szeretet gyökéretéből fakadó szolgálat – szeretetet eredményez.

2. beszéd: Kik az Isten szolgálai?

(Erkölcsei beszéd: Az Úr szolgálai)

Bev.: Szó szerint – a papok. De valóban csak ők? Méltán tartjuk szűknek ezt a keretet, mert valóban mindnyájan Isten szolgálai vagyunk! – De részletesen: kik az Isten szolgálai?

1. A „törvényre” hallgatók.

a) Felfigyelnek. – Ez előkészület.

b) És a törvények szerint – élnek. Ez már: szolgálat.

2. A lélek szavát követők.

a) A lélekben csengő isteni hangra is fel kell figyelni. Ez – egyéni indítás.

b) A Lélek ihletését is kell követni. Ez – inspiratív reakció.

Bef.: Mindenki tehát az Úr szolgálai, aki az Úrhoz siet...

3. beszéd: Az Úr szolgálai módjai

(Erkölcsei beszéd: Az Isten szolgálai)

Bev.: Hogyan? Ez a kérdések kérdése!... Ezernyi változat; van-e **egyetemes** forma?

1. Hivatásbeli kötelességgel.

a) Hivatásodat keresd.

b) Annak mikéntje szerint szolgálj!

2. További szeretetkiáramlással.

a) Lelked lényege – a szeretet.

b) Ezt sugározza – életed.

Bef.: Gárdonyi: „Isten rabjai” értékelhetők... Még jóakarátú **elméleti** tévelygések esetén is – az Úr karámja felé haladsz.

4. beszéd: Az Úr és szolgálói

(Erkölcsi beszéd: Az Úr és szolgálóinak viszonya)

Bev.: Nem telítve régi, tradíciós tartalommal, hanem így fogalmazandó: Atya és fia.

1. Mert ki az égi Úr? A mi Atyánk!

a) Urunk és Teremtőnk.

b) De indítónk és hazaváró Atyánk.

2. Kicsoda az ember? Az Isten fia.

a) Képe az Istennek.

b) Isteni természet-adománnyal – fia az Istennek. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2 Pét. 1,4).

Bef.: „Nem mondalak titeket szolgálóknak, hanem fiaimnak!” (Lásd: Jn 15,15).

5. beszéd: „Keressétek először Isten országát”

(Lk 12,31). (Dogmatikus beszéd: Az emberi élet célja)

Bev.: Az Isten terve otthont készített gyermekeinek. A Terra bolygó olyan hely, ahol boldogan pereghet életünk. Kettős otthon vár minden emberre. Természetünknek megfelelően a föld a mi hazánk, de természetfeletti ajándék szerint az ég a mi várományosunk. – Mi tehát az ember otthona?

1. **A föld átfutó otthonunk** – mondhatja az ember. Épp azért mondja az Írás: „Hiszen itt nincs maradandó hazánk” (Zsid.13,14).

a) Pedig a **látszat** azt mutatja, hogy ide tartozunk... Az élet ősi igénye a léleknek... De éppen az a tény, hogy az **élet** ilyen eleven sodrával igényeskedik, utal arra, hogy csak **átfutó** otthon a föld. Az ugyanis látható, hogy minden múlandó. „Elmúlik a világ minden dicsősége”.

b) Az is tény, hogy a halál elér bennünket. Azt nem lehet tagadni, hogy a földi életben nincs kiengesúlyozott igazság, egyenlőség, teljes szeretet. „Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, szájalomra méltóbbak vagyunk minden embernél” (1Kor. 15,19). De ezt az átfutó életet is szeretnünk kell. Ez a harcok tere, ez a jövő élet előiskolája és az örök élet csarnoka. Itt alakul olyanná az élet, hogy kopogtathat az örök élet kapuján.

2. **Mégis az Isten országa legyen igazi vágyunk!** – folytatja az élet értelmét helyesen ismerő ember.

a) Az ilyen gondolkodónak ez a lélektartalma: „Hiszen szentek ivadékai vagyunk és azt az életet várjuk, melyet az Isten azoknak juttat, kik sohasem szegik meg iránta való hűségüket” (Tób. 2,18). – Olyan igényeskedés, mely csak az Istentől jöhet.

b) Sőt figyeljük csak meg. A „nagy természetben” minden a **változás, emelkedés, lehullás** vonalát mutatja. Csak az ember az egyetlen – bár a testi vonalon az ő élete is ebben a hullámvölgy-hegyben sodródik –, aki az örök élet igényeskedésével igényeskedik.

c) Ki adta neki? Emberek? Képzelt világ? Figyeld csak: mennyi „tudomány” iparkodik kiölni ezt, és nem sikerül. Miért? Mert az Isten adta szent hazavágyódás ősi gravitációja: „Szeretnék megszabadulni, hogy Krisztussal legyek. Ez volna a legjobb” (Fil. 1,23). Kitorölhetetlen vágy, mert nem ember írta. Nem túlzó képzelet szüleménye, mert egyetemleges lélekvágyakozás.

Bef.: Az az igazság, hogy föld és ég nemcsak életterület, hanem **életcél és élettartalom**. Az egyik előkészítő, a másik kiteljesülés.

6. beszéd: Földet és eget?

(Erkölcsi beszéd: Mit igényel az ember?)

Bev.: Föld és ég az ember otthona. Vajon csak egyiket igényli-e az ember? A néptribünök durvább és cinikusabb támadásai igen gyakran hirdetik: adjatok nekünk a földet, és mi javatokra írjuk az eget. – Mi nem támadó, de szerető hangon feleljük: földi boldogságot is keresve találd meg, testvér, velünk

együtt, az eget.

1. A földi élet útját kell járnunk, tehát ennek boldogságát is meg kell találnunk.

a) A Mester tanítása szerint nem foglalhatók le a föld javai – egyesek számára... A föld mindnyájunk paradicsoma... A javak az élet eszközei. Ezek egyetemes tulajdonok. A javak megszerzése – a munka útján történik. Szt. Pál szerint: „aki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Tessz. 3,10). „Végezd munkádat a mezőn és lásd el szorgosan a szántóföldet, hogy azután megépíthesd házádat...” (Péld. 24,27).

b) De a munka a magánvagyonot is biztosítja. Ennek alapja a takarékos gyűjtés. „Ki megműveli földjét, magas asztagot rak terméséből...” /Sir. 20,30/. – A pápák tanító beszéde állandóan hirdeti az arányos munkát és a becsületos megélhetés lehetőségét. Ez terjedjen ki: családra, gyermekekre és aggkorra (Pápai enciklikák).

c) A földi élet bírása azután a lelkiek bírására is kiterjeszkedik. Ugyancsak a szellemiekre, amelyek a kegyelem útján fejlődnek ki bennünk. Kedély, élvezet, szórakozás – fűszere az életnek. Ez is hozzátartozik a földi élethez.

2. Ha így élünk, akkor a föld elégséges terített asztalt kínál nekünk. Így örömmel mehetünk együtt örök utainkon.

a) A hangoskodók támadását az anyagiak ellentétes és aránytalan elosztása akarja magyarázni. De bár ilyen ellentétek vannak, az nem ok arra, hogy a szellemieket megvessük. **Szerezzünk** érvényt a keresztény erkölcs törvényeinek, és akkor tovább fokozódhat bennünk a lelkiélet és örök élet utáni vágy.

b) Az örök élet itt csak vágy. Ott – igaz valóság. Mesterünk szava szerint – áhítozott szent világ. „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13). – Igénye akkor eleven, ha az anyagiak kevés gátat emelnek, és a lelket átjárja az eleven hit-kegyelme. Ettől az aposztáziától, ennek a vágnak halálától mentsen meg az Úr!

Bef.: Mindkettőt az Úr szolgálatában! – ez legyen a jelszó. Igényeljük és áldozatos munkánkkal szerezzük meg a földieket, de igényes lélekkel többre, az örök értékek birtoklására törjön egész életünk.

7. beszéd: „És az Ő igazságát...”

(Lk 12,31). (Erkölcsei beszéd: Az isteni indítások)

Bev.: Hogyan és miképpen találom meg életemben Istennek indítását? Szól-e hozzám is, egyszerű szolgálójához a Mindenható? Ha teremt az Isten, ha megvált a Megváltó, ha megszentel a Szentlélek, akkor nem lehet közömbös az örök világ Urának. – Tényleg szól az Úr. De hogyan?

1. Az egyetemes isteni kinyilatkoztatásokban szól először az Úr. Nem szabad ezt úgy hallani, hogy ezek az igék általában az **embereknek** szólnak. A valóság ez: csak nekem szólnak!

a) Hallunk **őszösvetségi** kinyilatkoztatásokat az ember értékéről és hivatásáról. „Boldog az a nemzet, melynek Istene az Úr, az a nép, melyet tulajdonául kiválasztott!” (Zsolt. 32,12). Isten küld a földre, Isten segítségével a kísérom („Tóbiás erre kiment és találkozott egy viruló ifjúval, aki felővezve és mintegy útrakészen állott ott” (Tób. 5,5)...). – Ezek életem emelését és indítását szolgálják. „...örömben hálát zengek...” (Zsolt. 27,7).

b) Szól azután hozzám az én Mesterem: a **Hegybeszédben**. Odaültet drága házanépe közé... **Nekem** szól az Ő szava, már Izaiás hangol arra, hogy hallgassam: „Figyeljetek reám én népem; hallgassatok meg engem, én nemzetségem, mert tanítás indul ki tőlem, és igazságom a népek megvilágosításán pihen meg” (Iz. 51,4) és: „Az Úr... Reggelenként figyelmessé teszi, minden reggel figyelmessé teszi fületem, hogy hallgassam őt mint mesteremet.

Megnyitotta az Úr Isten fületem, én pedig nem elleneztem, meg nem hátráltam” (Iz. 50,4-5). – De Ő azután a lábánál ülőknek az egész élet tartalmát, célját magyarázza és életünk ködös bizonytalanságát **biztos irányba** vezeti: „A szűk kapun lépjete be! Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba visz, – bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, – bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13-14).

2. A nagy indítások mellett személyes indításokkal is indít.

Természete ez a mi Mesterünknek.

a) Kiket hívott? **Szól** meghívása isteni feladat jelzésben. „Kelj föl, menj be a városba, ott majd megmondják, mit kell tenned” (Ap.Csel. 9,6). Péter meghívása isteni feladat jelzése: „Mikor (Jézus) a

galileai tenger mellett járt, látott két testvért, Simont, aki más néven Péter, és testvérét, Andrást. Halászok voltak és hálót vetettek a vízbe. Így szólt hozzájuk: „Jöjjetek utánam! Én emberhalászokká teszlek titeket” (Mt 5,18-19).

b) És minket hogyan hívott? Mindenkit hív egyéni tehetséggel, hajlammal. Csak követni kell.

Bef.: Nagy az Isten országa. Nagy a szolgálat szélessége. Sokirányú az emberek kötelességteljesítési feladata. **Egyre** engem is hív az Úr, és én nagy örömmel teljesítem.

*

Ez a beszéd **felépíthető** a következő történetre: Norbert egy alkalommal mulatságra készül. Hirten vihar támad, villámcsapás éri. Norbert lezuhan és félórás ájulás után tér magához. – Felkiált: Istenem, mi történt? Uram, mit tegyek? Az égből az Úr szava hallatszott: „Kerüld a rosszat, tedd a jót! Szerezd vissza lelked békeségét s menekülj az én irgalmasságomhoz”. Norbert elhagyta kényelmes életét és az Úr szolgálatába szegődött. – Ünnepezt június 6-án ünnepli az Egyház.

*

8. beszéd: Isten útján

(Erkölcsei beszéd: Az emberi élet útja)

Bev.: Célbatörés emberi fejlődés. Útnak is mondható, mert haladva haladunk a fejlődés útján. De ezen az úton egyedül jár-e az ember? Nem úgy értem, hogy egyedül, elhagyott magányosságban – hiszen minden ember ezen halad –, hanem hogy vajon isteni Segítő távolesik-e tőlem?

1. Vezető a Mester.

Az Írásban ezt olvasom: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). Majd ezt is olvasom: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Velem Ő – és utána én! – Azt is látom, hogy az Ő útja fényben úszik és terhesnek látszik.

a) A **fénye** – az igazság biztos sugárkévéje. **Tudom, hogy biztos az út, mert isteni eredetű a rávetítődő fénycsóva.** Ez már megnyugtató és boldogító. Különösen azokkal szemben, akik csak keresgélnek az élet ösvényeit.

b) De **terhe** sem lesújtó és elnyomorító, mert előttem megy a Golgota Mestere. – Végkifejlődése biztató, mert a húsvétvasárnapba torkollik.

2. De hol van, hol látom, hol hallom a Mestert? – kérdi tovább az ember. A felelet ez: **közvetítője az Egyház.**

Ember vagy. Tehát látni akarsz. Láthatod az Úr küldötteit. „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (Jn 20,21). Ember vagy, tehát otthonodban bírni akarod. Szól az Úr: „Aki befogadja azt, akit én küldök, engem fogad be, aki pedig engem befogad, azt fogadja be, aki küldött engem” (Jn 13,20).

a) Ember vagy: **hallani akarod.** Hallhatod az Úr szavait ember ajkáról. „Aki titeket hallgat, engem hallgat...” (Lk 10,16).

b) Ember vagy: **sokszor** akarod hallani az isteni igét. Felcsendül minden iskolában, templomban... Csak keresd és figyelj! A sok emlék azután **lelked tartalma** és **életed irányítója** leszen.

Bef.: Az ember a teremtés óta örök tartozéka az égi Atyának. Hozzá tör és így az Ő segítségével járja az élet útját. Bízva bízást várhatjuk, hogy állandóan mellettünk lesz az égi Mester.

9. beszéd: És a földi hatalmasok útján?

1. A föld hatalmasai uralkodjanak földi terünkön.

2. Az ég Ura birtokolja lelkünket!

10. beszéd: És az ütközés esetén?

1. A lélek az első.

2. A lélek szolgálata a döntő.

11. beszéd: A szolgálat helyes beosztása

1. Földi életünk – előkészület.

2. Örök életünk – a kiteljesülés.

12. beszéd: Az atyai lélek

(Erkölcsi beszéd: Istenatyánk felénk fordulása)

Bev.: Mindenkinek Atyja. Tehát mindent tud és mindent szeretettel ad. – Hogyan értékeljük Őt?

1. Igényeinket tudó...

- a) Tudja és adta hivatásunkat.
- b) Ismeri gyengeségünket.

2. Igényeinket kielégítő.

- a) Istenatya – a Szeretet.
- b) A Szeretet – kiáradó jóság.
- c) Az ember pedig – jóságot igénylő személyes teremtmény.

Bef.: „Mit féltek kicsinyhitűek?” (Mt 8,26) – ennek a részletezése a mai örömhír. „Treviso” hajótöröttjei – hazatérve. „Titanic” hajótöröttjei – az „örök úton”...

* *

Beszédláncok

Itt valójában azt célozzuk, hogy az Evangélium alapgondolatából kiemelünk egy-egy vezető tételt és azt próbáljuk rendszeresen fejtegetni. De – esetleg – újabb beszéd-tételt is meríthetünk belőlük. – A fejtegetésben azonban arra mindig ügyeljünk, hogy a könnyen elszaladó gondolatainkat **a Gondviselésre való hivatkozással és támaszkodással** boncolgassuk. – Lássuk most ezeket egyenként.

I. beszédlánc címe: Mit akarunk a földön?

Ez a beszédlánc az ember értékét és útját értelmezze.

1. beszéd: Az élethullám töröttjei vagyunk?

- 1. Fellobban az élet?...
- 2. Küszködik az élet is?...
- 3. Elalszik az élet?...

2. beszéd: A föld szolgálói vagyunk?

- 1. A „kultúrának” és a földnek?
- 2. Más ember földi jólétének?
- 3. Önmagunk földi jólétének?

3. beszéd: Az égiek szolgálói vagyunk?

- 1. Mindig az Istené.
- 2. Ezzel mindig önmagunké.

*

II. beszédlánc címe: Mi az emberi élet aránytörvénye?

Itt fejtegetendő a testi és lelki élet értéke és határkérdéseinek sora.

1. beszéd: Földön és égen a hazánk

- 1. Átmeneti otthon...
- 2. Örök otthon...

2. beszéd: Eszköz legyen a föld!

- 1. Testi-lelki munka: az eszköz.

2. Testi-lelki a kiteljesülés: az eredmény.

3. beszéd: Cél legyen az ég!

1. Lássuk – az örök otthon kapuját.
2. Versennyel közelítsük – égi Atyánk otthonát.

*

III. beszédlánc címe: Félelem, vagy bizakodás?

Itt a Gondviselés fejtegetendő.

1. beszéd: Ködös a jövő...

1. Az véges – az „ember” előtt...
2. De fényes – a „hívó” előtt.

2. beszéd: Fény az Isten

1. Bevilágít mindenüvé.
2. Csak nyissa fel szemét a „kereső”.

3. beszéd: Tisztulttá emelkedik – az örök táj...

1. Emberiek, földiek alkonya...
2. Égiek, örök világok hajnala...

*

IV. beszédlánc címe: Kié a döntő erő?

Itt az Isten mindenekfelettsége fejtegetendő.

1. beszéd: Mi az ember?

1. Örök – „Tantalus”.
2. Örök – Anteus.

2. beszéd: Kicsoda az Isten?

1. Mindenek Ura.
2. Emberek Atyja.

3. beszéd: Minden az égi Atya

1. Tőle a kezdet.
2. Tőle a boldog vég.

*

V. beszédlánc címe: Pesszimizmus – optimizmus?...

Itt a bölcséleti világszemlélet fejtegetendő.

1. beszéd: Ködfelhők alatt...

1. A véges szemek felületlátása.
2. Az elgyengülő lélek gyarlósodása.

2. beszéd: A „Nap” fényöve alatt

1. Még a „felhők” mögött is...
2. Világító az „égi Nap”.

3. beszéd: Az „örök Nap” sugárzása alatt

1. Erősíti lelkünket.
2. Bátorítja gyengeségünket.
3. Egyensúlyba hozza reményünket.

*

VI. beszédlánc címe: Az uralomra-törők

Itt különbség teendő az értéktelen és az erényes célratörés között.

1. beszéd: Az angyalok

1. Non serviam.
2. Dominus ego!

2. beszéd: A Bábel népe

1. El ne széledjünk...
2. És uralkodjunk!...

3. beszéd: Bacchus – Venus nemzedéke

1. Habzó serlegeket ürít...
2. Érzéki élvezeteket keres.

4. beszéd: A „lélek népe”!

1. Fegyelem – a testnek.
1. Uralom – a léleknek.

*

VII. beszédlánc címe: Mi az uralom?

Itt a célirányulás szemszögéből tárgyalható a kérdés...

1. beszéd: Birtokbavétel?

1. Testi?
2. Lelki!

2. beszéd: Kiélvezés?

1. Testiekben?
2. Lelkiekben?
3. Szellemeikben?

3. beszéd: Önuralom!

1. Magam ura.
2. Isten hűségese.

4. beszéd: Istenhez gravitálás

1. Iránycsillagom az Isten.
2. Hozzá irányítom a lelkem.

*

VIII. beszédlánc címe: Az ember erkölcsi értéke

1. beszéd: Tiszta látás
  1. A törvény ismerete.
  2. A cselekvés lemerése.
2. beszéd: Akarati döntés
  1. Akarom a jót.
  2. Teszem a jót.
3. beszéd: Istenhez fordulás
  1. Istentől minden.
  2. Istenhez minden.
4. beszéd: Istenbe temetkezés
  1. Istennel – itt.
  2. Istennel – ott.

*

IX. beszédlánc címe: A szolgálat fajai

1. beszéd: Béresek...
  1. Teher a munka.
  2. Bér a díja.
2. beszéd: Önzetlen odahajlók
  1. Mások felé fordulók.
  2. Szeretetből adók.
3. beszéd: Lelket is sugárzók
  1. Lelki kenyeret török...
  2. Lélekéhséget enyhítők...
4. beszéd: Istenhez kísérők
  1. Istenhez térítem a tévelygőt...
  2. Örök hazába segítem a zarándoklót.

*

X. beszédlánc címe: Az élet „számkivetettjei” vagyunk?...

1. beszéd: Atyánk az Isten
  1. Mindent Szeretetből ad.
  2. Minket szeretettel vonz.
2. beszéd: Atyai a gondoskodása
  1. Isteni célunkat kitűzi.
  2. Isteni kegyelemmel segíti.
3. beszéd: Fiúi a kapcsolatunk
  1. Atyai a szerető adakozása.
  2. Fiúi legyen az ember odahajlása.

4. beszéd: „Otthon” a lakásunk
1. A földön is „mennyeek országa”...
  2. Atyánknál – örök mennyeek országa.

*

XI. beszédlánc címe: Biztosan az Úr tenyerén

1. beszéd: Az egyetlen erő -az Isten
  1. Tőle minden.
  2. Hozzá minden.
2. beszéd: A legnagyobb kincs -az ember
  1. Isten képe.
  2. Isten fia.
3. beszéd: A legkisebb baj -a földi
  1. Átmeneti és emelő.
  2. Végül is érdemet szerző.
4. beszéd: A legnagyobb kincs -az égi
  1. A szellemi érték – az értékek értéke.
  2. A természetfeletti – a kincsek kincse.

*

XII. beszédlánc címe: Ki a mi Urunk?

1. beszéd: Egyházunk tanítja...
  1. Istenember.
  2. Embert megváltó Isten.
2. beszéd: Lelkünk odahajolva érzi...
  1. Szeretjük mint embert.
  2. Imadjuk mint Istent.
3. beszéd: Vágyaink Hozzá futnak...
  1. Szeretetét érezzük.
  2. Sodródásunkkal lelkünket Hozzá visszük.
4. beszéd: A mi Urunk Jézus Krisztus!
  1. Földi életünk Vezére.
  2. Örök életünk öröme.

*

XIII. beszédlánc címe: Mi a mi szolgálatunk?

1. beszéd: Felfigyelés
  1. Figyelek – a világ beszédére.
  2. Figyelek – a személyes Isten szavára.
2. beszéd: Készséges követés
  1. Az Isten tárgyi útmutatását járom.
  2. Az Isten személyes útjelzését követem.

3. beszéd: **Áldozatos cselekvés**
1. A földieket áldozom.
  2. Hogy égieket birtokba vegyek.
4. beszéd: **Boldog összefonódás**
1. Földön is – szeretetben.
  2. Égben is – örök Szeretettel.

*

XIV. beszédlánc címe: **Mi a mi bérünk?**

1. beszéd: **A föld urai lehetünk**
1. Uralkodhatunk a földön.
  2. „Királyokká” lehetünk.
2. beszéd: **Önmagunk mesterei lehetünk**
1. Mivé legyünk?
  2. Magunk tegyük!
3. beszéd: **Ég kegyelmének birtokosai lehetünk**
1. „Természetében részesít”.
  2. Hasonlóivá nemesedhetünk.
4. beszéd: **Az örök élet élői leszünk**
1. Földi életünk – nyitány.
  2. Örök életünk – szimfónia.

*

XV. beszédlánc címe: **Ki a mi élettartalmunk?**

1. beszéd: **Krisztus – a megszentelődésben**
1. Temetőhely a lelkünk (bűnök temetése).
  2. Krisztus országa a lelkünk (Krisztus lakása).
2. beszéd: **Krisztus – a kenyérszínben**
1. „Élő Kenyér” az eledelünk.
  2. Krisztus örök Vendégünk.
3. beszéd: **Krisztus – az ösztönző előretörésben**
1. Krisztus – a teljes Tökéletesség.
  2. Krisztus szorgalmazza – a további tökéletességet.
4. beszéd: **Krisztus – az örök életben**
1. Kegyes Bírónk.
  2. Örök Boldogságunk.

*

XVI. beszédlánc címe: **A kegyelmi élet – az örök élet alapja** (dogmatikus)

1. beszéd: **Emberi erők elégségesek-e?**

2. beszéd: Isten kegyelme nélkül nincs természetfeletti élet
 3. beszéd: Sőt nincs érdemszerző cselekedet
 4. beszéd: Így – nincs örök boldogság

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckére épített beszédek

A Szentlecke szövege így szól: „Azt mondom tehát: Lélek szerint éljétek! Akkor nem fogjátok teljesíteni a test kívánságait. A test ugyanis a lélek ellen tusakodik, a lélek pedig a test ellen s ellentétben állnak egymással. Így nem azt teszik, amit szeretnének. Ha a lélek vezet, nem vagytok a törvény alá rendelve. A test cselekedetei nyilvánvalóak: paráznaság, tisztátalanság, (szemérmertlenség), fajtalanság, bálványimádás, babonaság; ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés, harag, veszekedés, szakadás, pártoskodás, irigykedés, gyilkosság, részegeskedés, tobzódás, s ezekhez hasonlók. Amint azelőtt mondtam, most megismétlem: Akik ilyesmit tesznek, nem lesznek Isten országának örökösei. A Lélek gyümölcsei viszont: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, (szerénység), önmegtartóztatás, (tisztaság). Ezek ellen nincs törvény. Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal. 5,16-24).

Rövid tartalma így fogható tételbe: „Ha a Lélek szerint éltek, kövessétek is a Lelket” (Gal. 5,25). – A részletezés azután a gonosz és az Isten Lelkének gyümölcseit boncolgatja, amely végül is ezt az ember számára kötelező tételt vezeti le: „Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal. 5,24). Tanulság: legyünk tehát krisztusivá! – Lássuk most ezeket egyenként.

Különálló beszédek

1. beszéd: A Lélek gyümölcsei (A Szentlélek)

Bev.: Gyakori hasonlata az embereknek, hogy Isten virágos kertjének **élő fája** a zarándok. De rajta a Lélek termi igazi gyümölcseit. „A Lélek gyümölcsei viszont: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, (szerénység), önmegtartóztatás, (tisztaság)...” (Gal. 5,22-23). Ezt mondja az Írás. Ehhez idomuljon a Lélek mibenlétét kereső ember! – Próbáljuk most megkeresni, mik a Lélek gyümölcsei, és így fogunk visszakövetkeztetni arra, kicsoda a Szentlélek.

1. A Lélek első gyümölcse: a szeretet.

a) Mégpedig a „látó” és „helyesen ítélő” szeretet. Azért mondja az Írás: „Mit nézed a szállkát felebarátod szemében, a magad szemében pedig nem veszed észre a gerendát?... Mindazt, amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük” (Mt 7,3 és 12).

b) Majd az „**egymást szerető**” szeretet. „Szeresd Uradat és Istenedet... a második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mt 22,37 és 39).

c) Végül az egymásnak „**adó és megbocsátó**” szeretet. „Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza van a másik ellen. Amint az Úr megbocsátott nektek, ti is úgy tegyétek!” (Kol. 3,13-14). Az Úr egyszer azt mondta: „Gyümölcstükről ismeritek föl őket” (Mt 7,20). – Ha a szeretet gyümölcseit termeltétek, akkor a Lélek indítja élteteket.

2. A Lélek második jelenléti jele: a lelki öröm.

a) Sok kis **földi** öröm kísérhet. Ezek lehetnek a föld anyagi, fizikai örömei...

b) Sok **lelki** boldogság is betölthet. Ezek lehetnek a lélek értelmi, akarati és természetes erkölcsi örömei...

c) De a boldogságok boldogságát az a tudat adja: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy **Isten fiai vagyunk**” (Róm. 8,16). Így: nem számkivetettek. Így: nem céltalan bolygók. Így: hazavágyók. Így: Atyával járók. Így: hazatérők...

3. Majd a Lélek életterméke: alázat.

a) Lehetetlennek látszik ez, mikor olyan **nagy** az ember: Isten fia, a Lélek hordozója, az örök élet várományosa...

b) Valójában azonban mégis lehet. Mégpedig ilyen formában: **minden**, ami **nagy** és **érték** bennem,

az **Istentől** van, **minden**, ami **gyarlóság** és **hiba** bennem, az **önmagamtól** van. – „Hiszen mid van, amit nem kaptál?” (1Kor. 4,7).

c) Ezt az igazi alázatot a **Lélek termeli ki** belőlem. Így leszek Isten kedveltje. „A töredelmes lélek áldozat az Istennek, a töredelmes, **alázatos szívet**, Isten, **nem veted meg!**” (Zsolt. 50,19).

4. Végül: mint legszebb, legékesebb virágból a gyümölcs, úgy pattan ki életünkéből a tisztaság.

a) Itt már az emberi **lélek diadaláról** van szó a test felett. Ezekre áll az apostol szava: „Nem tudjátok, hogy a pályán a versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! A küzdők pedig valamennyien megtartóztató életet élnek minden tekintetben. Azok, hogy hervadó babért kapjanak, mi azért, hogy hervadhatatlant!” (1Kor. 9,24-25).

b) De ezt a diadalt csak a **Lélek** biztosíthatja. Maga Jézus mondja, mikor megígéri a Szentlelket: „Aki bennem hisz, ugyanazokat a tetteket fogja végbevinni, amiket én magam cselekszem, sőt nagyobbakat is fog tenni azoknál” (Jn 14,12).

c) Végül még az is valóság lesz, hogy vonzó erővé válik. Ezért mondja az Írás: „Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt. Ha jelen van, utánozzák, ha távozott, visszakívánják, és koszorúval a fején győztesen vonul fel az örökkévalóságban, miután elnyerte a szeplőtelen viadalok jutalmát” (Bölcs. 4,1-2).

Bef.: Befejezésül ismételjük szent igéjét az Úrnak: „Gyümölcsükről ismeritek föl őket...” (Mt 7,20). – Ha **ilyen** jó gyümölcsöt, tisztaságban viruló lélekéletet teremtek, akkor az Isten paradicsomának **Lélek ihlette élőfái vagytok**. – Ezért kérjétek a Lélek erejét, az égi Atya kegyelmét és dolgozatók Isten kertjének boldog kertészeként, mert **ilyen** ajándék és munka után tiétek az Istent dicsőítő gyümölcserés örök boldogsága!

*

Ez a beszéd **reáépíthető** a következő példákra:

a) Az emberek „**meseálma**” a mindig gyümölcsöt termő „paradicsom” vagy a „terülj-terülj asztalka” varázscsodája...

b) A pogány **Wotan** mindent kínál az óriásoknak fizetésül, csak az „örök tavasz istennőjét” nem akarja adni...

c) Az összes **mesének** tartalmából kicsillan: a virágos tavasz és termést hozó őszi a vágyak vágya...

*

2. beszéd: Krisztus követői

(Dogmatikus beszéd: A szenvedő Krisztus mellett)

Bev.: Boldogságok boldogsága követni – a Jeruzsálembé bevonuló Mestert. De odaszegődni a Golgotára menő Krisztushoz, az már a nehéz feladatok egyike. Pedig az Úr szava szerint ezen az úton is haladnunk kell. „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34).

1. Az Úr igazi követőinek első útja – életkövetés. Ez pedig így jelezhető: követjük őt az életigénytelenség szeretetében.

a) Mi a Mester földi igénye? Születésekor kísérői: Betlehem, jászol, szegénység... Názáreti otthona – munkahely és szerény műhely... A negyvennapos böjtje – a puhaság megtörése... Hároméves tanító munkája – az országjárás áldozatosága... Ezért mondja magáról a Mester: „A rókának odúja van, az ég madarának fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa a fejét” (Mt 8,20).

b) Mi a mi igényünk? Beállunk-e Mesterünk életútjára? Vagy igényeskedünk-e a föld javai felé?... Óvakodjunk túlzott igényektől, mert ekkor reánk is vonatkozik a próféta intelme: „Jaj nektek, kik házhoz házat raktok, szántóföldet szántóföldhöz ragasztotok, míg csak hely vagyon!” /Iz. 5,8/. Esetleg igényeskedünk a testi puhánykodás felé?... (élvezet). Vigyázz, ember, hogy reád ne álljon ez az igazság: „Sokan mentek már tönkre asszony szépsége miatt, mert mint a láng, úgy gyúl ki ettől a kívánság” (Sir. 9,9).

c) Mik a szentek igényei? Szt. Benedek barlangja (Subiaco)... Szt. Ignác élete (Manréza)... Szt.

Ferenc – úrnője: a szent szegénység... Jellemző vonásuk: lemondás a földiekről, hogy birtokba vehessék az égieket.

2. Azért hirdetjük állandóan szóval, hogy az Úr igazi követői követik Őt – a Golgota kereszthordozásban is.

Ez az igazi út. – Ezt jelzi így a Mester: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). De olyan, amelyet így jellemez: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34).

a) Így éltek-e a Mester közvetlen környezete és hűségeseinek csoportja? Valóban így élt-e az Édesanya? Valóban így éltek-e a tanítványok? Valóban így éltek-e a vértanúk? Valóban így éltek-e a szentek?

b) Valóban így élünk-e mi, a szentek gyenge utódai? Kérdezzük végül. A vizsgálat után mondjuk: ne zúgolódjunk a kereszt ellen!! „Meg nem szabadulhatsz tőle, akárhová futsz; mert akárhová mégy, magaddal viszed énedet és mindenütt magadra találsz... Ha örömet hordozod a keresztet, az hordoz téged és elvezet az óhajtott célra, ahol vége lesz a szenvedésnek, ámbár nem itt a földön” (Krisztus követése, II. 12,21,23). Az üdvösség nélkülözhetetlen jele, mert elszakít a földtől és odavezet ahhoz az országhoz, amelyik Krisztusé és amelyik „nem e világból való” (Jn 18,36).

Bef.: Boldogan haladunk a Jeruzsálembe bevonuló Krisztussal, de Cirenei Simonként csatlakozunk a Golgota Áldozata mellé!

3. beszéd: Az örök partok hajósai

(Dogmatikus beszéd: Az élet örök bére)

Bev.: Életpartok között hajózik az élet hajósa. Olyan közismert hasonlat, hogy szinte köznapivá válik a beszédekben. Egyik part – a föld, a másik part – az örök élet. Szélesen terülő az élet tengerén, amelyen életét éli az ember. – Kik alkotják a boldog hajósok diadalmas zarándoknépét?

1. Boldogok azok, akik Krisztus hajóján hajóznak.

a) Először reá ismernek arra, hogy Isten terve szerint járják a nagy tengeri utat. Nem „bolygó hollandi” az ember, akit átok úz a vad hullámok fölé. „Bizony egyenesek az Úr útjai, s az igazak biztosan járnak azokon, de a gonoszok elesnek rajtuk” (Oz. 14,10)...

b) Másodsorban biztosak abban, hogy **helyes** irányítú mellett járnak. „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). Ezért kéri a Zsoltáros: „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem” (Zsolt. 24,4).

c) Harmadsorban nyugodtak a viharok idején. Velük – az Úr! Méltán mondják: „Uram, ments meg minket, elveszünk!” (Mt 8,25). De biztató a felelet: „Mít félték, ti, kicsinyhitűek!” (Mt 8,26).

d) És végül hazaérve várakozó égi Atyánkhoz jutunk. „Én vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim ismernek engem...” (Jn 10,14).

2. És boldogok, akik Krisztus tanítása szerint irányítják életük hajóját.

Az élet hajója végül is valami célra tör, valamit szállít, valahol kikötőt keres.

a) Merre indul az ember hajója? Miért indul a zivataros életútra? Felelet ez: Isten dicsőségére. „Dicséritek az Urat az egekből, dicséritek őt a magasságban! Dicséritek őt, angyalai mind, dicséritek őt seregei mind!” (Zsolt. 148,1-2)... „Tehát akár esztek, akár isztok vagy bármi mást tesztek, tegyetek mindent Isten dicsőségére” (1Kor. 10,31)... „A trónon ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom örökkön-örökké” (Jel. 5,13).

b) Mit visz magával az ember az élethajón? „Bizony mint az árnyék, elmúlik az ember, de hiába is fáradozik; halmozza a kincset és nem tudja, kinek gyűjti” (Zsolt. 38,7)... Földiek itt maradnak, de a lelki kincsek velünk jönnek. Ezt olvassuk: „Készítsetek magatoknak ki nem merülő erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyben, ahol tolvaj hozzá nem fér és moly meg nem rágja” (Lk 12,33). – Ezeket akarja eljuttatni az örök Teremtő tervei szerinti területre a Megváltó.

c) És hol ez a lelki értékeket értékelő világ? – Az élet örök partján. Ezt a célt Krisztus tanítása szerint lehet meglegelni, és ezeket a szállítmányokat és partokat **Krisztus** tanítása szerint lehet értékesíteni. Ő – az örök Sarkcsillag. Drága Édesanyja, a Szent Szűz pedig – a **Stella matutina**. Boldog, aki érti ezeket.

Bef.: Élethajósok! Mesteretekkel induljatok, mert akkor biztosan hazaértetek!

4. beszéd: A test kívánságai

(Erkölcsei beszéd: A rendezett életösztönök)

Bev.: Az ember mivoltához tartozik testi élete, az ember testi életéhez tartozik ösztönös megnyilvánulása. Sokszor halljuk szidalmazó szóval az ösztönös élet kilengéseit, de halljuk most **szentté nemesíteni** – Isten élettervét! – Hogyan szentül meg az élet sodrában az Isten adta ösztönvilág dübörgő hangja?

1. Az isteni tervben az ösztönök elsősorban az életszolgálat szolgálói.

Nincs olyan ősi és alapösztön, amely Isten szándéka nélkül jött volna az életbe.

a) Az ember életében az **egymáshoz tartozandóság** felébresztője és szolgálója az ösztön. „...Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). Ennek a megosztódásnak élet-egységge nemesedéséről Szt. Pál így szól: „Ezért hagyja el az ember atyját és anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő testben egy lesz” (Ef. 5,31).

b) Az emberi élet szent egységének értelme az **új élet**, akiről így szól az Úr: „...kelj egybe a szűzzel az Úr félelmében, de inkább a gyermekek utáni vágy, mint az élvezetvágy vezessen, hogy mint Ábrahám ivadéka, részese légy fiaidban az áldásnak” (Tób. 3,22).

c) Ezek az életmozzanatok **megindulásban**, majd **felfejlődésben** és **kivirágzásban** szentnek teremtett ösztönvilágból sarjadnak. Így tehát az életszolgálat aláztatos szolgálói, amik ütemes követelődéssel hangolják, indítják, sőt erősen szorítják erre a szolgálatra az embert.

2. Aki ilyen bölcsen ítélte és ilyen szentül látta az ösztön értelmét, az sohasem az érzéshullám szorgalmazója.

Mi az Isten terve az étellel? Egyéni kifejlődés és a jövő élet szolgálata. Mindkettő szolgálat.

a) Életet keresnek – Isten népei. Az **egyéni** étellel – egész életre terjedő fegyelem, erős küzdés, erőfelvétel és feldolgozás. A **jövő** étellel – folytatatólagos önfegyelem, szolgálat, áldozat. – Mindkettőben feltör az öröm és az élvezet.

b) Ösztönt szolgálnak – a test rabszolgái. Akik csak élvezetet keresnek, azok nem értik az életet és nem értik Isten teremtő szavának erejét: „És megáldá őket az Isten és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet...” (1Móz.1,28). – Ezek a gonosz lélek csábításának egyszerű helótái. – Maradni szent szolgálatban!!

Bef.: Az Isten élettervének lényege: szolgáljunk! Örömmel és szeretettel, és így Isten házanépe maradunk!

5. beszéd: Az asztal csábításai

(Erkölcsei beszéd: A falánkság)

Bev.: Csak mi ülünk-e a terített asztal mellett? – kérdezheti a leteleptülő ember. Látszólag igen, de valójában odaszegődik a kísértők serege is. Sajnos nagy a rossz kíséret. Mi az Úr törvénye szerinti életerőkért telepszünk oda, ők az élvezethajhászat ébresztgetésére telepszenek mellénk. Leülteti őket az éhség, és mindjárt csábít a sátán... Hamarosan mellénk ülnek...

1. Hamarosan mellénk ülnek a falánkságok ördögei.

(Lásd: 1Móz. 25.fej.-ben Ézsau és Jákob...)

a) De csak odaszegődnek, ahol az ösztön-öröm a főcél. Fokozottan szólnak a **duhaj ösztönök**: „Rajta tehát! Élünk a jelen javakkal, élvezzük a teremtést sietve, míg fiatalok vagyunk!” (Bölcs. 2,6). Mintha igazat adnának Epikurosz pogánynak: egyél, igyál, vigadozzál! Az élet után nincs más gyönyörűség!... Az áhítozás tehát: a gyönyörré játszik.

b) Ott azonban elhallgatnak, ahol az életszolgálat a fő gondolat. Az Úr terített asztalának pedig nem ez a fő célja. A testi élet üdüléséért ül asztalhoz az ember. Az élvezet csak: **melléköreje**. Óvakodni a **falánkságnak ördögeitől!**

2. De odatelepszenek mellénk a részegeskedés ördögei is.

A pogány Bacchus népe és csöcselke ez. Édes gerezd préselt nedüje érik borrá és lesz itala az embernek. De erősítő itala! „Jaj nektek, kik kora reggeltől fogva a részegség után futtok, és napestig isztok, és a bortól hevültök!... Jaj nektek, kik hősök vagytok a borivásban, és vitézek a részegítő ital keverésében” (Iz. 5,11 és 22). – Sőt a vendégeskedő asztaloknál igen gyakran még más, ellenséges lelkek is ülnek...

3. Végül odaszüremkeznek Venus házanépeinek ördögei is.

a) A külső szépség köntösébe öltözködnek. „Ne nézd senkinek szépségét, és ne időzzél asszonyok között, mert a ruhából jó elő a moly, s az asszonyból a férfiú rosszasa” (Sir. 42,12-13).

b) De végül dorbézoló aljassággá silányítanak. Figyeld az Írás leírta pogány dőzsöléseket: „Baltázár király nagy lakomát készített ezer főemberének, és az ezek előtt itta a bort. Mikor aztán már-már ittas lett, megparancsolta, hogy hozzák elő azokat az arany- és ezüstedényeket, melyeket atyja, Nábukodonozor hozott el a jeruzsálemi templomból, hogy igyanak belőlük a király főemberei, feleségei és mellékfeleségei... Itták a bort és dicsérgették aranyból, ezüsből, rézből, vasból, fából és kőből való isteneiket” (Dán. 5,1-2 és 4). – Figyeld Salamon otthonát: „Mikor ugyanis már vén volt, feleségei arra csábíták szívét, hogy más isteneket kövessen s így szíve nem volt teljesen az Úrral, az ő Istenével, mint Dávidnak, atyjának a szíve... (3Kir. 11,4).

Bef.: Mindig az asszony! A francia közmondás mondja: „Cherchez la femme!” A teológus ezt mondja: a bűnök okozója az **ancilla**. Reá hallgat a bűnös.

6. beszéd: Ahol a test az Úr

(Erkölcsi beszéd: A test bűnei)

Bev.: Ősi alaptörvény: az alsóbbrendű szolgálja a felsőbbrendűt. – A test a föld terméke, a lélek az Isten lehelete. – Ké legyen tehát az uralom? Természetesen: a léleké, mert ellentétes helyzetben szörnyű zavarok keletkezhetnek, és csúnya bűnök születésének vagyunk szemtanúi. – Mik a test uralmának szülőttei?

1. Az uralkodó test első szörnyszülőtte: a bálványimádás.

a.) Az **igazi** bálványimádókról így szól az Úr: „Hogyan egyeznék meg Krisztus Béliállal? Vagy mi köze a hívőnek a hitetlenhez? Hogyan tűri meg Isten temploma a bálványokat? Hiszen ti az élő Isten temploma vagytok, amint Isten mondja: „Közöttük lakom és közöttük járok, Istenük leszek, ők meg az én népem” (2Kor. 6,16). – Ez a legszörnyűbb. De ez: a lélek bűne.

b) Itt azonban más bálványimádásról van szó; nem elméletileg, hanem **gyakorlatilag!** Ezekről mondja az Írás: „Ne legyetek bálványimádókká, mint néhányan közülük, amint az Írás mondja: „Leült a nép enni-inni, aztán fölkel mulatni” (1Kor. 10,7). – Ezt a bálványt, az étel bálványát is – a test imádjá...

2. Második magzatja: a tisztátalanság.

Olyan bűn ez, mely bezárja a mennyek kapuját. „Ne ámítsátok magatokat. Sem parázna, sem bálványimádó, sem házasságtörő, sem kéjelgő, sem fajtalan... nem részesül Isten országában” (1Kor. 6,9). – Itt valóban bálványimádásról van szó. Bálvány a test, amelynek mint Moloknak odadobja az ember a tisztaság erényét. Életvirágot – az öröm ördögének.

3. De mivé fajul ez? A legszörnyűbb bűnök egyikévé: a paráznasággá.

a) Mi itt a lényeg? Lesüllyedés – a testi élvezetvagy világába. Minden alakban ez a gondolat dübörög: élvezet, élvezet, élvezet!... „Kerüljétek a paráznaságot! Minden bűn, amit az ember elkövet, a testén kívül van, a parázna azonban tulajdon teste ellen vét” (1Kor. 6,18).

b) Kinek a világa ez? Bacchus és Venus-nak, a pogány szellemnek. Vigyázat! Sok itt az **előkészület** és sok itt a **kicsinyesnek** látszó támadó felület (irodalom, művészet, színház stb.). Már itt kell **uralmat gyakorolni**.

Bef.: És mi az isteni ítélet? Az ítélet így szól: „Legyetek meggyőződve, hogy semmiféle paráznának, tisztátalannak, kapzsinak, vagyis bálványimádónak nincs öröksége Krisztus és az Isten országában” (Ef. 5,5). – A lélek az úr, szolgálja tehát a test: az Isten teremtette, mégpedig uraságra teremtette a lelket! „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatokéi?” (1Kor. 6,19).

7. beszéd: A beteg lelkűek

(Erkölcsi beszéd: A lélek betegségei)

Bev.: A lélek szentélyében is tanyát üthet a gonosz lélek. Isten szentélye az ember lelke. Ilyenkor kivirágzik a szeretet. – Ha otthont talál benne a gonosz lélek, akkor feltörő forrása lesz a gonoszságoknak.

1. Ebből a titkos forrásból buggyan elő: az ellenségeskedés.

A szeretet halála után ébred az ellenségeskedés. Halál gyermeke... Nem ez a Lélek sugárzó ereje.

Ez a „halál gyermeke” – a lélek mélyén lakik. „Ajkról ismerhető föl az ellenség, amikor belsejében fondorlatot sző; ha szavát édesre fordítja, ne higgy neki, mert hét aljasság van szívében” (Péld. 26,24-25).

2. A második „halál gyermeke” – a civakodás.

Bizony, bizony emberek viszálya – Isten haragja. „Hat dolgot gyűlöl az Úr és hetet utál a lelke... és azt, ki viszályt hint testvérek közé” (Péld. 6,16 és 19).

a) Ember részéről mi a kezdet? A rosszat látás, a rosszat feltételezés, az anyagi igényeskedés és a féltékenység.

b) Sátán részéről mi a kísértés? A sátán jár itt, hogy civódást szüljön. „Honnan a háborúskodás és pártoskodás köztetek? Honnan, ha nem bűnös kívánságaitokból, melyek tagjaitokban viaskodnak? Kívántok valamit és nem teljesül. Öltök és irigykedtek, s nem juthattok semmihez. Veszekedtek és pöröltök, s mégsem értek el semmit, mert nem kérték” (Jak. 4,1-2).

3. Majd következnek: a gyűlölködés.

Olyan lépcső ez, amelyen feltétlenül idejut lefelé az ember. „Gondolj a végső dolgokra: és szűnj meg gyűlölködni, a rothadásra és halálra” (Sir. 28,6). Erős beszéd ez, és mégis éli ezt a bűnt az ember. – A Mester így szól: „Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos. És mi tudjuk, hogy a gyilkos nem hordja magában az örök életet” (1Jn. 3,15). Mit ér neked a gyűlölet lelke, mikor megöli a szeretetet, kizár Isten országából?! Fekete lélekfüst ez, amelyet a kénköves tüzek ontanak magukból...

4. Végül a pártoskodás jelenik meg, mint a lélek szörnyű betegsége.

a) Az első tétel: kerülj a szakadásokat! Ez is viszály szülöttje. Súlyos baj, mert az ember lelkét **egészen** beteggé teszi. Nem emberhez, hanem Istenhez kell ragaszkodni!

b) De az életfelfogások ellentéteessége idejére ez a második életelv: még az ellenséges felfogású embert sem szabad gyalázni! Tisztelni kell – a **tévelygő személyt**, de sohasem tiszteljük – a **tévelygő elveket!** Azt szeretjük, ezt pedig ellenezzük, komoly érvekkel ellene küszködünk.

Bef.: Isten háza a lélek! Tanyát ne üssön benne a gonosz lélek. Mert ilyenek a gonoszság gyümölcsei.

8. beszéd: Az ószövetségi törvény

(Biblikus beszéd: A zsidó törvény)

Bev.: Mi az Ószövetség és az Újszövetség viszonya? Rövid felelet: előkészület és beteljesülés. – Így az életet irányító isteni rendelkezések is ebből a szempontból ítéltetők meg:

1. Isten szava, minden rendelkezése – élettörvény.

Az Isten kinyilatkoztató szava mindig szent és kötelező törvény.

a) Az Ószövetségben azonban hangzanak: **örök törvények** és hangzanak: átmeneti – rítushoz is – tartozó törvények. – Az első csoporté: a tízparancsolat, a másodiké: a zsidó egyházi törvények sorozata.

b) Az Ószövetség isteni törvényei állandók, de a rítustörvényeit törli az isteni Mester, és az erkölcsi tételeit is tökéletesíti az evangéliumi törvény. Ez az igazság ezeken az ígéken épül: „...feddő szóval mondta nekik: „Íme, napok jönnek, mondja az Úr, s új szövetségre lépek Izrael házával, és Júda házával. Nem olyan szövetségre, mint amilyent atyáikkal kötöttem azon a napon, mikor kézen fogva kivezettem őket Egyiptom földjéről. Mivel nem tartottak ki szövetségemben, én is magukra hagytam őket, mondja az Úr” (Zsid. 8,8-9).

Mindezt világosabban mondja a Mester: „Hallottátok a parancsot: Szemet szemért, fogat fogért! Én pedig azt mondom nektek: Ne szállj szembe a gonosszal, hanem ha megütik jobb arcodat, fordítsd oda a másikat is” (Mt 5,38-39).

2. De szellemmel hódoljon a törvény előtt a föld zarándoka.

a) Az Isten **törvényeinek** szellemietlen követése ellen **keményen** szól Izaiás: „Mivel ez a nép szájjával közeledik hozzám és ajkával tisztel engem, szíve azonban távol van tőlem, és csak emberi parancsra és tanításra fél engem...” (Iz. 29,13)... A törvény **betűtartása** ellen beszél az égi Mester. „Jaj nektek, írástudók és farizeusok, ti képmutatók! Fehérre meszelt sírokhoz hasonlítok, amelyek kívülről ékeseknek látszanak, de belül holtak csontjaival és mindenféle undoksággal vannak tele” (Mt 23,27)... „Képmutatók... nem oldja el mindegyiktek ökrét, vagy szamarát a jászoltól szombaton is, hogy itatni vigye? Ábrahám leányát viszont, akit immár tizennyolc éve megkötve tart a sátán, nem kellett föloldani kötelékétől szombaton?” (Lk 13,15-16).

b) Épp ezért a lelkét kell keresni a törvénynek. Hol tévedtek a zsidók? A betű betartásában és a szellem mellőzésében. „Hiszen a betű öl, a lélek pedig éltet” (2Kor. 3,6).

Bef.: Isten: lélek! Tehát lélekhez és lélekért szól hozzánk! Hallgassuk és lélekkel keressük szavait!

9. beszéd: Az ószövetségi törvény tartalma (Biblikus beszéd: A zsidó törvény tartalma)

Bev.: Az ószövetségi törvény lényeges összefoglalása a két kőtábla törvénye. – Részletes törvények meg a rituális rendelkezések. – Mik ezeknek jellegük?

1. Emberre nézve: isteni kötelékek.

a) Az első csoport jórészt a természeti törvény kinyilatkoztatott formája (vizsgálandók a tízparancsolat szavai). „Elmékbe öntöm törvényeimet, és szívükbe vésem, Istenük leszek, és ők népemmel lesznek” (Zsid. 8,10).

b) A második csoport átfutó rendelkezés. De ez is kinyilatkoztatás. Tehát isteni eredete igazolt. Célja: az egy, igaz Isten tiszteletének megőrzése és a **választott nép** elkülönítése.

2. Így tehát: az embert hódolásra indító parancsok.

„Íme én vagyok az Úr, minden testnek Istene” (Jer. 32,27).

a) Miért adta az Úr a törvényt? Azért, hogy az élet útjait kipontozza. Azért, hogy a szakadékoktól megvédjen. Végül, hogy az Ő teremő szava előtt hódoljon az ember.

b) Mi lehet a mi feleletünk? Hűséges követés és odaadó hála. „Szólj, Uram, hallja a te szolgád” (1Kir. 3,9). A törvény ugyanis a gondoskodó Atya szeretetének is szent megnyilvánulása.

Bef.: Nem teher és kín és rabszolgaság tehát az isteni törvény, Isten gondviselő szeretetének jele, melyet hűségesen követ az Isten fiává magasztosult ember. „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem. Vezess és oktass engem igazságodra, mert te vagy az én üdvözítő Istenem, és tebenned bízom szüntelen” (Zsolt. 24,4-5).

10. beszéd: A ház és lakója (Szimbolikus beszéd: A lélek – a test lakója)

Bev.: Kicsi barlang, egyszerű ház, vagy palota a mi otthonunk. De a föld nagy palotája mindnyájunk közös, Isten adta otthona. Zugot, fészket, vagy díszes otthont mindenki itt talál, vagy teremt magának. A ház azonban célt szolgál. De milyet?

1. A ház csak szolgálhatja a lakót.

a) Ember lakóháza – a paradicsom. Ez nagy jelentőségű megállapítás. „Ültette pedig az Úr Isten kezdetől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). – Az emberért szép a ház!

b) Isten háza – Izrael népének sátra. „A hajlékot pedig a következőképpen csinál: Csinálj tíz szőnyeget sodrott bisszusból, kék, bíbor s kétszer festett karmazsinszínű fonalból, műszövő munkával tarkítva” (2Móz. 26,1). – Ugyancsak Isten háza Dávid – Salamon temploma. „Mikor aztán Dávid már a palotájában lakott, mondá Nátán prófétának: Íme én cédruspalotában lakom, az Úr szövetségének ládája pedig bőrök alatt vagyon. Mondá erre Nátán Dávidnak: Hajtsd végre mindazt, ami szándékodban van, mert az Isten veled vagyon” (1Kron. 17,1-2). „Majd elhatározá Salamon, hogy házat épít az Úr nevének és palotát önmagának... A ház ugyanis, amelyet építeni akarok, nagy lesz, hiszen a mi Istenünk nagyobb minden Istennél” (2Kron. 1 és 5). – Az ég Uráért díszes – a templom.

c) A lélek háza – a test. A test is ház. Lakó: a lélek! Itt is áll az a megállapítás, hogy minden szépség, jóság – a lakó célját szolgálja. Téglá, arany, test – szolgája az embernek, illetve a léleknek.

2. De a ház nem teheti rabszolgájává a urát.

Végül mégis csak a ház ura a lényeg. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek? Aki pedig Isten templomát lerontja, azt elpusztítja Isten. Hiszen Isten temploma szent, és ti vagytok az” (1Kor. 3,16-17). – A tárgyak – eszközök, az Úr élete – a cél.

a) Baj az, amikor a **ház** rabszolgája az ember. Akár a vagyoné... Akár a művészi szép berendezése... Akár a kedves környezeté... A helyes elv: ne ezek uralkodjanak, hanem ezek **szolgáljanak!**

b) Még nagyobb baj, ha az **átfutó** földi otthon fűzi rabláncra az embert. Nem szabad ennyire ragaszkodni a földiekhez, hogy elködösödjének az égiek. Jól mondotta egy lelkipásztor, legelsők az utolsó örök dolgokat kellene tanítani. Átmeneti otthon ne gátolja az örök vágyakozást!

Bef.: Az otthon, a ház lakásul szolgál a **lakónak**. Úgy használjuk, hogy örök szolgálk maradjon!

11. beszéd: A Krisztuséi...

(Erkölcsei beszéd: Kik lesznek Krisztus népei?)

Bev.: Akik az evangéliumi tételt hiszik, azok Krisztuséi. A tétel így szól: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak én általam” (Jn 14,6). – De az a kérdés a mai Szentlecke alapján: hogyan és miképpen lehet elérni azt, hogy örök Vezérünk legyen Krisztus és mi örök népévé magasztaltassunk?

1. Crucifigentes in carne – vitia.

Az első tételt így írja elénk az apostol: „Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal. 5,24). Legyünk olyanok, akik Krisztuséi. – De mit akar velem?

a) Feszítsük keresztre, vagyis ítéljük halálra bűneinket. Ez a múlt bűneire vonatkozik, és az elégtételei bűnbánatot jelentők számunkra.

b) De feszítsük keresztre – a bűnös szokásainkat is. Ez már a hosszas életbűnök nyomán felfejlődő, egészen természetünkbe nőtt szokásainkra vonatkozik (paráznaság, bujaság, káromlás, önzés stb.). Ez olyan feladat, amelynek teljesítése nélkül nem lehetünk Krisztuséi.

2. Crucifigentes in carne – concupiscentias.

De a bűnök és a bűnös szokások megfeszítése mellett feladat marad még – az apostol szerint – a bűnös vágyakozás megfékezése. – Hogyan megy ez?

a) Lelki erőket kell gyűjteni – a testiekkel szemben.

b) Önuralmat kell szerezni – a túltengő vágyakkal szemben (Seneca szerint: a legnagyobb erő – az önuralom!).

c) És gondos munkába kell állni a kísértésekkel szemben. Harcba szállni! Ellen-erényeket gyakorolni! Csak a közvetlen veszélytől menekülni (itt igaz: in fuga salusa).

Bef.: És ez „megfeszítés”? Igen! Megfeszítem a bűnt és bűnös kívánságot, hogy halálával halva – feltámadjon a Krisztus embere.

12. beszéd: A „megfeszítettek” jutalma

(Erkölcsei beszéd: Az áldozatos élet jutalma)

Bev.: Olvassuk csak ismételten ezt a szöveget: „A Lélek gyümölcsei viszont: szeretet, öröm, békesség...” (Gal. 5,22). És ez azoké, akik elvégezték ezt az isteni feladatot: „Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal. 5,24). – Hogyan kapjuk ezt az égi jutalmat?

1. Caritas...

Aki a testének bűneit megfeszíti, az a lélek kibontakozásának szárnybiztosítója. Ennek azután értéke:

a) A szeretetre való ébredés adománya. Reá döbenni arra, hogy a **tiszta szeretet** az emberi élet értéke is.

b) A szeretet áramlásába való bekapcsolódás boldogsága (önszeretet, felebaráti szeretet, Isten-szeretet). Végül is mindez: a közösségi élet varázslatos világa.

2. Gaudium...

A magasabb rendű élet kenete és illata: az öröm.

a) Öröm születik bennünk – a földi életben.

b) Öröm vár reánk – a végnélküli életben. Végül is mindez: az Isten tervezte alanyi boldogsága a föld emberének.

3. Pax...

Végül – a békesség az emberi lélek boldogsága.

a) Külső és belső harmónia – Isten teremtményeivel. Együtt dalolás az eget Ura felé...

b) Belső és végső harmónia – a Végtelen felé... Annak világa felé, Aki boldogság feltételt kínál a földön és boldogság teljességet ad – az égben.

Bef.: Így lesz igazság: aki megfeszíti emberi bűneit és gonoszságait, az kifeszíti és Isten felé indítja – lélekszárnyait.

* *

Beszédláncok és sorozat

Most azután rövid összefoglalásban beszédláncok és egy sorozat következnek. Ezek az Isten gondolta emberi élet **helyes szemléletéről, a helytelen élet kilengéseiről, az igaz élet földi és örök gyümölcseiről** szólnának. Teljes hűséggel követve a napi Szentlecke tanítását. – Lássuk most ezeket egymásutánban.

I. beszédlánc címe: Az emberi élet helyes szemlélete

Itt arról kellene beszélni: miképpen látható, értéklendő az emberi élet – az apostol látószögéből.

1. beszéd: Isten teremtménye az ember

Bev.: Az embert – alapjában – Isten gondolta életremeknek kell tudni.

1. A szellemi élet hordozója legyen.

2. A szellemi életszolgálat hódolatosa legyen.

Bef.: Ezért mondjuk: Isten képe.

2. beszéd: Szent a test is

Bev.: Az apostol szavaival kezdjük: „Lélek szerint éljete!” (Gal. 5,16).

1. Isten tervében – a lélek háza.

2. Isten tervében – az „új élet” forrása.

Bef.: Az apostol szavaival zárjuk: „Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal. 5,24).

3. beszéd: Mindenekfeletti – a lélek

Bev.: A földből a test, Isten leheletéből a lélek.

1. Isten képe...

2. Önmaga alakítója...

3. Az örök élet hordozója...

Bef.: Mindent – a lélekért!

4. beszéd: A diadalmas lélek gyümölcsei

Bev.: A diadalmas Lélek – kivirágzik...

1. Harmónia – a földi életben.

2. Öröm és derű – az élet tevékenységében.

3. Boldogság és szeretet – az élet végnélküliségében.

Bef.: A virágzó élet – Isten előtt értékes életet teremt.

*

II. beszédlánc címe: A test túlméretezett és bűnös szemlélete

Ez a beszédlánc a testi élet túlzó és bűnös igényeit, majd azok káros voltát ismerteti.

1. beszéd: Csak a test szolgálata a célunk!...

Bev.: Test és lélek az ember!

1. Csak a test szolgálata – túlzás.

2. A lélek elhanyagolása – súlyos bűn.

Bef.: Együttes harmónia!

2. beszéd: Csak a test az életöröm forrása...

Bev.: Boldogság a vágyunk. – Honnan merítsük?

1. A testi élet is örömforrás.

2. De a lélek az igazi boldogság-forrás.

Bef.: A testi érzés hullám – alsóbbrendű életöröm.

3. beszéd: Csak a testi öröm a boldogság telje?

Bev.: Bacchus – Venus?...

1. Pogány népek életelve...

2. Pogány népek élettemetője.

Bef.: A túlsordult pohár –életet temet.

4. beszéd: Csak a temetői pusztulás az élet értelme?

Bev.: Az anyagi, testi örömök kizárólagossága – a temetőhöz vezet... Lehet-e ez az életcél?

1. Az ember életet akar.

2. Az élet végnélküliséget kíván.

Bef.: Ennek tartalmát –a szellemi lélek adhatja.

*

III. beszédlánc címe: A bűnös szemlélet átka

1. beszéd: **Izzítja – a bujaság tüzét**

2. beszéd: **Szüli – az érzékiség bűnét**

3. beszéd: **Felébreszti – a gyűlölet szellemét**

4. beszéd: **Romlásba taszítja – az ember életét**

*

IV. beszédlánc címe: Az élet szent értéklésének gyümölcsei

1. beszéd: **A szelíd és áldozatos lelkület**

2. beszéd: **A tiszta liliumélet**

1. Tiszta – a felfejlődésben.

2. Tiszta – az élet szolgálatában.

3. beszéd: **A békés és kibontakozó élet**

4. beszéd: **A szeretetben boldoguló közösségi élet**

*

Egy sorozat címe: A Szentlélek áldásai

A következő beszédekben a Szentlélek kegyelmeiről, áldásairól akarok szólni. Hogy szenteli meg a lelket, hogyan árasztja el kegyelmeivel, hogyan alakítja istenivé? A beszédek tárgya: áldott szemek, vagyis a látás kegyelme; áldott fülek, a hallás kegyelme; áldott nyelvek, a beszéd és hallgatás kegyelme; áldott kezek, a jótettek. – Áldott lélek a földön járó isteni ember, lélekember. – Legyen ez a beszédsorozat a Szentlélek kegyelmeinek meghirdetése, a lelkekben pedig áradjon szét áldása.

1. beszéd: Áldott szemek

Bev.: Dogmákkal kezdem. Szent hitünk tanítja, hogy a Szentlélek: olyan hatalom, mely megvilágítja az ember lelkét, csodás látást ad, erősíti az akaraterőt, cselekvését emeli, örökértékűvé magasztalja. Ezek dogmák, melyeket elhiszünk, formák, melyek szerint élünk. Most azt nézzük, milyen isteni erők mozognak a világban közöttünk és hogy alakítják át a lelket. – A kicsi gyermek, mikor eszmélni kezd, a világba a szemek útján lép ki. Meglátja a körülötte levő embereket, tárgyakat. Előbb a család szűkebb körét ismeri meg, majd mindinkább terjeszkedik a kör és meglátja a világban mindazt, ami Istentől jött. A látás hármias irányban tárja elénk a világot: a test, az ész és a lélek szemével lehet látni.

1. A test szemével – felületlátás...

Látom mindazt, ami körülvesz, köröttem levő dolgokat, szobám falaival határolt kisebb kört, vagy abból kilépve az erdők mélységeit, virágos rétet, az ég kék boltozatát, vagy csillagait. A legreálisabb valóságot, mindazt, amit Isten nekem adott. Isten szemet adott, hogy lássam a lépcsőt, és meg ne botoljak benne; lássam az utamban fekvő követ és kikerüljem. Látok, hogy az emberi élet útjait járhasam, hogy „lábamat kőbe ne üssem”. Tehát a testi látás azért van, hogy egyrészt gyönyörködtessen, másrészt segítségével biztosan járjam az élet útjait. – De ez csak felületlátás.

2. Mélyéglátás...

Az ember nem elégszik meg a külsőségek látásával, a fizikai látással. Tovább kutat, keresi mindennek alkotóelemeit, törvényeit, okát, célját, vagyis analitikus úton akar élettörvényt tanulmányozni. A mélységbe kutat, elmélyed a dolgok lényegébe. Minden tudós így dolgozik és minél alaposabban elmerül tudományában, annál többet talál, hogy továbbfejlessze azt. Pl. a természettudós az állat-, növényvilág csodás törvényeit kutatva látja, hogy ez nem véletlen műve, hanem isteni hatalom alkotása. Darwin is azt mondja, mikor természetkutatásait végezte: meg kell örülni a gondos precizitás láttára. A tudomány kutatásai irányítsák lelkünket a magasabb élet látására, arra a meglátásra, hogy a Szentlélek szeme irányít mindent. A tudomány szeme nem elégszik meg a felületlátással, hanem a mélyre száll...

3. Lélekszemmel való látás.

Ha ezt a kis oltárcsengőt nézem, felületlátással megállapítom alakját, nagyságát, hogy ércből készült. – De finomabb lélekkel: hallom a hármias csengő harmóniáját, mellyel az összecsengés melódiáját muzsikálja. Ész szemével a különböző energiák összefonódását nézem, de lélekszemmel még többet látok. Látom, hogy célja, hogy az embert megemelje és földi szintéről Isten felé vezesse. – A szemek nemcsak arra valók, hogy a külső adottságokat világossá tegyék, sem, hogy a rejtett adottságokat kutassák, hanem arra is, hogy a **lelket magasba emeljék**. A lélekszem látása égből szálló fény, Szentlélek kegyelme, mely nemcsak világot, hanem **égi világot** lát. Míg a földi szem zárt határokig lát – szobám fala, égbolt hajlása lezárja a látóhatárt –, addig a lélekszem kvalitása, hogy nem szűk horizontok közé van zárva, áttör a falon, láthatáron, átlát az egész világon, a láthatárt örök távlatba tolja ki. Látja Istent, az Atyát, az engem küldőt és az engem várót. Embert, mint zarándokúton haladót, a világot Isten házában látja. – Az édesanyai szem gyermekében óriást lát; a kegyelemből látó szem emberben angyalt, világban Isten házát látja. Az Üdvözítő is azt mondja: „Isten országa köztetek van” (Lk 17,21)!

Bef.: Én szentül hiszem és hirdetem, akit Isten földre küldött, megkezdte az örök életet. Mert nincs halál, a halál csak átlépés egy más életbe. Lélekszemnek Isten áldása adja a kegyelmet, hogy megvilágítsa a nagy utat, melyet az öröklét lépcsőzetén meg kell tenni. Az anyagot, földet ne tehernek vegyem vállamra és ne örnek félénk lelkével gondoljak tolvajra, hanem ezekből faragjam ki az örök élet lépcsőzetét. Úgy birtokolom a világot, hogy az vigyen Isten szent országa felé. A föld az örök életre előkészítő világrész, minden tekintet végtelenbe látó, minden munka örök értékű. A Szentlélek kegyelme áldotta ezt meg, aki így tud nézni. – Foglaljuk minden imádságunkba ezt a kérést: ezt a látást adja a mindenható Isten! Engedje meg, hogy a Szentlélek kegyelmével tudjunk látni. Ez a megvilágító kegyelem eszközölje ki, hogy ne csak a test és a szellem szemével, hanem mindenkor lélekszemmel láthassunk. Úgy legyen.

2. beszéd: Áldott fülek

Bev.: A világ zaja, minden hangja körülveszi az embert, és mint hullámok, rezgés útján közelítik meg az ember lelkét. A fülek először ezt a külső zajt veszik észre. A világ megszólal, és a fül felfogja

hangját. – De közeledik az embertestvér is a lélekhez, gondolatot hoz, mely leszáll a lélek mélyére. Ezt is fülünkkel fogjuk fel, de az már finomabb hallást igényel, hogy meghalljuk embertestvér jaját, panaszát, sírását. – De Isten is megszólal, gyermekeihez szól – egyrészt, hogy szavaival, kegyelmével bűneire, botlásaira figyelmeztesse, – másrészt, hogy vigasztaló, erősítő kegyelmével irányítson, utat mutasson. Tehát hallom a természet szavát a fülek fizikai, külső képességeinek segítségével. Finomabb füllel hallhatom embertestvér segítséget kérő szavát a Szentlélek áldó erejével, és végül lelkünk csöndjében, kifinomult, áldott hallással hallom Isten szavát, a Szentlélek áldó suttogását.

1. A természet szava...

A finom lelkületű ember, költő meghallja a világ virágainak bontakozását, erdő zúgását, patak csobogását, villám, mennydörgés robaját. A tudós kutatásaival tudomást szerez Istennek a természet mélyén végbemenő csodás munkájáról. Fizikai élet közvetlenségével hallja a természetben Isten szavát. – Pázmány mondja egy helyen, hogy érzékeny fül meghallja még a fűszál növést is... A művész életet lehel a holt tárgyba és otromba, hideg márványtömbből kialakítja a „Pieta”-t. Megérezem, hogy a szépség muzsikája rejtőzik bennem. Fülelem meghallja nemcsak az élet folyamának zürzavaros hangját, hanem azon túl is a tudás, művészet, szépség hangjain át: Isten szavát.

2. De meghallom ember szaván át is Isten Lelkét.

A beszéd Isten gondolatainak meghirdetője. Embertestvérben Istenatyánk művével állok szemben. Lelkünk nemcsak felfogója, hanem meghirdetője Isten tanításának, hiszen az Úr mondta: „Elmenvén tanítsatok minden nemzetet” (Mt 28,19). – Áldott füleknek hallaniuk kell Isten jóságát, szeretetét. Áldott fülek, melyek meghallják embertestvér jaját, észreveszik szenvedését, de nem érik be ezzel, hanem keresik: merre menjek, hogy mindenkinek segítséget, áldást hordjak? Áldott fül Isten gondolatainak meghirdetését veszi és embertestvér jaját hallja. – De az a nagy baj, hogy kevesen vagyunk, kiknek füleik vannak a hallásra. A világ füle a mások hibáinak terjesztésekor megszólás befogadására áll nyitva. – Kipling az állatok világáról írva 7. parancsul ezt írja: hiénák fecsegő szavára tilos hallgatni. Ezt a parancsot az embereknek is jó lenne megszívlelniük.

3. Isten közvetlen szava.

A lélek csöndjében, ima pillanatában, templom áhitatában közvetlen közelséggel szól az Isten. – Áldott fülekkel természet formáin keresztül is megtaláljuk mindenütt Isten szavát. De hol szól az Isten közvetítő kikapcsolásával? – Szól a bűnös emberben, mikor magány csöndjében felszólal a lelkiismeret. De nem a bosszúálló Isten, hanem Atyám szavát hallom, aki megbocsát a megtérő fiúnak. – Magában a templom csöndjében, oltárnak zsámolyainál, mikor minden eltűnik körülöttem és érzed: magad vagy itt és az Úr! Megszólal a lélek mélyén és irányít, merre menjek. Illés próféta szerint: lelked csöndjében szól az Úr! A világot vesd le, hogy megtaláld Istent. – És legközvetlenebbül szól az Oltáriszentségben, mikor mindenkihez betér, vele egyesül; és minél készségesebb lelket tárunk Elé, annál közvetlenebbül kapcsolódik a lélek Istenhez. Egy elsőáldozó gyermek hite sokkal erősebb, világosabb lehet és jobban átérzi az Úr közelségét...

Bef.: Azt kérjük a mai napon: „hogyan halljak!”... Halljam meg az élet zöreijén, ember szaván át is Isten szavát; az élet gyöngédségét vigyem segélykérő szóra; és lelkem csöndjében áldott fülekkel halljam, hogy Atyám szól hozzám.

3. beszéd: Áldott nyelvek

Bev.: Az Írásban olvassuk, hogy a nyelvek ajándékát mondja az Úr legnagyobb ajándékának. – Azt tölti be az Isten Lelke, kinek nyelve dicséri az Urat. Áldott a nyelv, mely Isten dicsőségét hirdeti. Az apostolok, mikor Pünkösdkor a Szentlelket vették, szólani kezdtek, hirdették az Istent, és – bár mindegyik csak a saját nyelvén szólott – a jelenlevők a **saját nyelvükön** hallották. A Lélek zengése a nyelven keresztül jelenik meg az életben. – Az áldott látás meglátja a szépet, jót... Az áldott hallás meghallja a jótakarás szavát... de a kegyelem betölti a „jót hirdető nyelv” csodás ajándékával a lelket. – Hogy jelenik meg a nyelv csodás ajándéka az életben? Mikor szól az ember az áldott nyelv kegyelmével? Szól az emberi beszéd útján és az élet valóságának útján. – Isten Fia életével azt tanította, hogy előbb tenni kell, azután szólni. Ez a tanítás mutatja, hogy kisebb a beszéd, nagyobb a tett. „...mi mindent tett és tanított Jézus egészen mennybemenetele napjáig...” (Ap.Csel. 1,1). Az mintegy alapzat, melyen tetteinket építjük. Életünk legyen építkezés – alapzaton kezdve, mely csúcson végződik...

1. A szó...

Nyelvek gondolatok közlésére szolgálnak, ez a **beszéd**, a szó. „A száj ugyanis a szív bőségéből

szól” /Lk 6,45/... De ki az, akit a Lélek ereje indít? Nem az, aki hangját hétköznapi beszédért csendíti, hanem akinek törekvése emberlelkek megvilágított értékeit felhozni a mélyből, jótulajdonságait, ereyeit, mindent dicsérni, ami Isten előtt érték. – Nem hivatás: az elítélő ember. Ítélet az Istené. Nekünk nincs jogunk bírálatot mondani. Az a lélek kegyelmével áldott ember, aki Istent dicséri, embertestvér értékét emeli és szolgálja. Áldott nyelvvel más ember javát hirdesse, dicsérőjévé szegődjék. Minden emberben – még a leggyarlóbban is – van valami jó, isteni. Az áldott ember a belső értékét észreveszi, a jót megsejti és nyelve a Lélek hangján szól... A szemek véges látása azt látja, ami emberi, a lélek végnélküli látása meglátja ami isteni. Nyelvek soha-soha díszest értéktelennek ne hirdessenek, de szerényt emeljenek magasztossá. „Ne ítéljete, hogy meg ne ítéljenek” (Lk 6,37) – mondja az Írás. Bízunk az ítéletet a mindentudó Istenre. Legyünk mi emelni akaró, lelkeket Istenhez irányító emberek. A lelki segítség szent kötelesség. Ilyen lélekkel áldott emberek azok, akik társaságokba tömörülnek, hogy ezt a célt szolgálják, és munkájuk tagjaiknak jókészségét hirdetik, dicsérik. – A puskából kilőtt golyó bizonytalan úton halad, és nem tudjuk, kit sebez meg. A szeretet hangjából kicseng Isten Lelke. Még ha feddenie kell is, alázkodó legyen és a feddést a szeretet hangján tegye. Az áldott nyelv égi, szent hivatás meghirdetője. Mindenki apostol a maga környezetében. A szó ereje szent és nagy. – A Lélektől vett ajándék alázatos hordozója vagyok.

2. A tett...

De beszédnél nagyobb a tett. Isten előtt is a tett értékes. A földön járó Úrról azt mondja az Írás: „Ahol csak járt, jót tett” (Ap.Csel. 10,38). – A vértanú-élet az ilyen Istennek tetsző élet legdrágább példánya. És pedig nemcsak az, aki tényleg életét adja Istenért, hanem akik csendes, sokszor rejtett életet élnek, de egész életük áldozat Istenért és emberekért. Ilyen az anyák élete, kik gyermekükért áldoznak munkát, pihenést, nélkülözést. Az az élet ilyen, mely Istennek tudja áldozni mindenét, még legdrágább kincsét, életét is. Az ilyen élet olyan beszédes, hogy emberek életét Isten felé indítja. Úgy jár, hogy beszéd nélkül is megértik, hogy tartalommal megáldott. Ez nem kíván semmi rendkívüliséget. Hiszen a földhöz vagyunk láncolva, oda kapcsolódunk, földből merítünk erőt, – de az égbe szárnyalunk... Az Istenhez kapcsolódó élet sugárzó élet, mely hatalmas gyűrűben árasztja szét erőt. – Az Úr a tömegben járva megérezte és megkérdezte: „ki érintett engem” (Lk 8,45), mikor mások az Ő erejével akartak töltekezni. Aki élet csodás formájával mások elé áll, az mások életét indítja. –Mint egy folyó, mely meredek partok közt kanyarogva, városok közt mesterséges gátakkal, falakkal rendszabályozva halad a tenger felé, – úgy az ember is Isten által megszabott mederben halad előre az örök élet nagy tengere felé. Önmagát tudja megfegyelmelni, gátakat emel szenvedélyeinek, mások terhét viszi. Az élet nyelvén szóló másban is a jóság kívánságának vágyát ébreszti, és ha az élet nyelvén szólol, azt mindenki megérti. Aki tehát a Lélek kegyelmét vette, az erőt birtokol és sugározza az eget.

Bef.: Imádkozzunk a Szentlélek kegyelméért odaadó lélekkel, hogy úgy töltsen meg lelkünket, hogy nyelvünkön csendüljön az ég szava, és hogy életünk kitartásban Istentől jelzett utat járjon örök élet felé. Az legyen kincse, hogy mindenki megértse. Add, Uram, hogy legyek beszédes életű, aki mindenkinek érthető és utadat követő. Töltsd be más ember lelkét, hogy az élet beszédjét megértsek, kövessék és önmagukat élő szent amforáddá alakítsák!

4. beszéd: Áldott kezek...

Bev.: Beszéltünk áldott szemekről, melyek meglátják a jót... áldott fülekről, melyek megnyílnak a jó hallására... áldott nyelvekről, melyek Isten akaratát hirdetik... Mindezek Isten kegyelmi áldását nyerik, hogy szolgálói legyenek mindannak, ami szent és jó. – Ma az **áldott kezekről** szólok, melyek ég felé emeltessenek, hogy Isten áldását leedsjék, munkára lendüljenek, hogy teremtsenek szépet és jót és áldott erővel segítséget nyújtsanak embertestvéreknek. Szolgálni a földet szolgamunka csak. De szépíteni, nemesíteni, segíteni – az isteni. Áldott a kéz, mely isteni csoda által évszázadokon át fönmaradt, hogy ne legyen porrá az, ami annyi áldást nyújtott. Az emberek keze a testtel együtt por és hamu lesz, hogy visszatérjen a földre, melyből vétetett. De ezt a kezet Isten azért teremtette, hogy eszköze legyen ember lelki életének.

1. Kulcsolódjanak imára...

Kezet azért adott az Úr, hogy megemlje a kenyeret és kiossza az éhező testvéreknek, hogy mások baját enyhítse. A szegény elhagyatottak pedig imára emelik kezüket, hogy Istent kérjék, áldja meg azoknak a jó embereknek kezét, kik dolgozni tudnak azokért, kiknek ereje kisebb... Megfogják az áldott kezek a munka eszközét, hogy szerezni tudjanak a föld kincseiből. Nem harácsoló marok össze-

szorító mozdulatával, hanem a kiosztó kéz szétnyíló ujjjaival. Látom kicsillanni lélek tüzét annak szeméből, kinek keze eszközzé válik, hogy az értékeket gyűjtse, alakítsa és embertestvérek közt kiossza.

2. Finomodjanak léleksimogatásra...

Milyen lesz és milyen legyen az áldott kéz? – Legyen meleg, bársonyos. Nem az elpuhultság, tétlenség miatt kifinomult, hanem az áldozatos munkától megedzett, simogató kéz. Akkor lesz ilyen, ha belőle szeretet, jóság, lelkeség sugároz. Legmelegebb kéz az édesanyai kéz, mely gyermekének minden nehézségét, szenvedését megértő, bársonyos simítással törli le. Elsimítja a homlokról a gond okozta barázdákat, letörli a könnyet. – De az áldott kezűek átlépnek a család körén. Elmennek oda, hol éjszakák vannak, sötét életéjszakák, hol nincs világító sugár, fény, csak sötétség, mely ránehezedik a lélekre. Elmennek, hogy simogató, bársonyos kézzel gyógyítsák a lelket, elvonják a sötét felhőként minden fénysugarat elfedő gondleplet, megtanítják látni ezeket a lélekvakokat, hogy észrevegyék ebben a nehéz, szenvedő életben is a napot, a szeretetet, – az Istent.

3. Táguljon áldásra...

De még ez sem elég. Az áldott kéz lelket emel és tesz istenivé. Imára kulcsolódva ég felé emelkedik, hogy Isten áldását leesdje gyermekeire, családjára, a szenvedőkre... De nemcsak felemelkednek kérésleg a szent kezek, hanem áldólag tárulnak szét. A legáldottabb kéz, az édesanya keze legemberibb mozdulata az ölelő kéz, mely magához szorítja, védi, szeretettel karolja át gyermekét. Az imára kulcsolt kéz Istenhez emelkedve kegyelmet kér szeretteire. Az áldást osztó kéz kiáradó szeretetét szórja szét rájuk. – A tudósok mind határozottabban állítják és bizonyítják, hogy az emberi test erő, elektromos áramot sugároz magából, mely a végtagok, ujjak hegyén árad szét. Éppen így az áldott kézből erő, jóság, szeretet árad szerte, mely véd, áld, simogat és emel. És ez az emelés szent kötelessége mindazoknak, kik megérik Isten szent kegyelmének áradását, hogy mindenkit közelebb juttassanak Istenhez.

Bef.: Végül azt kérjük a Szentírás szavaival: „Szólj, Uram, – merre menjek –, mert hallja a te szolgád” (1Kir. 3,9). Mutasd meg az utat, melyen haladnom kell, hogy mindig megértve a Te szent indítást, azt szentül teljesíthessem. Úgy legyen.

* * *